

Гладкова Е.Л. Учебное пособие по общественно-политическому переводу (персидский язык) : для ст. курсов и магистратуры. Ч. 1 / Е. Л. Гладкова ; МГИМО(У) МИД России, каф. индоиран. и афр. яз. – М. : МГИМО-Университет, 2005. – 219 с. – ISBN 5-9228-0201-1.

МОСКОВСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ИНСТИТУТ
МЕЖДУНАРОДНЫХ ОТНОШЕНИЙ (УНИВЕРСИТЕТ) МИД
РОССИИ

Кафедра индоиранских и африканских языков

Е.Л.Гладкова

**УЧЕБНОЕ ПОСОБИЕ
ПО ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКОМУ
ПЕРЕВОДУ
(ПЕРСИДСКИЙ ЯЗЫК)**

для старших курсов и магистратуры

Часть I

Москва 2005

Предисловие

«Учебное пособие по общественно-политическому переводу для старших курсов и магистратуры» предназначено для студентов, обучающихся по специальностям «Международные отношения» и «Регионоведение», освоившим базовый курс общественно-политического перевода и имеющим устойчивые навыки работы с общественно-политическими текстами информативного характера. Целью пособия является обучение пониманию, чтению и переводу аналитических текстов средней и повышенной сложности, аннотированию и реферированию текстов, последовательному переводу, а также развитие навыков монологической речи.

Работа над пособием рассчитана на два семестра (примерно 140 часов аудиторной работы и столько же часов внеаудиторных занятий). Пособие состоит из восьми уроков, сводного персидско-русского и русско-персидского словаря, алфавитного указателя и списка использовавшейся литературы.

Все тексты в пособии – оригинальные и неадаптированные. Источниками для текстов на персидском языке служили специализированные иранские журналы, монографии, посвященные вопросам внешней политики и международных отношений, материалы Иранского агентства новостей (ИРНА) в интернете. Источниками русскоязычных текстов стали учебники и учебные пособия МГИМО по

международным отношениям, международному праву, а также тематические сборники статей по Ирану.

Для работы над словарем использовались персидско-русские и русско-персидские словари, персидско-английские и англо-персидские словари, а также толковые словари современного персидского языка и изданные в Иране словари политических терминов.

Объем лексики составляет около 1000 единиц, включая активную лексику уроков и факультативную – дополнительных текстов и упражнений.

Каждый урок состоит из основного текста, поурочного словаря, комментария и упражнений. Упражнения даются в следующей последовательности: 1) доречевые упражнения: подбор определений к определяемым словам, подбор эквивалентов, упражнения на повторение грамматических конструкций (актив → пассив, перестроение предложений), упражнения на запоминание лексики (чтение текста с использованием синонимов вместо подчеркнутых слов); 2) речевые упражнения: объяснение политических терминов и понятий; составление сообщений о конкретных документах и форумах; 3) упражнения на отработку навыков перевода: письменный и устный перевод текстов с персидского языка на русский и с русского языка на персидский, двусторонний перевод; 4) аннотирование и реферирование на персидском и русском языках персидских и русских текстов; 5) упражнения на

выработку навыков монологической речи:
составление сообщений на предложенную тему с
последующей дискуссией по ним.

Автор пользуется случаем, чтобы выразить признательность коллегам: коллективу Кафедры индоиранских и африканских языков МГИМО(У) МИД России, а также заведующему кафедрой Иранской филологии ИСАА при МГУ им. М.В.Ломоносова проф.В.Б.Иванову и доц. Т.М.Маркиной за высказанные замечания и предложения.

فصل اول

سیاست خارجی

ژ

تحول در رفتار سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران

تحولات مربوط به سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران را می‌توان حد اقل در سه مرحله متمایز نمود. مرحله اول که از پیروزی انقلاب در "22 بهمن 1357" آغاز و تا اشغال سفارت آمریکا در تهران در "13 آبان 1358" استمرار می‌یابد، شامل نگرش اولیه سیاست خارجی ایران می‌باشد. در این مرحله سیاست خارجی ایران از ائتلاف با غرب به سمت سیاست عدم تعهد واقعی تغییر یافت و اسلام به عنوان عنصر اصلی در سیاست خارجی ایران ایفای نقش نمود. در عین حال در این مقطع به دلیل تعارض و اختلاف ایجاد شده در حاکمیت نظام میان جناح میانه رو و نیروهای انقلابی، سیاست خارجی ایران در عمل دارای مواضع واحدی نبود و در زمینه‌های سیاست نه شرقی نه غربی، محوریت اسلام، صدور انقلاب، حمایت از ملل محروم، مبارزه با امپریالیسم و نحوه برخورد با نظام جهانی و ... میان کارگزاران سیاست خارجی اتفاق نظری وجود نداشت. سرانجام این تعارض در جریان اشغال سفارت آمریکا تشدید و منجر به سقوط دولت موقت و خاتمه حکومت میانه‌روها گردید. در مرحله دوم که پس از اشغال سفارت آمریکا آغاز گردید و تا پذیرش قطعنامه 598 و خاتمه جنگ ایران و عراق ادامه یافت، رفتارهای سیاست خارجی ایران در محورهای صدور انقلاب، حمایت از ملل محروم و مبارزه علیه امپریالیسم و ... تشدید گردید و با قطع رابطه سیاسی آمریکا با ایران و شروع جنگ ایران و عراق، رفتارهای سیاست خارجی ایران بیش از گذشته در مقابل و چالش با نظام بین‌المللی و مقاومت در برابر

تهدیدها و محدودیتهای آن ظاهر شد و دفاع از تمامیت ارضی کشور و کسب استقلال و عدم وابستگی به خارج و مخالفت با وضع موجود مهمترین مشخصات سیاست خارجی ایران محسوب می‌شدند.

مرحله سوم تحول در سیاست خارجی ایران، پس از پذیرش قطعنامه 598 آغاز گردید. این دوره نسبت به دو مرحله قبل دربرگیرنده تحولات اساسی در الگوهای رفتاری سیاست خارجی ایران می‌باشد و ایران تلاش نمود با توجه به تحول در شرایط، نیازها و تحولات بین‌المللی ضمن حفظ ارزشها و آرمانها به سمت برقراری روابط پایدار و گسترده با کشورهای منطقه و سایر دولتها حرکت نماید. در این دوره تا حدی می‌توان گفت، مهمترین وظایف کارگزاران سیاست خارجی بر محورهای زیر متمرکز گردید:

1. انطباق میان مسئولیتها و تعهدات ایران با امکانات و مقدرات در سطح منطقه‌ای و جهانی.

2. تلاش برای دستیابی به سیستم دیپلماسی کارا تر جهت حفظ دستاوردها و جلوگیری از منازعات جدید.

3. تقویت بنیه نظامی و امنیتی کشور به منظور تقویت قوه بازدارندگی.

4. توسعه اقتصادی کشور در قالب برنامه‌های پنج‌ساله اقتصادی.

5. تقویت همکاری و تشریک مساعی با سایر دولتها و تنش‌زدایی بر اساس برابری، عدم مداخله و احترام متقابل.

از سوی دیگر در این مرحله شاهد دو گفتمان اقتصاد محور و سیاست محور در عرصه‌های سیاست داخلی و خارجی می‌باشیم. بر اساس گفتمان اقتصاد محور رشد و توسعه اقتصادی، بازسازی مناطق جنگی، جذب سرمایه و فناوری در الویت قرار گرفت و با انتخاب آقای هاشمی به ریاست جمهوری ایران روند تبدیل اقتصاد متمرکز به اقتصاد غیرمتمرکز و خصوصی‌سازی آغاز شد و در عرصه سیاست خارجی فرایند اعتمادسازی با دول خارجی مورد توجه قرار گرفت و از آنجا که استمرار

تیرگی و تنش میان ایران و سایر کشورها عامل محدودکننده عمده‌ای در فرایند توسعه اقتصادی و انتقال تکنولوژی محسوب می‌گردید، تلاش شد در چارچوب اصل عزت، حکمت و مصلحت زمینه‌های هر نوع برخورد و منازعه کاهش یابد و در فرایند اعتمادسازی، رفع سوءتفاهم، برطرف نمودن تهدیدهای سیاسی و نظامی، کاهش بحران و برقراری ارتباط مستقیم مورد توجه قرار گیرد.

پس از انتخابات دوم خرداد 1376، گفتمان سیاست‌محور در سیاست خارجی ایران از اهمیت فزاینده‌ای برخوردار شد، این گفتمان دارای دو جزء گفتگوی تمدنها و سیاست تنش‌زدایی می‌باشد.

واژه‌نامه

رفتار	[raftār]	1) поведение 2) отношение зд.: политическая линия
متمایز نمودن	[motamāyez namudan]	выделять
استمرار یافتن (دادن)	[estemrār yāftan (dādan)]	продолжать(ся)
نگرش به سمت	[negareš] [be samt-e]	взгляд в направлении
عدم تعهد	[adam-e ta'hod]	неприсоединени е
در عین حال مقطع	[dar eyn-e hāl] [maqta']	в то же время отрезок времени, период
تعارض	[ta'āroz]	противоречие, противодействи е
موقت	[movaqqat]	временный
نظام	[nezām]	режим, система
جناح	[janāh]	крыло, фланг
میان‌رو	[miyānerow]	умеренный
محوریت	[mehvariyat]	основное

محروم برخورد	[mahrum] [barxord]	направление обездоленный 1) отношение, подход 2) столкновение
کارگزار کارگزار سیاست	[kārgozār]	представитель, агент политик
اتفاق نظر صدور قطع مقاومت کسب	[ettefāq-e nazar] [sodur] [qat'] [moqāvemāt] [kasb]	единство мнений экспорт, вывоз разрыв сопротивление получение, приобретение
وابستگی (به) در بر گیرنده ... بودن در بر گرفتن الگو پایدار گسترده	[vābastegi] [darbargirande] [darbar gereftan] [olgu] [pāydār] [gostarade]	зависимость включающий в себя включать в себя схема прочный широкий, расширенный
متمركز	[motamarkez]	централизованный, концентрированный
متمركز کردن (شدن)	[motamarkez kardan (šodan)]	концентрировать ь(ся), сосредоточивать (ся)
انطباق	[entebāq]	согласованность, соответствие
مقدورات کارا منازعه بنیه بازدارندگی تشریک مساعی	[maqdurāt] [kārā] [monāze'e] [bonye] [bāzdārandegi] [tašrik-e masā'i]	возможности эффективный конфликт, спор основа сдерживание совместные усилия

تنش زدایی	[tanešzedāyi]	разрядка напряженности
عدم مداخله	[adam-e modāxele]	невмешательств
گفتمان	[goftemān]	о диспут, обмен мнениями, переговоры
جذب	[jazb]	привлечение
روند	[ravand]	процесс
غیر متمرکز	[qeyr-e motamarkez]	неконцентриро ванный, рассредоточенн ый
خصوصی سازی	[xosusisāzi]	приватизация
فرایند	[farāyand]	процесс
اعتماد سازی	[‘etemādsāzi]	создание доверия
تیرگی	[tiregi]	напряженность
تنش	[taneš]	напряженность
عمده	[omde]	главный
عزت	[ezzat]	достоинство
حکمت	[hekmat]	мудрость, знание
مصلحت	[maslahat]	целесообразност ь
جزء	[joz’]	часть чего-либо
گفتگوی تمدنها	[goftegu-ye tamaddonhā]	диалог цивилизаций

توضیحات

1. В книжно-письменном стиле сложный глагол может заменяться рамочной конструкцией, состоящей из причастия настоящего времени и глагола-связки: محدود کردن – ‘включать в себя’, دربرگرفتن – دربرگیرنده... بودن نشان دادن – نشان ‘ограничивать’, محدود کننده... بودن تشکیل دادن – تشکیل دهنده... بودن ‘показывать’, دهنده.. بودن

‘составлять’. Такого рода глагольные конструкции переводятся так же, как и глаголы, от которых они образованы.

2. Полуаффиксация является одной из наиболее продуктивных словообразовательных моделей, с участием которых пополняется общественно-политическая лексика современного персидского языка. К числу распространенных блочных полуаффиксов, используемых для образования неологизмов, относится полуаффикс ‘sāzi’ (<ОНВ глагола ‘sāxtan’ – ‘строить’): خصوصی سازی ‘xosusisāzi’ – ‘приватизация’, آزادی سازی ‘āzādisāzi’ – ‘либерализация’, (‘āzādi’ – ‘свобода’), اعتماد سازی ‘etemādsāzi’ – ‘создание доверия’ (‘etemād’- доверие), متهم سازی ‘mottahamsāzi’ – ‘инкриминирование’ (‘mottaham’ – обвиняемый).

3. شاهد ... بودن – ‘быть свидетелем чего-либо’. Этот глагол необязательно переводить на русский язык буквально. Возможные варианты перевода: ‘наблюдается’, ‘отмечается’.

Пример: در حال حاضر شاهد تحولات جدی در سیاست خارجی این کشور- هستیم. ‘В настоящее время наблюдаются серьезные изменения во внешней политике этой страны’.

تمرینها

تمرین 1. با استفاده از متن درس عبارات زیر را تکمیل

نمایید:

نگرش...؛ سیاست... عدم...؛ جناح...؛ مواضع...؛ صدور...؛ ملل...؛

نظام...؛ کارگزاران...؛ اتفاق...؛ دولت...؛ پذیرش...؛ رفتارهای...؛ خاتمه...؛

قطع...؛ تمامیت...؛ کسب...؛ عدم...؛ دربرگیرنده...؛ الگوهای...؛ حفظ...؛
روابط...؛ دست‌یابی...؛ دیپلماسی...؛ بنیه...؛ قوه...؛ برنامه‌های...؛
تشریک...؛ احترام...؛ گفتمان...؛ بازسازی...؛ جذب...؛ اقتصاد...؛ فرایند...؛
عامل...؛ استمرار...؛ انتقال...؛ اصل...؛ رفع...؛ برطرف...؛ نمودن...؛
کاهش...؛ ارتباط...؛ اهمیت...؛ گفتگوی...؛ سیاست...

تمرین 2. عبارات زیر را در متن درس پیدا کنید:

Можно выделить по крайней мере три этапа; менялась от курса на коалицию с западом к политике подлинного неприсоединения; практически не было единой позиции; из-за разногласий между фракцией умеренных и революционеров; подход к мировой системе; приоритетная роль ислама; экспорт революции; привело к падению власти умеренных; принятие резолюции 598; поддержка обездоленных; во внешней политике Ирана усилился курс на...; с разрывом дипломатических отношений; пришла в еще большее противоречие с системой международных отношений; включает кардинальные изменения в схемах внешнеполитической линии; сохраняя свои ценности и устремления; важнейшие задачи сосредоточились на следующем; соответствие обязательств и возможностей; с упором на экономику; основной политический курс; получили приоритетное значение; процесс перехода от централизованной экономики к децентрализованной экономике и приватизации; процесс создания доверия; главный сдерживающий фактор; ликвидация политической и военной угрозы; возросло значение; две составные части.

تمرین 3. معنی واژه‌های سیاسی زیر را به فارسی توضیح

بدهید:

اسلام به عنوان عنصر اصلی در سیاست خارجی؛ جناح میانه‌رو؛ اصل "نه شرقی، نه غربی"؛ صدور انقلاب؛ قطعنامه 598؛ تمامیت ارضی، احترام متقابل، عدم مداخله در امور داخلی؛ عدم وابستگی به خارج؛ تنش‌زدایی؛ گفتمان اقتصاد محور؛ گفتمان سیاست محور؛ جذب سرمایه و فن‌آوری؛ خصوصی‌سازی؛ اقتصاد غیر متمرکز؛ اعتمادسازی؛ گفتگوی تمدنها.

تمرین 4. جمله‌های زیر را بازسازی نمایید:

1. در مرحله دوم که پس از اشغال سفارت آمریکا آغاز گردید و تا پذیرش قطعنامه 598 و خاتمه جنگ ایران و عراق ادامه یافت، رفتارهای سیاست خارجی ایران در محورهای صدور انقلاب، حمایت از ملل محروم و مبارزه علیه امپریالیسم و ... تشدید گردید.
2. ایران تلاش نمود با توجه به تحول در شرایط، نیازها و تحولات بین‌المللی ضمن حفظ ارزشها و آرمانها به سمت برقراری روابط پایدار و گسترده با کشورهای منطقه و سایر دولتها حرکت نماید.
3. مرحله اول که از پیروزی انقلاب در "22 بهمن 1357" آغاز و تا اشغال سفارت آمریکا در تهران در "13 آبان 1358" استمرار می‌یابد، شامل نگرش اولیه سیاست خارجی ایران می‌باشد.
4. در این مقطع به دلیل تعارض و اختلاف ایجاد شده در حاکمیت نظام میان جناح میانه‌رو و نیروهای انقلابی، سیاست خارجی ایران در عمل دارای مواضع واحدی نبود.
5. با قطع رابطه سیاسی آمریکا با ایران و شروع جنگ ایران و عراق، رفتارهای سیاست خارجی ایران بیش از گذشته در مقابل و چالش با نظام بین‌المللی و مقاومت در برابر تهدیدها و محدودیتهای آن ظاهر شد.

6. با انتخاب آقای هاشمی به ریاست جمهوری ایران روند تبدیل اقتصاد متمرکز به اقتصاد غیرمتمرکز و خصوصی سازی آغاز شد.

تمرین 5. متن زیر را با استفاده از واژه‌های مترادف واژه‌هایی که زیر آنها خط کشیده شده است، بخوانید و ترجمه کنید:

در حال حاضر از طریق فرایند جهانی شدن تا حدی می‌توان تحول در رفتار سیاست خارجی دولت‌ها را در سطح منطقه‌ای و بین‌المللی بهتر بررسی نمود. فرایندی که نه تنها قلمروهای سیاسی، فرهنگی، اقتصادی و امنیتی، بلکه زیست - محیطی را در سطوح مختلف دربر گرفته و همه کشورهای کوچک و بزرگ از پیامدهای آن متأثر هستند. این فرایند نه تنها زمینه ساز همانند شدن جهانی، بلکه باعث چالشهای اساسی در فرهنگ، اقتصاد، سیاست و امنیت ملی کشورها گردیده و فرصتهای نوینی را نیز برای بازشناسی ارزشها، مرزها و امنیت ملی فراهم نموده است. در عصری که انفجار اطلاعات کامپیوتر و اینترنت و جهانی شدن از مختصات آن است مطالعه سیاست خارجی کشورها بدون لحاظ نمودن فرایندها و وضعیت‌های موجود امکان‌پذیر نیست.

جهانی شدن را از هر دیدگاهی مورد توجه قرار دهیم، پیامدهای آن در ابعاد مختلف کمابیش همه کشورهای را تحت تأثیر قرار داده است. تحت این شرایط جمهوری اسلامی ایران نیز همانند سایر کشورها تحت تأثیر فزاینده جهانی شدن قرار دارد و در صورتی که از طریق دیپلماسی دوجانبه و چند جانبه نتواند خود را در برابر اثرات روبه‌گسترش جهانی شدن محافظت نماید، در عرصه جهانی متحمل زیانهای حیران‌ناپذیری خواهد گردید.

بر این اساس سیاستهای اعتمادسازی، تنش زدایی و همکاری ایران با سایر کشورها می‌تواند زمینه‌ساز رشد و توسعه علمی، اقتصادی و

دفاعی ایران در جهان رقابت‌آمیز باشد. همکاری‌های ایران با دول پیشرفته و صنعتی به منظور کسب فن‌آوری‌های لازم و جذب سرمایه می‌تواند ایران را در کاهش وابستگی و ایجاد زمینه‌های اقتصادی بدون نفت یاری دهد. به علاوه استمرار سیاست تنش‌زدایی، با دول شورای خلیج فارس و تشویق همکاری‌های دوجانبه و چندجانبه با کشورهای عضو "اگو" و تحکیم روابط ایران - روسیه و چین به ایجاد و تقویت پیوندهای نزدیک همکاری و فرهنگی و سیاسی یاری می‌رساند.

تمرین 6. خلاصه متن زیر را به فارسی بنویسید:

راهبرد عدم تعهد به معنای نداشتن تعهد در قبال قدرت‌ها و نپذیرفتن سلطه آنها و نداشتن وابستگی است. این راهبرد جمهوری اسلامی ایران در امتداد همان سیاست نه شرقی، نه غربی است. به عبارت روشن‌تر فرایند عدم تعهد جلوه‌ای است از شعار نه شرقی، نه غربی که طبق آن جمهوری اسلامی برای خود هویتی مستقل از نفوذ قدرت‌های جهان قایل است و در چهارچوب این اصول خود را غیر متعهد می‌داند.

با توجه به چنین محوریت و بر اساس آنچه در اصل 152 قانون اساسی آمد، یعنی عدم تعهد در برابر قدرت‌های سلطه‌گر، ایران از سال 1979 به عضویت جنبش عدم تعهد درآمد و از آن به بعد همواره تلاش ایران در جهت فعال نمودن و تقویت نقش جنبش عدم تعهد در نظام بین الملل بوده است. زیرا سیاست‌گذاران سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران اعتقاد دارند که جنبش عدم تعهد، هر زمان باید آمادگی لازم را برای ایفای نقش فعالی‌تر در حل بحران‌های بین‌المللی، از جمله ایجاد تشکیلات مؤثر و ضروری برای تأمین این هدف فراهم نماید.

رئیس جمهور پیشین ایران، در دهمین اجلاس سران جنبش عدم تعهد اظهار نمود: "کشورهای عضو جنبش (عدم تعهد) باید همکاری

فی‌مابین را برای یافتن راه حلی به منظور مقابله با ابزارهای مختلف سلطه از جمله تهدیدهای نظامی و سیاسی، سوءاستفاده از شورای امنیت و حق "وتو"، تحریم‌های اقتصادی... گسترش دهند... "حل چالش‌ها و مشکلاتی که در برابر جامعه بین‌الملل و مجموعه عدم تعهد قرار دارد، با همکاری گسترده اعضای جنبش که نزدیک به دو سوم جامعه جهانی را تشکیل می‌دهند، میسر است."

راهبرد اتحاد و ائتلاف به طور گسترده مورد استفاده دستگاه دیپماسی ایران قرار گرفته است. منظور از این راهبرد این است که دولت یا گروهی از دولت‌ها از طریق اتحاد و ائتلاف تعهدی را در قبال یک‌دیگر پذیرفته اند. در حقیقت در چنین فرایندی کشور جهت رسیدن به اهداف خود سعی می‌نماید با دیگر بازیگران نظام بین‌الملل، همکاری و همراهی داشته باشد.

بطوریکه قبلاً اشاره شد راهبرد "نه شوقی، نه غربی" هرگز به معنای قطع روابط با دیگران نیست. بنابراین جمهوری اسلامی ایران در عین اصرار و پایداری بر حفظ این سیاست و استقلال نظام، با عنایت به مسأله منافع ملی، نیازهای گوناگون داخلی، شرایط خاص جغرافیای سیاسی، فشار و تهدیدها و ضرورت‌های امنیتی، اتحاد و ائتلاف را در دستور کار سیاست خارجی خود قرار داده است. به دلیل وجود منافع و منابع اقتصادی، ایدئولوژیک و امنیتی مشترک، جمهوری اسلامی به سوی افزایش همکاری‌های منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای و بین‌المللی پیش می‌رود و همواره این سیاست را دنبال نموده که ارتباط خود را با کشورهای منطقه اعم از حوزه خلیج فارس، دریای خزر و شرق آسیا و دولت‌های فرامنطقه‌ای در قالب همکاری‌های سیاسی، تجاری، فرهنگی، اقتصادی، علمی، نفتی و امنیتی گسترش دهد.

واژه‌های متن

هویت [hoveyyat] – самобытность, идентичность

میسر بودن [moyassar] - осуществляться
فرامنطقه‌ای [farāmantaqei] - межрегиональный

تمرین 7. مطالب جهت مطالعه و بحث:

1. سه مرحله تاریخ سیاسی ایران بعد از پیرزی انقلاب اسلامی؛
2. تحول در محورهای اصلی سیاست خارجی ایران در دهه سال‌های 90؛
3. مهم‌ترین وظایف کارگزاران سیاست خارجی ایران در مرحله سوم؛
4. محورهای اصلی سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران در مرحله کنونی.

تمرین 8. متن زیر را به روسی ترجمه نمایید:

بطور کلی اولویت‌های درجه اول روابط خارجی ایران در سه حلقه بهم پیوسته- جغرافیایی- قابل- تصور- می‌باشد. حلقه اول- مربوط- به همسایگان است. حلقه دوم از یک طرف هند، چین و ژاپن و از طرف دیگر اروپا را در بر می‌گیرد. حلقه سوم دربرگیرنده ایالات متحده آمریکا است.

همسایگان ایران در درجه اول اهمیت قرار دارند چرا که در حوزه امنیتی یلافصل ایران قرار می‌گیرند. ایران با بسیاری از همسایگان علاوه بر همکاری در زمینه‌های گوناگون، وارد مرحله مشارکت شده است و با برخی از دیگر همچنان بر اساس سیاست تنش‌زدایی در حال اعتمادسازی است.

در مورد روابط با کشورهای صنعتی لازم به توضیح است که حدود 85 درصد تجارت خاجی ایران با آلمان، انگلستان، فرانسه، ایتالیا و ژاپن صورت می‌گیرد. این واقعیت اقتصادی بر جنبه‌های دیگر سیاست خارجی ایران تأثیرگذار است. با چین و هند نیز روابط اقتصادی گسترده‌ای دارد.

به همین علت کشورهای فوق در دومین حلقه از اولویت‌های روابط خارجی ایران قرار می‌گیرند. نکته قابل توجه در روابط ایران و اروپا این است که آنها دنبال سیاست‌های جاه‌طلبانه در ایران نیستند.

کشورهای حوزه خاور میانه نیز در زمره اولویت دوم روابط خارجی ایران قرار دارند. این امر به دلیل اهمیت مسئله فلسطین و قدس شریف در سیاست خارجی ایران است. حتی برای برقراری یک صلح عادلانه و پایدار راه حل صریح ارائه داده است که در سال 2001 توسط رییس جمهوری اسلامی ایران در اجلاس سران کنفرانس اسلامی در دوحه مطرح شد.

در مورد نگرش ایران به آمریکا، واقعیت آن است که این کشور در سیاست خارجی ایران از اهمیت بالایی برخوردار است. به عبارت دیگر ایران چه روابط خوبی با آمریکا داشته باشد یا نداشته باشد به دلیل تأثیرگذاری زیاد این کشور بر سیاست‌های منطقه و واقعیت حضور آن در خاور میانه، می‌باید اولویت لازم را به آن بدهد. مشکل روابط ایران با آمریکا در این است که از آغاز پیروزی انقلاب اسلامی و تأسیس حکومت جمهوری اسلامی، جهت‌گیری سیاست خارجی آمریکا مبتنی بر مقابله با ایران بوده است. اما برخی از صاحب‌نظران سیاسی آمریکا به این نتیجه رسیده‌اند که بدون گفتگو مبتنی بر احترام متقابل با ایران راه به جایی نخواهد برد.

واژه‌های متن

بلافاصل [belāfasl] непосредственный, прямой

جاه‌طلبانه [jāhtalabāne] властолюбивый

صاحب‌نظر سیاست [sāhebnazar-e siyāsat] политолог

تمرین 9. متن زیر را به فارسی ترجمه کنید:

После 1997 года наметились серьезные изменения в области внешней политики Ирана. Страна следует своим исламским или третьим путем развития по формуле «ни восток, ни запад, а ислам», однако новые лидеры готовы следовать и курсу, направленному на использование инноваций в науке, производстве и экономике в целом, что может способствовать как прогрессу самой ИРИ, так и процветанию всего исламского мира.

В соответствии с этим курсом предполагается, что Иран строит свою политику, особенно внешнюю, на основе как главных принципов ислама, так и некоторых экономических и других принципов западного мира. Очевидно, что допуск всего западного, в том числе и во внешнеполитическую деятельность страны, носит лимитированный и строго контролируемый исламскими властями характер.

Что касается собственно внешней политики Ирана, то он продолжает курс по следующим главным принципам внешнеполитической деятельности:

1. обеспечению безопасности государства и устранения внешней угрозы;
2. обеспечению территориальной целостности страны и поддержания добрососедских отношений с граничащими с ИРИ государствами;
3. защите всех мусульман мира с учетом приоритетов Ирана;
4. обеспечению условий для привлечения иностранных капиталов, вложений и импорта технологий.

Необходимо учитывать то обстоятельство, что Иран располагает большим финансовым, людским и культурным потенциалом, от мобилизации которого в разрушительных или созидательных целях во многом зависит положение не только в регионе, но и во всем исламском мире.

تمرین 10. خلاصه متن زیر را به فارسی بنویسید:

С точки зрения эволюции исламского правления историю Ирана после свержения шахского режима можно разделить на несколько периодов и направлений. Сначала был поиск форм новой государственности, которая обеспечила бы возможности для реализации тех устремлений, с которыми выступили против шаха почти все социально-политические группировки страны. Провозглашение Ирана исламской республикой всего спустя полтора месяца после победы исламской революции вывело на первое место борьбу между теми, кто был готов начать мировой эксперимент по построению исламского государства, и теми, кто стремился использовать исламские традиции, не меняя в структуре и методах функционирования государства почти ничего, кроме названия. Победу одержало первое направление.

Сложившаяся система государственно-политических противовесов несла в себе зерна нестабильности. Борьба между ними порождала возникновение новых механизмов, призванных либо усилить позицию одной из сторон, либо способствовать их примирению, чтобы уровень противостояния не мог стать причиной развала всей системы. Сложности функционирования любого государства в современном мире, в особенности, с экономикой столь тесно связанной с мировым рынком, как иранская, порождали острые противоречия не только между светскими и исламскими органами, но и внутри духовенства, и даже внутри самих органов власти. Жизнь вносила свои коррективы в проводимую политику, результатом чего становилось изменение внутривластного, культурного, внешнеполитического, и, главное, экономического курса.

Пережив тяжелый опыт противостояния западу, разрушительных для экономики и общества внешнеполитических событий, иранское общество активно поддержало в 1989 году нового президента страны, выступившего с программой экономических реформ. Этим оно проявило заинтересованность в изменении ранее сложившейся системы и построении новой, способной обеспечить соответствующий жизненный уровень.

В жизнь иранского общества снова вошли понятия о возможности использования иностранного капитала, приватизации государственной собственности, необходимости модернизации образования и т.д. Однако, несмотря на стабилизацию и оживление экономики, смещение акцентов с государственного сектора на частный, сам процесс перехода к рыночной системе хозяйствования был непростым. Нарастало расслоение общества, практически не имевшего возможности вести открытую политическую борьбу, т.к. вся политическая жизнь контролировалась духовенством. Впрочем, это еще не говорило о наличии негативных тенденций, поскольку усиление экономического демократизма должно было привести к нарастанию демократических тенденций в политической жизни.

Период пребывания у власти нынешнего президента постепенно становился отражением всех процессов, которые происходили в системе за предыдущие годы, и более ярким проявлением тех тенденций, которые зрели в процессе эволюции. Опыт последних лет позволяет сказать, что пробивает дорогу осознание того, что альтернативы интеграции в мировое демократическое сообщество у Ирана нет, хотя пути этой интеграции могут сопровождаться отнюдь не демократическими методами.

تأثیر گفتگوی تمدنها بر سیاست خارجی ایران

اصولاً در مطالعه و بررسی روند تصمیم‌گیری و اجرای سیاست خارجی همواره با دو محیط داخلی و بین‌المللی مواجه‌ایم که هر یک به نحوی بر سیاست خارجی تأثیر می‌گذارد. به عبارت دیگر منابع سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران همانند سایر کشورها به دو دسته منابع داخلی و منابع خارجی تقسیم می‌شوند. منابع خارجی ماهیت و ساختار نظام بین‌المللی، خصوصیات، واحدهای سیاسی، تشکیل، دهنده آن، توانایی‌های واحدهای سیاسی در تعاملات بین‌المللی و میزان تأثیرگذاری بر یکدیگر را دربرمی‌گیرد. فروپاشی نظام دو قطبی و به دنبال آن مسأله جهانی‌شدن همراه با پیشرفت انقلاب‌گونه در فن‌آوری ارتباط و اطلاعات و ده‌ها نوآوری در دو دهه اخیر دولتها را به طرح‌ریزی برنامه‌های جدید مدیریتی و راهبردی ناگزیر گردانیده است. سیاست‌گفتگوی تمدنها در قالب اصلاح‌طلبی، بن‌عنايت، به رفع مشکلات درون‌جامعه‌ای می‌تواند پاسخی مناسب و منطقی به دگرگونی‌های صورت گرفته در عرصه جهانی باشد.

گفتگوی تمدنها بر این اعتقاد است که مصائب و مشکلاتی که در گذشته گریبانگیر بشریت بوده جملگی ناشی از عدم تفاهم میان ملتها بوده است و بشر در هزاره سوم تاریخ خود به درس‌آموزی از وقایع گذشته می‌تواند از طریق گفتگو و مفاهمه مانع بروز جنگ و تکرار دوباره مصائب تلخ در روابط کشورها گردد.

وزیر امور خارجه در سخنرانی که در مجمع عمومی سازمان ملل ایراد کرد، درباره سیاست گفتگوی تمدنها گفت: "گسترش گفتگو و همکاری قانونمند بین‌المللی برنامه‌های سیاست خارجی دولت جدید ایران است. گسترش روابط با تمام کشورها بر اساس احترام متقابل، منافع مشترک و نفی هرگونه سلطه‌گری و سلطه‌پذیری و تأکید بر نهادینه شدن

مقررات بین‌المللی، تلاش در جهت کاهش تنش در سطح منطقه‌ای و بین‌المللی و تقویت انسجام و وحدت کشورهای اسلامی و غیرمتعهد از جمله اولویت‌های سیاست خارجی دولت جمهوری ایران است". بدین ترتیب سیاست خارجی ایران در جهت تز تنش‌زدایی با دیگر کشورهای جهان گام برداشت و وارد مرحله جدیدی از تاریخ سیاست خارجی خود شد.

تز تنش‌زدایی به این معنی است که جمهوری اسلامی ایران در سیاست خارجی خود در صدد اعتمادسازی و رفع سوءتفاهمات انباشته از گذشته است و سعی دارد به هر نوع برخورد و کشمکش در روابط خارجی پایان دهد. به سخن دیگر این سیاست به واقعیت‌های موجود بین‌المللی توجه دارد و با دیدی واقع‌گرا سعی در حفظ امنیت و منافع ملی خود دارد. تنش‌زدایی نه تنها خواهان استقرار یک نظام مردم‌سالاری در درون جامعه خود است بلکه منادی دعوت به صلح مبتنی بر عدالت، تساوی و حذف زور در روابط بین‌المللی است.

مسائلی مانند جهانی‌شدن، سیر تحولات جهانی، راه پیچیده‌تر کرده است. جهانی‌شدن از یک طرف به دیکته کردن استراتژی‌های سیاست خارجی و صنعتی به کشورهای به اصطلاح در حال توسعه، تأثیر جدی بر یکسان‌سازی جامعه بشری به جا گذارده و از سوی دیگر موجبات گسترش دیپلماسی چندجانبه و بزرگتر شدن و مهمتر شدن نقش سازمانهای بین‌المللی را فراهم نموده است. جهانی‌شدن اقتصاد، فرهنگ، انقلاب اطلاعات و انفرماتیک، روندهای موجود در سطح جهان را نه تنها گسترش و تعمیق داده اند، بلکه با چنان شتاب فزاینده‌ای به پیش می‌رود که در عمل جهان هر روز با پدیده‌های نو و جدید روبرو می‌شود. گفتگوی تمدنها زمینه شناخت و برخورد عاقلانه و محققانه با این پدیده را فراهم می‌کند و ذهن تحلیلگران را جهت ورود داده‌های جدید باز می‌گذارد و روند تصمیم‌گیری به سوی واقعیات بیشتر گرایش پیدا می‌کند.

در سالهای اخیر این نکته به طور روزافزونی در پرتو پژوهش‌های علمی آشکار شده که ساکنان این سیاره کوچک به مراتب بیش از آنچه که در گذشته تصور می‌شد به یکدیگر و به زیست بومی که در این سیاره موجود است متکی هستند.

رفته رفته نظام جهان تحول شد و ساختارهای گذشته در هم ریخت و به خصوص در حوزه روابط بین‌الملل نیاز به تعاریف جدیدی احساس می‌شود. امروز دولت - ملت‌ها توانایی و قدرت گذشته را ندارند حتی ابرقدرتهایی نظیر ایالات متحده مورد تهاجم واقع می‌شوند. دیده می‌شود که در دنیای آینده از وابستگی‌های متقابل و متداخل منطقه‌ای و جهانی، تردیدهای جدی در باره انسجام پایانی و پاسخگو بودن خود موجودیتهای تصمیم‌گیرنده در سطح دولت ملی وجود ندارد.

واژه‌نامه

نحو (انحاء) به نحوی	[nahv - anhā] [be nahv-i]	способ(ы), образ (действий) каким-то образом
به عبارت دیگر همانند ماهیت تعامل فروپاشی قطب دوقطبی انقلاب‌گونه نوآوری	[be ebārat-e digar] [hamānand-e] [māhiyat] [ta'āmol] [forupāši] [qotb] [doqotbi] [enqelābgune] [nowāvari]	другими словами как (союз, книжн.) сущность, суть взаимодействие распад полюс двухполюсной революционный инновация, нововведение
طرح‌ریزی	[tarhrizi]	планирование, разработка
مدیریتی ناگزیر ناگزیر گردانیدن	[modiriyati] [nāgozir] [nāgozir]	административный неизбежный вынуждать
اصلاح‌طلبی	gardānidan] [eslāhtalabi]	реформаторство

درون جامعه‌ای گریبانگیر ... بودن	[darun-e jāme'e-yi] [geribāngir-e ... budan]	внутри общества охватить, постигнуть
جملگی درس آموزی بروز	[jomlegi] [darsāmuzi] [boruz]	в совокупности урок, обучение проявление, появление
قانونمند نفی	[qānunmand] [nafy]	законный отрицание, неприятие
سلطه‌گری	[soltegarī]	господство, доминирование
سلطه‌پذیری نهادینه شدن	[soltepeziri] [nahādine šodan]	подчинение 1) формироваться 2) формирование, оформление
مقررات	[moqarrarāt]	правила, положения
انسجام	[ensejām]	гармония, согласованность
غیر متعهد	[qeyr-e mota'hed]	неприсоединивший ся
تز انباشتن (انبار) به سخن دیگر دید	[tez] [ambāštan – ambār] [be soxan-e digar] [did]	тезис, идея накапливаться иными словами 1) видение, 2) точка зрения
واقع‌گرا	[vāqe'garā]	реалист, реалистичный
مردم‌سالاری حذف	[mardomsālāri] [hazf]	демократия изъятие, исключение
پیچیده‌تر کردن دیکته کردن یکسان‌سازی	[pičidetar kardan] [dikte kardan] [yeksānsāzi]	усложнять диктовать выравнивание, унификация
به جا گذاردن	[be jā gozārdan]	оставлять, оказывать
موجبات شتاب	[mowjebāt] [šetāb]	предпосылки поспешность, скорость

شناخت	[šenāxt]	познание, знание
عقلانه	[‘āqelāne]	разумный
ذهن	[zehn]	ум, разум
تحليلگر	[tahlilgar]	аналитик
داده‌ها	[dādehā]	данные
واقعیت	[vāqe’iyat]	факт
واقعیات	[vāqe’iyāt]	зд.: реализм
گرایش	[gerāyeš]	тенденция
در پرتو	[dar partov-e]	благодаря чему-л. (союз)
پژوهش	[pežuheš]	исследование
سیاره	[sayāre]	планета
به مراتب	[be marāteb]	гораздо, значительно
تصور کردن (شدن)	[tasavvor kardan (šodan)]	представлять
زیست	[zist]	жизнь, бытие, существование
بومی	[bumi]	автохтонный
متکی بودن (بر)	[mottaki budan (bar)]	опираться на ...
درهم ریختن	[dar ham rixtan]	распадаться
ابرقدرت	[abarqodrat]	сверхдержава
مورد ... واقع شدن	[mowred-e... vāqe’ šodan]	происходить
متداخل	[motadāxel]	взаимопроникающ ий
تردید	[tardid]	сомнение
پاسخگو بودن	[pāsoxgu budan]	отвечать, ответ

توضیحات

1. Глагол طلبیدن ‘talabidan’ - ‘требовать’ активно участвует в образовании неологизмов по модели полуаффиксации. Полуаффиксальный блок ‘-talabi’ в ряде случаев может придавать словам значения с резкой и даже негативной окраской. اصلاح طلبی –

‘реформизм’ (اصلاح – ‘исправление’), سلطه طلبی – ‘гегемонизм’, доминирование (سلطه – ‘господство’). Другие примеры: صلح طلبی – ‘пацифизм’ (صلح – ‘мир’), فرصت طلبی – ‘оппортунизм’ (فرصت – ‘возможность, шанс’), انزوا طلبی – ‘изоляционизм’ (انزوا – ‘изоляция’).

2. واقع گرای – реализм, واقع گرای – реалистичный, واقع گرا. Полуаффиксальный блок گرای – gerāyi (<ОНВ гл. گراییدن ‘gerāyidan’ – стремиться, иметь тенденцию, склонность) – один из самых продуктивных блоков, при участии которого образуются неологизмы – используется в основном для образования наименований: а) религиозных, религиозно-политических течений: بنیاد گرای ‘bonyādgerāyi’ – ‘фундаментализм’ (بنیاد ‘bonyād’ – ‘фундамент’), اسلام گرای ‘eslāmgerāyi’ – ‘панисламизм’ (اسلام ‘eslām’ – ‘ислам’); б) политических направлений и понятий: ملی گرای ‘melligerāyi’ – ‘национализм’ (ملی ‘melli’ – ‘национальный’), اصلاح گرای ‘eslāhgerāyi’ – ‘реформизм’ (اصلاح ‘eslāh’ – ‘исправление’), в) философских, этических, мировоззренческих направлений, течений и принципов: انسان گرای ‘ensāngerāyi’ – ‘гуманизм’ (انسان ‘ensān’ – ‘человек’), آرمان گرای ‘ārmāngerāyi’ – ‘идеализм’ (آرمان ‘ārmān’ – ‘идеал’, ‘мечта’), ماده گرای ‘mādegerāyi’ – ‘материализм’, (ماده ‘māde’ – ‘материя’, ‘вещество’), процессов и реалий общественно-политической жизни: همگرای ‘hamgerāyi’ – интеграция (هم ‘ham’ – тоже, также), نوگرای ‘nowgerāyi’ – ‘модернизация’, ‘инновация’ (نو ‘now’ – ‘новый’) и др.

3. سالار – демократия (مردم – ‘народ’, سالار – ‘вождь’). Неологизмы образуются также с участием блочных именных полуаффиксов, в частности, в словах, создающихся в рамках тенденции замены европейских заимствований на персидские слова. Блочный именной полуаффикс -sālāri используется

также в словах ‘технократия’ (فن - ‘техника’),
‘космократия’ (جهان - ‘мир’) и т.д.

4. منادی دعوت به صلح – букв. ‘глашатай призыва к миру’.

В данном предложении при переводе слово منادی –
‘глашатай’ уместно опустить.

تمرینها

تمرین 1. با استفاده از متن درس عبارات زیر را تکمیل

نمایید:

روند...؛ به عبارت...؛ ساختار...؛ تعاملات...؛ میزان...؛ فروپاشی...؛
مسأله...؛ پیشرفت...؛ فن آوری...؛ دهه...؛ طرح ریزی...؛ برنامه های...؛ در
قالب...؛ رفع مشکلات...؛ دگرگونی های...؛ با درس آموزی از...؛ بروز...؛
مصائب...؛ همکاری...؛ منافع...؛ نفی...؛ تأکید بر...؛ مقررات...؛ کاهش...؛
تقویت...؛ کشورهای...؛ اولویت های...؛ تز...؛ سوء تفاهمات...؛ هر نوع...؛
با دیدی...؛ نظام...؛ منادی...؛ حذف...؛ سیر...؛ دیکته کردن...؛ تأثیر
جدی... بر...؛ دیپلماسی...؛ نقش...؛ شتاب...؛ برخورد...؛ ذهن...؛
داده های...؛ پژوهش های...؛ زیست...؛ در حوزة...؛ دنیای آکنده از...؛
تردیدهای...؛ موجودیتهای... .

تمرین 2. عبارات زیر را در متن درس پیدا کنید:

Каждый из них каким-то образом влияет на
внешнюю политику; особенности составляющих ее
политических подразделений; распад двухполюсной
системы; революционный прогресс в области
информационных технологий; глобализация не могла
не заставить правительства начать разработку новых
административных и стратегических программ; с

учетом решения проблем внутри общества; идея диалога цивилизаций основывается на убеждении...; извлекая уроки из реалий прошлого; предотвратить войну и не допустить повторения печальных событий прошлого; отрицание доминирования и подчинения; оформление международных положений; укрепление единства и координации действий исламских государств и неприсоединившихся стран; идея разрядки напряженности сводится к тому, что...; накопившиеся с прошлых лет; иными словами; существующие международные реалии; подходя реалистично; установление демократической системы внутри общества; неприменение силы в международных отношениях; такие проблемы, как глобализация; оказала серьезное влияние на унификацию человеческого общества; создать предпосылки для расширения многосторонней дипломатии; расширение и повышение роли международных организаций; идет вперед с такой скоростью, что...; создал почву для познания и разумного исследовательского подхода к этому явлению; в гораздо большей степени, чем представлялось в прошлом; ощущается необходимость в новых определениях; нет никаких сомнений.

تمرین- 3. معنی و اثره‌های سیاسی زیر را به فارسی توضیح

بدهید:

نظام دو قطبی؛ جهانی شدن؛ فن‌اوریه‌ای ارتباط و اطلاعات؛
سلطه‌گری؛ سلطه‌پذیری؛ مقررات بین‌الملل؛ کشورهای غیر متعهد؛
الویتهای سیاسی؛ واقع‌گرایی؛ منافع ملی؛ مردم‌سالاری؛ استراتژی
(راهبرد)؛ دیپلماسی چندجانبه؛ یکسان سازی جامعه بشری؛ زیست بومی؛
داده‌ها؛ ابرقدرت.

تمرین 4. جملات زیر را با استفاده از فعل مجهول یا بر عکس بازسازی نمایید:

1. مسائلی مانند جهانی شدن سیر تحولات جهانی را پیچیده تر کرده است.

2. در حوزه روابط بین الملل نیاز به تعاریف جدیدی احساس می شود.

3. جهانی شدن اقتصاد، فرهنگ، انقلاب اطلاعات و انفرماتیک، روندهای موجود در سطح جهان را گسترش و تعمیق داده است.

4. پیشرفت انقلاب گونه در فن آوری- ارتباط و اطلاعات و دهه نوآوری در دهه اخیر- دولتها را به طرح ریزی برنامه های جدید مدیریتی- و راهبردی- ناگزیر گردانده است.

5. جهانی شدن تأثیر جدی بر یکسان سازی جامعه بشری به جا گذارده و موجبات گسترش دیپلماسی چند جانبه و بزرگتر شدن و مهمتر شدن نقش سازمانهای بین المللی را فراهم نموده است.

6. ساکنان این سیاره کوچک به مراتب بیش از آنچه که در گذشته تصور می شد به یکدیگر و به زیست بومی که در این سیاره موجود است متکی هستند.

تمرین 5. جمله های زیر را به فارسی ترجمه کنید:

1. В своих исследованиях мы постоянно сталкиваемся с явлениями, которые так или иначе оказывают влияние на политическую жизнь.

2. Внешние ресурсы – это структура мирового порядка, его особенности и составляющие, потенциал политических институтов во взаимодействии с другими странами и т.д.
3. Распад двухполюсной системы и глобализация, революционные преобразования в области информационных технологий вынуждают политиков разрабатывать новые стратегические и управленческие программы.
4. Идея диалога цивилизаций могла бы дать логичный и научно обоснованный ответ на многие вопросы и помочь разрешить многие проблемы внутри общества.
5. Идея диалога цивилизаций основана на убеждении, что источником многих бедствий, постигших человечество в прошлом, было отсутствие понимания между различными культурами.
6. В третьем тысячелетии человечество, учась на своих ошибках, должно приложить все силы, чтобы не допустить повторения печальных событий прошлого.
7. В основе идеи разрядки напряженности во внешнеполитической концепции страны лежит реалистический подход, подразумевающий создание доверия в отношениях с другими странами, устранение недоразумений,

накопившихся с прошлых лет, а также стремление положить конец конфликтам любого рода.

8. Глобализация, значительно усложнившая процессы, происходящие в обществе, ведет к его унификации, тем самым обуславливая повышение роли международных организаций.
9. Научно-технический прогресс, в частности, в области информационных технологий, идет такими быстрыми темпами, что практически каждый день в мире появляется что-то новое.
10. Необходимо обеспечить свободу обращения с новыми данными, чтобы ученые могли свободно ими оперировать.
11. Сейчас становится все заметнее, насколько обитатели нашей планеты зависят друг от друга и от среды своего обитания.
12. В наше время ни одна страна не может чувствовать себя по-настоящему защищенной, и даже крупнейшие страны могут подвергаться нападению.

تمرین 6. خلاصه متن زیر را به فارسی بنویسید:

گفت‌وگوی تمدن‌ها در نخستین گام و به عنوان بزرگترین الویت خود باید دیوارهای بی‌اعتمادی میان اسلام و غرب را فرو ریزد. اصولاً باید پذیرفت که نفس و ماهیت گفت‌وگو گر چه یک هدف تلقی نمی‌شود، اما

به هر حال، گفت‌وگو حتی اگر هیچ نتیجه و دستاورد مشخصی هم نداشته باشد، از اساس پدیده مثبت و مبارکی است که اگر در چارچوب یک فرهنگ عمومی در جامعه نهادینه شود و می‌تواند به بهره‌گیری از اندیشه‌های مخالف و مختلف بینجامد، فرهنگ احترام به عقاید دیگران و دیگریپذیری را گسترش دهد و ضمن نفی خشونت و کاستن از برخوردها، ضامن ثبات و امنیت اجتماعی باشد. از سوی دیگر، می‌توان برای اهداف گفت‌وگوی تمدن‌ها سه حوزه مستقل تعریف کرد:

الف. حوزه داخلی: یکی از محورهای گفت‌وگوی بین فرهنگ‌ها و تمدن‌ها، چگونگی برخورد معقولانه با بحران معنویت و آثار روانی ناشی از آن می‌باشد. طرح قرائت‌ها و دیدگاه‌های مختلف، پذیرش حقوق نهادهای معدنی و به بازی گرفتن آنها به منظور دفاع از حقوق شهروندی، ایجاد روحیه و فضای دمکراتیسم در جامعه، تبیین نسبت‌های تعریف شده و منطقی در ارتباط با قدرت سیاسی میان احزاب و جناح‌ها و گروه‌های فعال سیاسی - اجتماعی کشور، سازمان‌دهی اصلی سازنده تمدن ایران معاصر.

ب. حوزه داخلی به منطقه و آسیا: ایجاد ارتباط درست سیاسی، اقتصادی با کشورهای همجوار، حل مشکلات متعدد باقی مانده از جنگ با عراق، ایفای نقش مؤثر در اپک و اگو و دیگر پیمان‌های منطقه‌ای، حل اختلافات قدیمی و جدید از جمله حل مسئله حاکمیت ایران بر جزایر سه‌گانه تنب بزرگ و کوچک و ابو موسی، حل مسئله رژیم حقوقی دریای خزر، همکاری و تبادل فرهنگی با کشورهای آسیای مرکزی که و حوه مشترک فرهنگی و تمدنی با ایران دارند و نزدیک شدن به کشورهای عرب حوزه خلیج فارس و ...

ب-2. حوزه داخلی به جهانی: برقرار کردن ارتباط منطقی علمی، فرهنگی و سیاسی با تمدن غرب بر محور حفظ و ارتقای منافع ملی، خارج شدن از لاک دفاعی در روابط بین‌المللی و گسترش اهداف گفت‌وگوی سازنده با اروپا، تلاش در راه تغییر دادن نگرش دولت‌ها و

ملت‌ها به ایران، به عنوان کشوری طرفدار صلح، دوستی، ثبات و امنیت منطقه‌ای و جهانی. همسویی با روند جهانی شدن در عرصه‌های یک گفتمان جدید داخلی از توسعه، فناوری، فرهنگ، تکنولوژی اطلاعات و ارتباطات، همسویی با روند جهانی شدن در زمینه‌های اقتصادی، سیاسی و فرهنگی ضمن حفظ پایه و مایه فرهنگ ملی، دفاع از نظام چندقطبی، حضور فعال در سازمان‌های بین‌المللی و احترام متقابل به ملت‌ها و دولت‌ها و تمدن‌های زنده و پویا.

پ. حوزه جهانی: گفت‌وگوی تمدن‌ها قابلیت آن را دارد مباحث مهم را در سطح جهانی به میدان گفت‌وگو و تفاهم وارد کند. مواردی از حقوق بشر که بر مبنای عدالت اجتماعی استوار است، کشف بهترین راه برای مبارزه با عوامل مزاحم طبیعت، مدیریت سیاسی منطقی که موجب تشکل افراد جامعه و رشد و شکوفایی ابعاد وجودی آنها می‌شود، کشف و به‌کارگیری وسایل تکنولوژی به منظور رفع نیازهای زندگی و بهره‌برداری از مغزهای انسانی برای رفاه انسان، تفسیر منطقی کارهای فکری انسان‌ها. گفت‌وگوی تمدن‌ها ظرفیت آن را دارد که با تأکید بر اخلاق سیاسی تنوع‌پذیری و دستیابی به یک هدف مشترک جهانی (صلح، آزادی، امنیت، توسعه) موضوعات و مسایل مورد علاقه ملت‌ها و دولت‌ها را به گفت‌وگو بگذارد و به تعامل دستاوردهای فرهنگی میان جوامع مختلف یاری رساند.

واژه‌های متن

[ma'naviyat] **معنویت** [духовность]
[ravāni] **روانی** [психический, психологический]
[vojuh] **وجوه** [признаки, особенности]
[lāk] **لاک** [панцирь]

تمرین 7. مصاحبه زیر را ترجمه کنید:

В контексте диалога цивилизаций мы иногда сталкиваемся с понятием «культура мира». Не могли бы подробнее рассказать, что собой представляет эта концепция?

یونسکو، در مقام یک سازمان آموزشی، گذار از "فرهنگ جنگ" به فرهنگ صلح را به عنوان بزرگترین چالش سده بیستم با توجه به آموزش عمومی متکی بر آموزش گفت‌وگو و فراگیری ارزش‌های دیگری، در دستور برنامه‌های خود قرار داده است. در اعلامیه حق صلح که در ژانویه 1997 صادر شد، اعلام شده است که پرهیز از خشونت و جنگ نه تنها وظیفه رهبران است بلکه وظیفه شهروندان نیز محسوب می‌شود. ما باید دیدگاه‌های خود را با اصول دیگری و گفت‌وگو سازگار سازیم و کودکان خود را با ارزش‌های دیگری و گفت‌وگو آموزش دهیم و منطق خرد و احترام به عقاید دیگران را جانشین منطق زور کنیم.

Иными словами, одним из ключевых понятий этой концепции является образование?

کاملاً درست است. کلید توسعه پایدار، آموزش است. آموزشی که با ابزارها و تکنولوژی‌های جدید به همه اعضای جامعه گسارش یابد و بتواند فرصت‌های آموزشی را برای همگان تضمین کند. همه ما باید آمادگی داشته باشیم که آموزش را به سمتی سوق دهیم که گرایش‌ها و رفتارهایی سازگار با فرهنگ پایداری را ترویج کند. آموزش نیروی آینده است، آینده‌ای که نمی‌تواند جز آینده پایدار باشد و از همین رو تلاش می‌کند با همکاری با همه نهادهای ملی و بین‌المللی در جهت استقرار صلح و رفاه بشری وظیفه خود را در زمینه تحقق توسعه پایدار یاری کند.

Что, на Ваш взгляд, необходимо для достижения взаимопонимания между различными культурами?

برای- تضمین- پیشرفت- آنچه- من- فرهنگ- تفاهم- می- نامم , نیازهای بسیار داریم: نیاز به تلاش پیوسته بر آموزش و شنیدن و دادن مفهوم به اطلاعات, سعی نکردن در تبدیل دیگران به خودمان بلکه پیوستن به آنان در- جستجوی- جهانی- بهتر- و- صلح-آمیزتر, لازمه- این- کار- درک- کامل- واقعیت‌های امروزی خودمان است.

Какая роль, на Ваш взгляд, отводится в этом процессе информационным технологиям, учитывая тот факт, что в некоторых развивающихся странах они многим недоступны?

اطلاعات و داده‌ها می‌تواند به دانش مثبت تبدیل شود. اگر دانش بر پایه اطلاعات باشد, بیش از اطلاعات ارزش خواهد داشت زیرا دانشی است جهت‌گیری شده و منطقی که از الهام‌ها و آرزوها برخاسته است. هدف تفاهم بهتر در جهان, صرفاً به خاطر چیزی نیست که آرزوی آن را داریم, بلکه در نهایت, هدف ایجاد جهانی بهتر و صلح‌آمیزتر است که به سوی- عشق- به- خود- و- به- دیگران- حرکت- می‌کند. یکی- از- چیزهایی- که تجربه حضور سی‌ساله در کلاس درس به آموخته, این است که تنها یک نوع عمل‌گرایی وجود دارد که ارزش اندیشیدن جدی دارد و به آرمان‌های دانش‌آموزی خدمت می‌کند.

تمرین 8. مطالب جهت مطالعه و بحث:

1. نظریه گفتگوی تمدن‌ها و اصول آن؛
2. دو- محیط- داخلی- و- بین‌المللی- که- بر- سیاست- خارجی- تأثیر می‌گذارند؛
3. گفتگوی تمدن‌ها و اولویت‌های سیاست خارجی ایران؛
4. تأثیر جهانی شدن بر سیر تحولات جهان.

تمرین 9. متن زیر را به فارسی ترجمه کنید:

На сессии ГА ООН Президент Ирана обратился к народам мира с призывом покончить с военной конфронтацией в мировой политике и войти в третье тысячелетие, приняв концепцию мирного межкультурного диалога. Как известно, в развитие этого предложения ГА ООН единодушно объявила первый год нового столетия годом диалога цивилизаций.

Концепция диалога цивилизаций имеет несколько составляющих, в том числе диалог внутри мусульманского мира, диалог мусульманского мира с западной (христианской) цивилизацией, диалог с другими цивилизациями (конфессиями).

Исходным пунктом начала диалога считается принцип равенства, подразумевающий категорическое неприятие навязывания какой-либо страной своей модели поведения всему человечеству, ибо диалог, по мнению Президента, возможен лишь тогда, когда каждый из его участников уважает друг друга. Призывая мировое сообщество к диалогу цивилизаций, Президент внес существенную поправку в само понятие «диалога». Он выдвинул в качестве главной составляющей не способность говорить, а умение слушать.

Президент Ирана предложил диалог между цивилизациями для правильного, гуманного и практического решения многих глобальных проблем современности.

Кроме того, можно выделить два пути осуществления диалога цивилизаций:

1. Взаимовлияние цивилизаций на протяжении длительного времени. Этот процесс обусловлен естественным ходом развития событий, географическими и историческими причинами и от чьего-либо выбора или воли не зависит.
2. Диалог цивилизаций и культур посредством диалога между их представителями. Такая форма диалога – это осознанная и целенаправленная деятельность, не обусловленная, историческими или географическими факторами.

Диалог цивилизаций как сложный и необходимый рычаг сохранения мира и стабильности на планете – это стимул для формирования универсальной модели оздоровления международных отношений, не допускающий односторонних подходов в политике, религии и культуре, позволяющий общественному мнению подвергать осуждению всякого рода силовые методы разрешения межнациональных и международных конфликтов и разногласий.

Концепция диалога культур выявила новые геополитические и религиозно-философские аспекты иранской общественной мысли на пороге нового века.

Дискуссии создали базу для диалога культур и подтвердили мысль о том, что страны с длительной традицией культуры способны к развитию в новых условиях. Они демонстрируют высокую степень готовности к интеграции, готовность решать проблемы глобализации.

تمرین 10. خلاصه متن زیر را بنویسید:

Глобализация – одна из наиболее обсуждаемых проблем в современных работах по экономике, политологии, международным отношениям и др. Одновременно она остается одной из наиболее дискуссионных проблем, по которым подходы и оценки различных исследователей значительно отличаются. Существуют различные точки зрения относительно сути данного явления. В одних исследованиях акцент делается на экономических аспектах глобализации, в других – на формировании единого информационного пространства, в третьих – на развитии единых поведенческих стандартов.

Есть, хотя их относительно немного, и другие оценки процессов, происходящих в мире и получивших название «глобализация». Так, некоторые исследователи исходят из того, что мир всего лишь усложняется, а глобализация – вовсе не новое явление. Однако она привлекает столь пристальное

внимание, поскольку с ее помощью либо пытаются доказать существование новых угроз, либо напротив – предрекают процветание человечества.

И тем не менее, большинство исследователей и практиков согласны с тем, что мир переживает качественные перемены, которые самым серьезным образом отражаются на человечестве, заставляя его активно реагировать на изменения. По определению Генерального секретаря ООН, глобализация обозначает все более сложный комплекс взаимодействий между людьми, предприятиями, институтами и рынками. Многообразные задачи, которые она ставит, государства не могут решать только собственными силами. Все это самым непосредственным и очевидным образом свидетельствует о необходимости укрепления международного сотрудничества.

Глобализация способствует развитию науки и новых технологий за счет открытости границ, интенсификации обменов. Но одновременно и сама глобализация стала возможной благодаря определенному уровню научно-технического и технологического развития. Информационные и коммуникационные технологии внесли решающий вклад в становление современной глобальной системы.

Глобализация открывает более широкий доступ к сокровищницам национальных культур, способствует их взаимообогащению, не отменяя при этом национальной самобытности.

Однако глобализация не только открывает новые горизонты, но таит в себе новые вызовы и угрозы.

Во второй половине XX века в научных, общественных и политических кругах разных стран мира шел активный поиск ответа на вопрос: в чем суть развития человечества, достигшего, благодаря научно-технической революции, беспрецедентных возможностей созидания и разрушения. Поиск ответа на этот вопрос продолжается и сегодня. Новая эпоха подтверждает взаимосвязанность и взаимозависимость всего населения планеты. Она со всей очевидностью ставит на повестку дня задачи преодоления ряда глобальных проблем, которые угрожают нынешнему и будущему существованию человечества.

فصل دوم

تأمين امنیت بین المللی

ژ

خلع سلاح و کنترل تسلیحات

اصطلاح- کنترل- تسلیحات- و- خلع- سلاح- دو- اصطلاحی- مترادف- اما متفاوت برای دستیابی به یک هدف کلی یعنی امنیت ملی هستند. در عمل دوره مابین سالهای- 1919 و- 1936 شاهد تلاشهای چشمگیر برای دستیابی به خلع سلاح بود, در حالی که سالهای- 1959 تا- 1986 کنترل تسلیحات رهیافت مسلط به شمار می رفت. متعاقب سال 1986 دستیابی به امنیت در نیم کره شمالی از طریق ترکیبی از این دو رهیافت تعقیب

شده که در آن فرض اصلی کنترل تسلیحات دست نخورده باقی ماند، اما در اجرای روش‌ها بر خلع سلاح تأکید شد.

هدف اصلی خلع سلاح، برچیدن ابزارهای جنگ میان کشورهاست و خود همین ابزارها با تبدیل شدن به موضوع مسابقه تسلیحاتی منشأ اختلافات و خطرات دیگری بر علیه دولت‌ها می‌باشند. از نظر طرفداران خلع سلاح، عامل جنگ می‌باشد زیرا تنش میان دولت‌ها را که از جنگ‌افروزی طرف مقابل می‌ترسند، افزایش می‌دهد. به جز در دوران مودت و دوستی میان دولت‌ها، آنها از این می‌ترسند که تسلیحات کشور رقیب بر علیه آنها استفاده شود و نیز حتی داشتن تسلیحات، احتمال و زمینه بکارگیری از آنها را در مواقع بحرانی افزایش می‌دهد.

رویکرد خلع سلاح اعم از این که به شکل کلی معروف به خلع سلاح عمومی و کامل (حذف کامل تسلیحات مگر برای امنیت داخلی) یا جزئی (حذف نوع خاصی از تسلیحات) باشد، در هر صورت از طریق کاهش جنگ‌افزار به هدف خود خواهد رسید.

وقتی اندیشه‌های خلع سلاح با وقوع دو جنگ جهانی و ناتوانی از کنترل دولتهای متجاوز و یاغی که جنگ و توسل به زور را برای رسیدن به مطامع خود سازگارتر از راه‌های مسالمت‌آمیز از قبیل خلع سلاح می‌دانستند، دست نخورده باقی ماند، کنترل تسلیحات طرفداران بیشتری یافت و در کنوانسیون‌ها و قراردادهای بین‌المللی اعم از دو جانبه یا چندجانبه به منصفه ظهور رسید.

سازوکار اجرایی کنترل تسلیحات تعیین و مشخص کردن سطح خاصی از تسلیحات می‌باشد که طرفین قرارداد مربوطه حق داشتن آن میزان را دارند. این رویکرد با توجه به درس‌های تلخ گذشته به دست‌آوردهای مهمی رسیده و این دست‌آوردها را به عنوان عنصر کلیدی تحقق هدف کوتاه‌مدت (مشخص کردن سطح تسلیحات مجاز) و درازمدت (تقویت امنیت ملی) تبدیل کرده است. از جمله دست‌آوردهای

مزبور- به شیوه‌های نظارت- و تأیید بازرسی، شفاف‌سازی- و مبادله اطلاعات می‌توان اشاره کرد.

طرفداران- کنترل- تسلیحات، بر- خلاف- معتقدان- به- خلع- سلاح، جنگ‌افزارها- و تسلیحات- نظامی- را- حتی- در- تقویت- صلح- و امنیت- بین المللی مثبت ارزیابی می‌کنند و دکتترین بازدارندگی را موفق‌تر از دکتترین خلع- سلاح- و حتی- مانع- از- وقوع- جنگ- و حمله- نظامی- می‌دانند (البته پیچیدگی- و ابهام- سطح- بازدارندگی- مؤثر- همچنان- از- مشکلات- و نکات بغرنجی- است- که جواب- مشخص- بدان- وجود- ندارد). اینها- حتی- مثل طرفداران خلع سلاح جنگ را پدیده‌ای غیر اخلاقی و قبیح ندانسته و در صورت لزوم توسط به جنگ برای تأمین امنیت ملی، آن را توجیه می‌کنند. کنترل تسلیحات از سنگ بناهای روابط استراتژیک امریکا و شوروی به عنوان دو ابرقدرت زمان جنگ سرد بود و بر اساس سیاست مزبور بود که سالت‌های یک (گفتگوهای محدودسازی سلاح‌های استراتژیک) و فرایند استارت- (گفتگوی- کاهش- سلاح‌های- استراتژیک) منعقد گردید. قرارداد اخیر بین امریکا و روسیه موسوم به "سورت" در زمینه کاهش کلاهک‌های استراتژیک- تا- سقف- 2200 - 1700 در- 15 سال- آینده- نیز- مبتنی- بر سیاست کنترل تسلیحات می‌باشد.

علاوه بر این، در زمینه قراردادهای بین المللی چندجانبه می‌توان به قرارداد نیروهای هسته‌ای میانبرد در اروپا به عنوان یک تلاش منطقه‌ای برای کنترل تسلیحات اشاره کرد.

در- عین- حال- قراردادهای- خلع- سلاح- زیادی- به- خصوص- در- زمینه سلاح‌های کشتار جمعی (هسته‌ای، شیمیایی و میکروبی) منعقد شده‌اند، مثل کنوانسیون منع توسعه، تحقیق، اکتساب، ذخیره‌سازی و استفاده از سلاح‌های شیمیایی و لزوم انهدام آنها که این طیف از تسلیحات را به طور کامل منع و حذف می‌نماید. همین‌طور، صرف نظر از تبعیض‌ها و انتقاداتی که علیه قرارداد منع اشاعه سلاح‌های هسته‌ای وجود دارد، این پیمان و کنوانسیون- منع- سلاح‌های- بیولوژیک- نیز- از- زمره- قراردادهای- خلع- سلاح

محسوب می‌شوند. در کنار روند بین‌المللی خلع سلاح، البته باید به روندهای منطقه‌ای مثل قرارداد منطقه‌ای عاری از سلاح هسته‌ای نیز اشاره کرد.

واژه‌نامه

چشم‌گیر	[čašmgir]	значительный отношение, подход
رهیافت	[rahyāft]	
مسلط	[mosallat]	доминирующий, преобладающий
متعاقب	[mota'āqeb-e]	вслед за
نیم‌کره	[nimkorre]	полушарие
تعقیب کردن	[ta'qib kardan]	преследовать,
(شدن) (از)		следовать
فرض	[farz]	представление, идея
دست نخورده	[dastnaxorde bāqi	остаться
باقی ماندن	māndan]	нетронутым
برچیدن (برچین)	[barčidan – bačrin]	уничтожать,
(را)		ликвидировать
مسابقه تسلیحاتی	[mosābeqe-ye	гонка
	taslihāti]	вооружений
منشأ	[manša']	источник
طرفدار	[tarafdār]	сторонник
طرفداری کردن	[tarafdāri kardan]	поддерживать
(از)		
جنگ افروزی	[jangafruzi]	разжигание войны
به جز	[be joz']	помимо, кроме
رقیب	[raqib]	соперник
رویگرد	[ruykard]	отношение, подход
جزئی	[joz'i]	частичный
جنگ افزار	[jangafzār]	вооружение
ناتوانی	[nātavāni]	неспособность

متجاوز	[motajāvez]	агрессор
یاغی	[yāqi]	мятежник
مطامع	[matāmeʿ]	корыстные цели
مسالمت آمیز	[mosālematāmiz]	мирный
کنوانسیون	[konvānsyun]	конвенция
به منصفه ظهور	[be mansah-e zohur	обнаруживаться,
رسیدن	rasidan]	проявляться
سازوکار	[sāzokār]	механизм
کوتاه مدت	[kutāhmoddat]	краткосрочный
مجاز	[mojāz]	допустимый,
		возможный
درازدت	[derāzmoddat]	долгосрочный
بازرسی	[bāzrasi]	инспекция
شفاف سازی	[šaffāfsāzi]	прозрачность,
		транспарентност
		ь
دکترین	[doktrin]	доктрина
ابهام	[ebhām]	неясность,
		запутанность
بغرنج	[boqranj]	сложный
غیر اخلاقی	[qeyr-e exlāqi]	аморальный
قبیح	[qabih]	постыдный
لزوم	[lozum]	необходимость
توجیه کردن (را)	[towjih kardan]	1)разъяснять,
		2)ориентировать
		ся
محدود سازی	[mahdudsāzi]	ограничение
کلاهک	[kolāhak]	боеголовка
سقف	[saqf]	потолок
میانبرد	[miyānbord]	средней
		дальности
اكتساب	[ektesāb]	приобретение
ذخیره سازی	[zaxiresāzi]	накапливание
انهدام	[enhedām]	уничтожение
تبعض	[tabʿiz]	дискриминация
انتقاد	[enteqād]	критика

توضیحات

1. 1972 - Советско-американские переговоры об ограничении стратегических вооружений (SALT - Strategic Arms Limitation Talks)

اصطلاحی برای "گفتگوهای محدود کردن جنگ افزارهای استراتژیک"، بین ایالات متحده آمریکا و اتحاد شوروی. گفتگوهای مذکور در 26 ماه مه سال 1972 منجر به امضای قراردادی در باره محدود کردن سلاح‌های ضد موشکی و یک قرارداد دیگر در رابطه با محدود کردن جنگ افزارهای استراتژیک گردید. قرارداد مزبور به "سالت - 1" معروف است. مذاکرات مربوط به "سالت - 1" در سال 1972 آغاز گردید و پیمانی نیز در این خصوص به امضاء رسید (1979)، ولی پس از تجاوز شوروی به افغانستان پیمان به تصویب سنای آمریکا نرسید (1980). در سال 1982 دو کشور مزبور، یک سلسله مذاکرات جدید موسوم به استارت (در زیر) را آغاز کردند.

2. 1985 - переговоры о сокращении стратегических вооружений (START - Strategic Arms Reduction Talks).

1 - Договор между СССР и США о сокращении и ограничении стратегических наступательных вооружений (СНВ - 1).

این معاهده در ژوئیه 1991 در مسکو به امضاء رسید. بر اساس این معاهده شوروی متعهد شد تعداد کلاهک‌های موشک‌های برد بلند خود را از 012/11 فروند به 163/6 فروند و آمریکا نیز تعداد آنها را از 646/12 به 556/8 فروند کاهش دهد.

2 - Договор о дальнейшем сокращении и ограничении стратегических наступательных вооружений (СНВ - 2).

این معاهده در ژانویه 1993 بین رؤسای جمهور آمریکا و فدراسیون روسیه به امضاء رسید. به موجب این معاهده سقف جنگ افزارهای استراتژیک دو کشور تا سال 2003 به یک سوم موجودی آن در زمان امضاء قرارداد کاهش می یافت و مازاد آنها برابر ترتیب مقرر تا سال 2003 منهدم می شد.

3. کنوانسیون منع توسعه، تحقیق، اکتساب، ذخیره سازی و استفاده از 3. Конвенция о запрещении разработки, производства, накопления и применения химического оружия и о его уничтожении 1993 года.

4. Конвенция о -کنوانسیون منع سلاح های بیولوژیک 4. Конвенция о запрещении... бактериологического (биологического) оружия... 1972 года.

تمرینها

تمرین 1. با استفاده از متن درس عبارات زیر را تکمیل

نمایید:

کنترل...؛ تلاش های...؛ دستیابی به...؛ رهیافت...؛ نیم کره...؛
فرض...؛ دست...؛ ابزارهای...؛ مسابقه...؛ منشأ...؛ عامل...؛
جنگ افروزی...؛ دوران...؛ کشور...؛ زمینه...؛ در مواقع...؛ رویکرد...؛ خلع
سلاح...؛ وقوع...؛ دولتهای...؛ توسل...؛ راه های...؛ به... ظهور رسید؛
سازوکار...؛ تعیین و مشخص کردن...؛ طرفین...؛ درس های...؛ عنصر...؛
هدف...؛ تقویت...؛ تأیید...؛ معتقدان به...؛ دکترین...؛ حمله...؛ ابهام...؛
نکات...؛ جواب...؛ پدیده ای...؛ در صورت...؛ سنگ بناهای...؛ دو
ابرقدرت...؛ محدود سازی...؛ کلاهک های...؛ نیروهای...؛ هسته ای...؛
سلاح های کشتار...؛ کنوانسیون...؛ قرارداد منع...؛ منطقه عاری...

تمرین 2. عبارات زیر را در متن درس پیدا کنید:

Два выражения, синонимичных и в то же время разных по смыслу; после ... года; достигалась сочетанием этих двух способов; идея контроля над вооружениями так и не осуществилась; ликвидация вооружений; источник новых разногласий; вероятность использования оружия в кризисных ситуациях; будь то полное или частичное разоружение; за исключением случаев использования оружия в целях внутренней безопасности; ликвидация одного конкретного вида вооружений; идея разоружения; после двух мировых войн; неспособность контролировать агрессора; считали применение силы предпочтительнее мирных методов; как двусторонние, так и многосторонние; механизм осуществления контроля вооружений; участники того или иного договора; краткосрочные и долговременные цели; допустимый уровень вооружений; убежденные сторонники мира; положительно оценивают; доктрина сдерживания; одной из сложностей является неясность и запутанность; на это нет конкретного ответа; считают войну аморальным и постыдным явлением; в случае необходимости; краеугольный камень; до уровня...; стратегические боеголовки; ракеты средней дальности; конвенция о запрещении; этот вид оружия должен быть полностью запрещен и ликвидирован; несмотря на критику Договора о нераспространении ядерного оружия; говоря о международном процессе разоружения; безъядерный мир.

تمرین 3. متصاد واژه‌های زیر را با اضافه پیشوند "غیر"

بنویسید و به روسی ترجمه کنید:

نمونه: اخلاقى ← غیر اخلاقى.

انسانی؛ دولتی؛ رسمی؛ قانونی؛ متعهد؛ عادی؛ معمولی؛ تخصصی؛ ممکن؛ مجاز؛ عملی؛ مستقیم؛ نظامی؛ قابل؛ انکار؛ قابل؛ قبول؛ قابل؛ تبدیل؛ قابل تصور؛ قابل درک؛ قابل اجرا؛ قابل مشاهده؛ قابل مقایسه؛ قابل دفاع.

تمرین 4. معنی واژه‌های سیاسی زیر را به فارسی توضیح بدهید:

کنترل تسلیحات، خلع سلاح، مسابقه تسلیحاتی، مواقع بحرانی، خلع سلاح- عمومی- و- کامل، خلع- سلاح- جزئی، توسل- به- زور، راه‌های مسالمت‌آمیز، کنوانسیون، طرفین- قرارداد، هدف- کوتاه‌مدت، هدف درازمدت، بازرسی، شفاف‌سازی، دکترین- بازدارندگی، جنگ- سرد، نیروهای هسته‌ای میانبرد، تبعیض.

تمرین 5. متن زیر را با استفاده از واژه‌های مترادف واژه‌هایی که زیر آنها خط کشیده شده است، بخوانید و ترجمه کنید:

جنگ‌های شیمیایی در قرن بیستم با پیشرفت سریع صنایع شیمیایی در اروپا استفاده از این

در پاسخ به این سؤال بهتر است به طور خلاصه به تاریخچه کاربرد سلاح شیمیایی و تلاش در منع کاربرد آن در سطح بین‌المللی اشاره کنیم. به کارگیری سم و سلاح‌های سمی از دیرباز وجود داشته ولی در اوایل قرن بیستم با پیشرفت سریع صنایع شیمیایی در اروپا استفاده از این مواد به عنوان عوامل جنگی ابعاد جدیدی یافت به گونه‌ای که در خلال جنگ بین‌المللی اول حد اقل نود هزار نفر در اثر کاربرد جنگ‌افزارهای شیمیایی کشته شدند. گرچه استفاده از این سلاح طبق کنوانسیون 1874 بروکسل

و کنفرانس‌های لاهه در 1899 و 1907 ممنوع شده بود لیکن اثرات وحشتناک آن در سالهای 1914 تا 1917 باعث گردید که اروپاییان در صدد منع کامل کاربرد آن برآمدند. نتیجه این تلاش پروتکل 1925 ژنو بود که هرگونه به کارگیری این سلاح‌ها را ممنوع می‌نمود.

در فاصله میان دو جنگ جهانی ایتالیا از این جنگ‌افزارها علیه حبشه و ژاپن علیه چین استفاده کردند ولی حالب توجه این است که این سلاح در جنگ دوم جهانی از سوی هیچکدام از طرفین به کار گرفته نشد.

در زمینه تلاش‌های بین‌المللی به منظور منع کاربرد این سلاح کمیسیون سازمان ملل در مورد سلاح‌های متعارف در 1948 جنگ‌افزارهای شیمیایی را در کنار سلاح‌های هسته‌ای و میکربی در زمره سلاح‌های کشتار دسته‌جمعی بر شمرد و نخستین قطعنامه مجمع عمومی در مورد سلاح‌های شیمیایی و میکربی در 1966 به تصویب رسید و از سال 1968 مذاکره در ژنو جهت انعقاد کنوانسیون منع جنگ‌افزارهای شیمیایی که عاری از نقاط ضعف پروتکل 1925 باشد و تولید، داشت، انباشت و توسعه این سلاح‌ها را نیز منع نماید، آغاز گردید.

به موازات مذاکرات چندجانبه دو ابرقدرت نیز از 1974 مذاکرات دوجانبه خود را راجع به منع این سلاح آغاز کردند که تا سال 1980 ادامه یافت و در این سال به دلیل بروز تنش‌های بین‌المللی این مذاکرات قطع گردید تا اینکه در سال 1985 با شروع وزش باد "پرسترویکا" مجدداً از سر گرفته شد.

وظیفه گروه امنیتی موضوعات جهان‌شمولی کموانسیون، منع مطلق کاربرد سلاح شیمیایی، انهدام جنگ‌افزارهای شیمیایی موجود، رابطه کنوانسیون با دیگر اسناد بین‌المللی، کمک و حفاظت در مقابل سلاح شیمیایی و همکاری اقتصادی و تکنولوژیک میان کشورهای عضو بود. همانگونه که ملاحظه می‌فرمایید، همکاری تکنولوژیک در کنار مسایل نظامی چون منع کاربرد و یا امحاء سلاح شیمیایی در شمول مسایل

امنیتی- مورد بررسی قرار گرفت. این گروه به توفیقات چشمگیری نائل آمد که از جمله آنها می‌توان به این موضوعات اشاره کرد:

1 - منع مطلق کاربرد سلاح شیمیایی. در متن کنونی آمده است که کشورها حتی حق ندارند در داخل کشور خود نیز از این سلاح بهره‌برند.

2 - تعهد کشورها به امحاء کامل جنگ‌افزارهای شیمیایی. قبل از آن برخی از قدرت‌ها حفظ درصدی از این سلاح را به عنوان تضمین یا ذخیره امنیتی را برای خود ضروری می‌دانستند.

3 - تعهد کشورها به ارائه کمک به کشوری که ممکن است قربانی تهاجم شیمیایی واقع گردد. این کمک‌ها شامل دستگاه‌های رفع آلودگی، کمک به قربانیان، ارائه بیمارستان و دارو و نظایر آن می‌گردد. لازم به ذکر است که در مورد تعهد کشورها به همکاری و انتقال- تکنولوژی صنایع شیمیایی و مبادله اطلاعات تلاش‌های این گروه قرین توفیق نگردید.

واژه‌های متن

سم	[samm]	яд
متعارف	[mota'āref]	обычный, традиционный
به موازات	[bemovāzāt-e]	параллельно, наряду
برشمردن	[baršomordan]	перечислять, упоминать, называть
جهان شمولی	[jahānšomuli]	универсальность
جهان شمول	[jahānšomul]	универсальный, всеобъемлющий
توفیق	[towfiq]	успех
نظایر آن	[nazāyer-e ān]	и тому подобное...
قرین... گردیدن	[qarin-e... gardidan]	приближаться

تمرین 6. جمله‌های زیر را به فارسی ترجمه کنید:

1. В период с 1959 по 1976 год преобладала идея контроля за вооружениями, однако после 1989 года стали считать, что для лучший способ достижения безопасности – сочетание двух подходов.
2. Использование оружия, переходя в гонку вооружений, представляет собой главный источник опасности для всего человечества.
3. Разоружение, полное или частичное, может быть достигнуто только путем сокращения вооружений.
4. Опыт двух мировых войн показал, насколько трудно сдерживать агрессоров, считающих применение силы лучшим способом достижения своих корыстных целей.
5. На начальном этапе контроля за вооружениями необходимо было определить, сколько конкретных видов оружия имеют страны – участницы договоров.
6. Успехи, которые могут быть достигнуты в этой области, должны воплотиться в конкретные цели.
7. Сторонники идеи контроля за вооружениями считают, что оружие важно и даже необходимо для поддержания мира, а доктрина сдерживания более эффективна, чем идея разоружения.
8. В годы холодной войны краеугольным камнем отношений двух стран была идея контроля за вооружениями, и именно в этот период были подписаны основные договоры о сокращении вооружений.

تمرین 7. خلاصه متن زیر را به فارسی بنویسید:

ظهور سلاح‌های هسته‌ای و قابلیت این سلاح به وارد آوردن خسارت‌های بسیار و جبران‌ناپذیر، جهان را متحول کرد. از سال 1945 تا کنون پیشرفت فناوری‌های هسته‌ای سیاست جهانی را دستخوش دگرگونی‌های بنیادین کرده و شرایطی پدید آورده است که در آن وابستگی هسته‌ای استراتژیک کشورها به یکدیگر به حقیقتی انکارناپذیر تبدیل شده است.

تلاش‌های جهانی برای مهار کردن گسترش سلاح‌های هسته‌ای پس از پایان جنگ جهانی دوم نصیح گرفت. تا سال 1964، پنج کشور هسته‌ای یعنی آمریکا، شوروی (سابق)، انگلستان، فرانسه و چین سلاح‌های هسته‌ای خود را آزمایش کرده و توسعه داده بودند، لذا دیپلماسی چندجانبه در زمینه مهار کردن سلاح‌های هسته‌ای از راه سازمان ملل آغاز شد و کمیته 18 نفری خلع سلاح پیش‌نویس پیمان را در 1968 تحت عنوان "پیمان منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای" (ن.پی.تی) به مجمع عمومی سازمان ملل تسلیم کرد و مجمع عمومی نیز طی قطعنامه شماره 2373 آن را به تصویب رساند. این پیمان از 1970 لازم‌الاجرا شد.

بر طبق این پیمان کشورهای دارنده سلاح هسته‌ای تعهد می‌کنند که از انتقال سلاح‌های هسته‌ای یا وسایل منفجره هسته‌ای به دیگران خودداری کنند. کشور دارنده سلاح هسته‌ای نیز بر طبق پیمان، کشوری است که پیش از اول ژانویه 1967 سلاح هسته‌ای یا دیگر وسایل منفجره هسته‌ای را تولید و منفجر کرده است و از این رو پنج کشور چین، فرانسه، شوروی (سابق)، انگلیس و آمریکا مشمول این تعریف قرار گرفتند. با این تعریف، کشورها عملاً و آشکارا به دو دسته "دارا" و "ندار" تقسیم شدند و وضعیت هسته‌ای پنج کشور مزبور رسماً تأیید شد.

از سوی دیگر کشورهای فاقد سلاح هسته‌ای نیز متعهد می‌شوند که هیچ‌گونه سلاح هسته‌ای یا دیگر وسایل منفجره هسته‌ای دریافت نکنند و از تلاش برای ساخت یا کسب این سلاح‌ها پرهیز کنند و ضمناً نظام آژانس بین‌المللی انرژی اتمی را برای جلوگیری از انحراف کاربرد صلح‌آمیز انرژی هسته‌ای و تولید سلاح هسته‌ای یا وسایل منفجره هسته‌ای بپذیرند. آژانس بین‌المللی انرژی اتمی به عنوان مسئول نظارت بر اجرای این پیمان تعیین شد و طبق پیمان، مضامین نظارتی و بازرسی متعددی از جمله پروتکل 93+2 ایجاد شد.

آژانس برای نظارت بر اجرای پیمان و تعهدات اعضا، قراردادهای بازرسی متعددی با آنان به امضاء می‌رساند. انواع روش‌های بازرسی آژانس شامل بازرسی تأییدی یا عادی، بازرسی ویژه، بازرسی داوطلبانه می‌باشد.

هدف از تصویب پروتکل 93+2، تقویت سیستم نظارتی آژانس بین‌المللی انرژی اتمی بر فعالیت‌های هسته‌ای دولت‌های فاقد سلاح‌های هسته‌ای عضو پیمان (به ویژه فعالیت‌های اظهار نشده) و نظارت بر اجرای تعهدات آنان طبق معاهده مذکور است. گردآوری اطلاعات جامع در خصوص فعالیت‌های هسته‌ای دولت‌های فاقد سلاح هسته‌ای و دسترسی به اماکن و سایت‌های مختلف این کشورها و بازرسی از آنها، اساس پروتکل 93+2 را تشکیل می‌دهد. آژانس از راه گردآوری اطلاعات و بازرسی محلی، می‌تواند بر فعالیت‌های هسته‌ای دولت‌های عضو نظارت دقیق‌تری اعمال کند.

تعهدات دولت‌های امضاکننده پروتکل 93+2 در مقایسه با قراردادهای بازرسی بسیار گسترده است. این پروتکل به گونه‌ای طراحی شده است که با کسب اطلاعات بیشتر و دسترسی گسترده‌تر به محل فعالیت‌های هسته‌ای و حتی غیرهسته‌ای دولت‌ها، کارهای مخفیانه و احتمالی دولت‌ها را کشف و از دسترسی آنها به سلاح‌های هسته‌ای جلوگیری کند.

بر طبق ماده 2 پروتکل-2+93, دولت‌های عضو این پروتکل باید اطلاعات زیر را به آژانس ارائه کنند: اطلاعات در خصوص مکان فعالیت‌های تحقیق و توسعه چرخه سوخت هسته‌ای. این فعالیت‌ها طبق ماده 18 پروتکل, شامل فرایند یا توسعه سیستم هر یک از موارد زیر خواهد بود: تبدیل مواد هسته‌ای, غنی‌سازی مواد هسته‌ای, تولید سوخت هسته‌ای, رآکتورها و ...

واژه‌های متن

مهار کردن	[mahār kardan]	обуздывать, обуздание
نضج گرفتن	[nozj gereftan]	созревать
لازم‌الاجرا شدن	[lāzemolejrā [šodan]	вступить в силу
منفجره	[monfajere]	взрывчатый
انحراف	[enherāf]	отклонение
گردآوری	[gerdāv(a)ori]	сбор (данных)
مخفیانه	[maxfiyāne]	тайный
چرخه	[čarxe]	цикл
غنی‌سازی	[qanisāzi]	обогащение
رآکتور	[re'āktor]	реактор

تمرین 8. مطالب گزارش و بحث:

- 1-"سالت"(گفتگوهای محدودسازی سلاح‌های استراتژیک)؛
- 2-"استارت" (گفتگوی کاهش سلاح‌های استراتژیک)؛
- 3-قراردادها در زمینه سلاح‌های کشتار جمعی (هسته‌ای, شیمیایی و میکروبی)؛
- 4-کنوانسیون منع توسعه, تحقیق, اکتساب, ذخیره‌سازی و استفاده از سلاح‌های شیمیایی و لزوم انهدام آنها؛

5- قرارداد منع اشاعه سلاح‌های هسته‌ای؛ و کنوانسیون منع سلاح‌های بیولوژیک؛

6- قرارداد منطقه‌ای عاری از سلاح هسته‌ای؛

7- پروتکل 2+93.

تمرین 9. خلاصه متن زیر را بنویسید:

Разоружением принято считать комплекс мер, направленных на прекращение наращивания средств ведения войны, их ограничение, сокращение и ликвидацию.

В отечественной доктрине преобладает мнение о существовании в международном праве общепризнанного принципа разоружения, из которого вытекают следующие обязательства: строго соблюдать действующие договоры о разоружении, участвовать в мероприятиях, предусмотренных договорами, направленными на ограничение гонки вооружений и разоружение, добиваться создания новых норм, заключения договоров, направленных на разоружение.

Основным источником в этой области являются международные договоры: универсальные (например, Договор о нераспространении ядерного оружия 1968 года), региональные (например, Договор о запрещении ядерного оружия в Латинской Америке 1967 года) и двусторонние договоры.

Суть основного обязательства в области разоружения заключается в том, чтобы «в духе доброй воли вести переговоры... о договоре о всеобщем и полном разоружении под строгим и эффективным международным контролем» (ст. VI Договора о нераспространении ядерного оружия).

К настоящему времени сложился и действует свод норм, определяющих частичные меры по разоружению. Суть частичных мер – запрещение и

ликвидация отдельных видов оружия, запрещение их производства, накопления, развертывания и применения, ограничение некоторых видов вооружений в количественном и качественном отношении, сужение возможности качественного совершенствования оружия, сокращение сферы или района развертывания различных видов вооружений.

Наиболее развит комплекс мер, относящихся к оружию массового уничтожения. Актуальной проблемой является регулирование ядерных стратегических вооружений, до недавнего времени осуществлявшееся только в советско-американских отношениях. Однако после прекращения существования СССР определенные обязательства в этой области были возложены на бывшие союзные республики. Еще до прекращения существования СССР на основании его договора с США были ликвидированы их баллистические и крылатые ракеты средней и меньшей дальности, то есть имеющие дальность полета в диапазоне от 500 до 5500 км (Договор о ликвидации ракет средней дальности и меньшей дальности 1987 года).

Помимо ядерного к оружию массового уничтожения принято относить химическое и биологическое оружие. Биологическое оружие находится под всеобъемлющим запретом: его нельзя не только применять на войне, но и разрабатывать, производить и накапливать. Начиная с 1925 химическое оружие противозаконно как средство ведения войны. 29 апреля 1997 года начал действовать всеобъемлющий запрет химического оружия, подобный тому, под которым находится бактериологическое оружие.

К ограничению вооружений и разоружению примыкают меры по укреплению доверия и безопасности, не предусматривающие ограничения вооружений, но создающие благоприятные условия для его осуществления. В общем плане их можно

определить как специальные меры, принимаемые для обеспечения уверенности в том, что действия одной стороны не имеют целью нанесение ущерба безопасности другой стороны.

Меры доверия и безопасности, первоначально сводившиеся к улучшению связи между сторонами, со временем стали включать уведомление и иную информацию о военной деятельности, обмен наблюдателями и инспекции на местах проведения военной деятельности. Функциями по укреплению доверия стали наделяться органы, создаваемые в соответствии с договорами о мерах по ограничению и сокращению вооружений.

تمرین 10. متن زیر را از روسی به فارسی ترجمه نمایید:

В период «холодной войны» существовал определенный ядерный миропорядок, основанный главным образом на взаимном ядерном сдерживании двух «сверхдержав». Этот порядок был крайне неустойчивым, однако, как бы критически мы ни относились к нему, он все же поддерживал определенную степень стабильности в мире. Совершенно очевидно, что тот ядерный порядок ушел в прошлое.

В мире осталась одна ядерная «сверхдержава» - США. Россия сохраняет ракетно-ядерный потенциал, полностью гарантирующий ее безопасность. Но в мире появились и другие ядерные игроки, причем их число в последнее время возросло. Нельзя полностью исключить возникновения новых актеров на ядерной сцене, даже из числа тех государств, которые являются участниками ДНЯО и располагают всеми техническими средствами для создания ядерного оружия в короткие сроки в случае принятия политического решения.

Пока остается ядерное оружие, в мире должен существовать определенный ядерный порядок, но он

уже не может базироваться на взаимном ядерном сдерживании. Понятно и то, что он, во всяком случае, как это представляется сегодня, не может еще основываться на справедливой и учитывающей интересы всего мирового сообщества системе коллективной безопасности, закрепленной в Уставе ООН.

Новый ядерный (точнее: безъядерный) миропорядок будущего может основываться как по нравственным, так и по практическим соображениям только на одном – на отказе от ядерного оружия и его ликвидации. По всей видимости, процесс образования неядерного порядка будет столь же сложным и длительным, сколь и возникновение ядерного порядка периода «холодной войны». А, скорее всего, образование миропорядка, в котором не будет ядерного оружия, может занять еще больше времени.

Однако кое-какие достаточно крепкие кирпичи в фундамент безъядерного мира уже заложены – целая серия двусторонних и многосторонних соглашений по контролю над ядерными вооружениями (Договоры ОСВ, ПРО, СНВ-1, РСМД, ДНЯО и некоторые другие) – и закладываются каждодневно (например, Дополнительный протокол по гарантиям МАГАТЭ, российско-американская договоренность о создании Центра обмена данными о ракетных запусках и другие).

Более того, существуют действенные международные инструменты – Организация Объединенных Наций, Международное агентство по атомной энергии и другие. С учетом всего этого можно с полным основанием говорить о наличии уже сегодня достаточно солидной базы для достижения мира без ядерного оружия.

فصل سوم

مبارزه با جنایتکاری بین‌المللی

درس نهم

بررسی دیدگاه‌های مختلف در تقویت سازوکار سازمان ملل متحد در امر کنترل مواد مخدر

اجلاس ویژه مجمع عمومی سازمان ملل متحد در زمینه مواد مخدر در سال 1998 کنوانسیون‌ها و سازوکارهای پیشین در زمینه مهار مواد مخدر را تأیید کرد. مجمع عمومی در بیانیه سیاسی خود از برنامه کنترل مواد مخدر ملل متحد خواست که "راهبردهایی را برای امحای یا کاهش کشت غیرقانونی گیاه کوکائین، گیاه حشیش و خشخاش تا سال 2008" تعیین و اجرا کند.

اکنون مشخص شده است که ضرب‌الاجل‌های تعیین شده در اجلاس ویژه مجمع عمومی تا چه اندازه غیر واقعی است.

به نظر می‌رسد که خط مشی‌های مختلفی در جهان در زمینه مواد مخدر وجود دارد. بررسی روندهای مختلف در باره سیاست مواد مخدر در دهه گذشته نشان از دو گرایش دارد: یک گرایش مبتنی بر اتخاذ سیاست‌های منعطف و واقع‌گرا و گرایش دیگر که معتقد به شدت دادن به اقدامات مهار مواد مخدر بدون کمترین انعطاف است. هر دو گرایش در یک مطلب اتفاق نظر دارند و آن این است که تلاش‌های مشترک برای امحای کشت غیرقانونی و جایگزین کردن آن با کشت قانونی، کشف و ضبط مواد مخدر و کاهش تقاضا - در سطح جهانی کارآیی نداشته است.

یک رویکرد این است که باید در سطح جهانی سیاست‌های مهار مواد مخدر بازبینی شود و راه باز شود برای این که رویکردهای واقع‌بینانه‌تر دیگر به محک گذاشته شود. نگرش دیگری مخالف با این رویکرد است و معتقد است که اگر سیاست‌های جهانی کنترل مواد مخدر کارآیی نداشته

این به معنی آن است که این تدابیر کافی نبوده است و باید بر شدت فعالیت‌ها و اقدام‌های مهار مواد مخدر افزوده شود. به همین خاطر، باید تعهدات بین‌المللی و اراده سیاسی در جهت اجرای آن تقویت شود و با هرگونه انعطاف‌پذیری مقابله شود. در یک کلام باید جهان را از آفت مواد مخدر پاک کرد.

از نظر برخی کشورهای اروپایی که خواستار تعدیل سیاست‌های ملل متحد هستند، هیأت بین‌المللی کنترل مواد مخدر تفسیر بسیار سختی را نسبت به کنوانسیون‌های سازمان ملل ارائه می‌دهد و به نظر می‌رسد پا را فراتر از چهارچوب وظایف تعیین شده گذاشته و حتی به خود اجازه می‌دهد که در تصمیمات کشورهای مداخله کند که می‌خواهند سیاست‌های متفاوتی هرچند محدود دنبال کنند و با اعمال فشار می‌خواهد این کشورها را به مسیری که خود تعیین می‌کنند برگرداند. اما در کمیسیون مواد مخدر کشورهای منعطف‌تر سعی دارند که موضع‌گیری آشکار نداشته باشند. این دسته از کشورها مایل نیستند به اختلاف نظرها دامن بزنند و از رویارویی آشکار با سیاست‌های کلی کمیسیون مواد مخدر حذر می‌کنند. مثلاً در اجلاس ماه مارس کمیسیون مواد مخدر کشورهای که در مورد مصرف حشیش منعطف هستند، ترجیح دادند سکوت اختیار کنند و از وارد شدن در این بحث حذر می‌کردند.

طیفی شدن دو نگرش در اجلاس ویژه مجمع عمومی سازمان ملل متحد در زمینه مواد مخدر سال 1998 نمود پیدا کرد. شعار اجلاس عبارت بود از: "ما می‌توانیم جهان را از مواد مخدر پاک کنیم." شعار مذکور این ذهنیت را به وجود آورد که اگر راهبردهای جسورانه‌ای برای امحای مواد مخدر برنامه‌ریزی شود و کشورها به انجام آن متعهد شوند، جهان از بلیه مواد مخدر به طور کامل خلاص می‌شود. به همین خاطر، چند ماه مانده به اجلاس، برنامه کنترل مواد مخدر ملل متحد برنامه‌ای جاه‌طلبانه با عنوان "راهبرد امحای کشت کوکائین و خشخاش تا سال 2008" تبیین و ارائه کرد. در این برنامه طرح‌های توسعه جایگزین و پاکسازی زمینهای

زیر کشت غیرقانونی در کشورهایی که در آنها کوکائین و تریاک کشت می‌شد، ارائه شد. در گزارش دبیرخانه آمده بود "بعد از سه دهه تجربه، جامعه بین‌المللی اکنون به روش‌های آزمایش شده و دانش کافی مهیا شده است و می‌تواند برای امحای کشت غیر قانونی اقدام کند."

اما در اجلاس ویژه مجمع عمومی سیاست‌های جاری مقابله با مواد مخدر ارزیابی نشد، بلکه کشورهای مختلف تلاش کردند پیرامون مفهوم "مسئولیت مشترک" شمال و جنوب که در دهه هشتاد رایج بود، مانور دهند. این کشورها خواستار تدوین یک برنامه عملی برای کاهش تقاضای مواد مخدر شدند که بتواند تا سال 2003 به نتایج ملموسی برسد. استدلال آنها مبتنی بر این دیدگاه بود که اگر نتوانیم تقاضای مواد مخدر را در سطح جهانی کاهش دهیم، چگونه می‌توانیم انتظار داشته باشیم که در زمینه عرضه موفق شویم و مانع کشت غیرقانونی شویم.

از نظر طرفداران تجدید نظر در ممنوعیت برخی مواد مخدر، هیچ شکی نیست که دیر یا زود رویکرد تحمل‌پذیری که مبتنی بر فلسفه "کاهش زیان" است، راه خود را به کنوانسیون‌های سازمان ملل باز می‌کند. البته از هم اکنون مشخص است که سیاست‌های این کشورها روح و مضامین این کنوانسیون‌ها را نقض می‌کند. اما از نظر آنان گام‌هایی که تا کنون برداشته شده است از منظر پای‌بندی به کنوانسیون واحد سال 1961 و نیز مقررات سخت کنوانسیون سال 1988 وین توجیه‌پذیر است. از سوی دیگر این بحث نیز مطرح می‌شود که کشورهای اروپایی 70 درصد بوجه برنامه کنترل مواد مخدر را تأمین می‌کنند و برای این کشورها (به استثنای سوئد) برنامه "کاهش زیان" یک محور پذیرفته شدنی در سیاست‌های مربوط به مواد مخدر است و این انتقاد را به برنامه کنترل مواد مخدر ملل متحد وارد می‌کنند که هنوز به کسی اجازه نمی‌دهد در این حوزه وارد شود، حتی بحث راجع به آن نیز ممنوع است. البته هیأت بین‌المللی کنترل مواد مخدر در گزارش سال 2001 خود نسبت به افزایش تنش میان هواداران گسترش رویه‌های مبتنی بر

بردباری و هواداران اعمال روش‌های سفت و سخت هشدار داد. به نظر می‌رسد کشورهای که می‌خواهند راه حل عملی برای رفع این تنش و معضل پیدا کنند باید صراحتاً خواستار تجدید نظر در مقررات کنوانسیون‌ها شوند. با این طیف‌بندی، بعید است که توافق عمومی در کمیسیون مواد مخدر حاصل شود. در میان مدافعان پرحرارت در حفظ نظام سخت موجود نیز تفاوت آرا وجود دارد که ریشه در دیدگاه‌های فرهنگی و سیاسی دارد.

واژه‌نامه

برنامه کنترل مواد مخدر ملل متحد	[barnāme-ye kontorol-e mavādd- e moxadder-e melal-e mottahed]	Программа ООН по контролю над наркотиками
کوکائین	[kokā'in]	кокаин
حشیش	[hašiš]	гашиш
خشخاش	[xašxāš]	опийный мак
خط مشی	[xatt-e mašy]	генеральная линия
منعطف	[mon'atef]	здесь: гибкий, уклончивый
شدت دادن (به)	[šeddat dādan]	усиливать
انعطاف	[en'etāf]	гибкость, уступчивость
جایگزین	[jāygozin]	замена, альтернатива
جایگزین کردن (را) (با)	[jāygozin kardan]	заменять
کشف	[kašf]	обнаружение
ضبط	[zabt]	регистрация
تقاضا	[taqāzā]	спрос
کارآیی	[kārāyi]	эффективность
بازبینی شدن	[bāzbini šodan]	пересматривать ся
واقع‌بینانه	[vāqe'bināne]	реалистичный

به محک گذاشتن (را)	[be mahak gozāštan]	испытывать
به همین خاطر انعطاف پذیری در یک کلام آفت	[be hamin xāter] [en'etāfpaziri] [dar yek kalām] [āfat]	именно поэтому гибкость одним словом бедствие, несчастье
تعدیل	[ta'dil]	налаживание, урегулирование
هیأت بین المللی کنترل مواد مخدر	[heyat-e beynolmelali-ye kontorol-e mavādd- e moxadder]	Международное бюро по контролю за наркотиками
پا را فراتر از... گذاشتن کمیسیون مواد مخدر	[farātar] [komisyun-e mavādd-e moxadder]	выходить за рамки Комиссия по наркотическим средствам
سعی داشتن	[sa'y dāštan]	пытаться, стараться
آشکار	[āšekār]	явный, очевидный
دامن زدن (به) روپارویی (با) حذر کردن (از)	[dāman zadan] [ruyārui] [hazar kardan]	обострять противостояние воздерживаться , уклоняться
ترجیح دادن سکوت طیفی شدن	[tarjih dādan] [sokut] [teyfi šodan]	предпочитать молчание расслоение, расхождение
نمود پیدا کردن ذهنیت	[namud] [zehniyat]	проявляться образ мыслей, идея
جسورانه	[jasurāne]	смелый, дерзкий
بلیه	[baliyye]	несчастье, бедствие
خلاص کردن (شدن) (را)	[xalās kardan]	освободить, избавлять

جاه طلبانه مهيا شدن	[jāhtalabāne] [mohayyā šodan]	честолюбивый быть подготовленны м
مانور دادن ملموس	[mānovr dādan] [malmus]	манипулировать значительный, важный
استدلال	[estedlāl]	1) аргументация 2) доказательств о
عرضه	[arze]	предложение (экон.)
شکی نیست تحمل پذیری	[šakk-i nist] [tahammolpaziri]	нет сомнений терпимость, толерантность
زیان روح و نص	[ziyān] [ruh-o naz]	вред, ущерб дух и буква (закона)
نقض کردن (را) از منظر	[naqz kardan] [az manzar-e]	нарушать с позиции, с точки зрения
توجیه پذیر سوئد پذیرفته شدنی رویه بردباری	[towjihpazir] [su'ed] [paziroftešodani] [raviyye] [bordebāri]	объяснимый Швеция приемлемый метод, способ терпимость, толерантность
سفت و سخت معضل	[seft-o saxt] [mo'zel]	жесткий трудность, затруднение
صراحتاً	[sarāhatan]	открыто, искренне
طیف بندی	[teyfbandi]	размежевание, расслоение
بعید است که مدافع	[ba'id] [modāfe']	ясно, что защитник, сторонник
پر حرارت	[porharārat]	жаркий, пылкий

توضیحات

1. [šeddat dādan (baxšidan)] – (شدت- دادن- بخشیدن) – ‘усиление’, ‘наращивание’. استفاده از اینفینیتیو به جای مصدر [tašdid] تشدید به کلمه یک لحن تأکیدی می‌دهد. دیگر مثال‌ها: [tasri] تسریع – تسریع، [sor'at baxšidan] سرعت- بخشیدن – افزودن تسریع.

2. [teyf] طیف – ‘спектр’, ‘категория’. در متن از دو کلمه پیچیده استفاده شده: [teyfbandi] طیف‌بندی – مشتق از فعل [bastan] بستن (ОНВ فعل) بند -band (‘پوشانیدن’) و اینفینیتیو [teyfi šodan] طیفی‌شدن، هر دو با معنی ‘تجزیه’, ‘تفکیک’, ‘تجزیه‌وارگی’, ‘تجزیه‌وارگی’.

تمرینها

تمرین 1. با استفاده از متن درس عبارات زیر را تکمیل

نمایند:

سازوکارهای...؛ مهارت...؛ کشت...؛ سیاست‌های...؛ کاهش...؛
رویکردهای...؛ اراده...؛ هرگونه...؛ آفت...؛ تعدیل...؛ تفسیر...؛ فراتر از...؛
اعمال...؛ موضع‌گیری...؛ اختلاف...؛ مصرف...؛ طیفی...؛ شدن...؛
راهبردهای...؛ برنامه‌ای...؛ توسعه...؛ روش‌های...؛ مسئولیت...؛ نتایج...؛
مانع...؛ طرفداران...؛ رویکرد...؛ روح- و نص...؛ پای‌بندی...؛ محور...؛
تنش میان...؛ روش‌های...؛ راه‌حل...؛ مدافعان...؛ تفاوت... .

تمرین 2. عبارات زیر را در متن درس پیدا کنید:

Незаконное выращивание гашиша и опийного мака; насколько нереальны сроки, определенные ООН; усилить меры по обузданию распространения наркотиков; без малейших поблажек; снижение спроса; испытать более реалистичные способы; это означает, что...; надо избавить мир от этого бедствия; жесткое толкование содержания конвенций; выходит за рамки определенных для нее задач; желающие следовать отличной от их мнения политике, пусть даже в ограниченном объеме; направлять в русло; не занимать однозначную позицию; не желают раздувать разногласия; уклоняются от откровенного противостояния общей политике; предпочли отмолчаться и не вступать в дискуссию; этот лозунг породил идею о том, что...; разработана дерзкая стратегия; полностью освободить мир от наркотической отравы; за несколько месяцев до сессии; альтернативное развитие; в докладе секретариата; испытанные методы; вооружиться достаточными знаниями; коллективная ответственность; манипулировать понятием; достигнуть значительных результатов; их доводы основывались на том, что...; в области предложения; рано или поздно; политика терпимости; снижение ущерба; проберется в международные конвенции;

нарушают дух и букву этих конвенций; с позиции приверженности конвенциям; также обсуждается вопрос о том, что...; финансируют 70% бюджета программы контроля за наркотиками; приемлемая линия в политике; критикуют программу в части...; никого не пускают в эту сферу; толерантные методы; практическое решение для ликвидации этих трудностей; при таком раскладе; горячие сторонники; коренится в политической позиции и культурных традициях.

تمرین 3. معنی واژه‌های سیاسی زیر را به فارسی توضیح

بدهید:

اجلاس ویژه مجمع عمومی سازمان ملل متحد؛ برنامه کنترل مواد مخدر ملل متحد؛ خط مشی؛ گرایش مبتنی بر اتخاذ سیاست‌های منعطف و واقع‌گرا؛ کارآیی؛ نداشتن؛ تعدیل؛ سیاست‌های ملل متحد؛ هیأت بین المللی کنترل مواد مخدر؛ کمیسیون مواد مخدر؛ کشورهای منعطف؛ طیفی شدن؛ "راهبرد امحای کشت کوکائین و خشخاش تا سال 2008"؛ توسعه جایگزین؛ "مسئولیت مشترک شمال و جنوب"؛ فلسفه "کاهش زیان".

تمرین 4. جمله‌های زیر را به فارسی ترجمه کنید:

1. В ходе сессии Генеральной ассамблеи ООН должно выясниться, насколько эффективными оказались старые механизмы борьбы с незаконным оборотом наркотиков.

2. Представляется, что в мире существуют две основные тенденции, преобладающие при выработке генеральной линии в области борьбы с наркотиками.
3. На заседании комиссии была подтверждена необходимость усилить меры по ограничению потребления наркотиков без каких-либо отступлений.
4. Суть этого подхода заключается в том, чтобы внедрять более реалистичные и гибкие методы.
5. Тот факт, что политика контроля за наркотиками оказалась недостаточно эффективной, говорит о том, что нельзя допускать ни малейших послаблений в борьбе с наркотиками.
6. Представляется, что комиссия несколько превысила свои полномочия и даже позволяет себе осуществлять диктат в отношении некоторых стран, чтобы направить их политику в нужное для нее русло.
7. Некоторые члены комитета стараются уклониться от открытого столкновения и на заседаниях предпочитают отмалчиваться и не вступать в дискуссии.
8. Если бы руководство заняло более четкую позицию, вероятно, было бы легче найти приемлемый путь решения проблемы.

9. Особенно ярко расхождения в двух подходах проявились на последней сессии, где была представлена довольно дерзкая программа, носившая название стратегии альтернативного развития.
10. За последние десятилетия накоплен достаточный опыт и знания, и теперь мы готовы предпринять решительные шаги в борьбе с незаконным оборотом наркотиков.
11. Вполне возможно, что на очередной встрече будет предпринята попытка манипулировать столь распространенным сейчас понятием коллективной ответственности.
12. К сожалению, доводы комиссии никого не убедили. Было признано, что последние меры не дали каких-либо существенных результатов.
13. Сторонники пересмотра политики надеются, что рано или поздно идеи толерантности проникнут в умы политиков, а затем найдут отражение и в международных документах.
14. Председатель сессии предостерег страны, действующие в нарушение духа и буквы конвенций, о серьезных последствиях их действий.
15. К сожалению, расхождения между «умеренными» и сторонниками жесткой позиции могут помешать принятию общего конструктивного решения.

تمرین- 5 . متن زیر را با استفاده از واژه‌های مترادف واژه‌هایی که زیر آنها خط کشیده شده است، بخوانید و ترجمه کنید:

به نظر نمی‌رسد که در زمینه اتخاذ سیاست به اصطلاح پراگماتیک و عملی در کمیسیون مواد مخدر اتفاق نظر وجود داشته باشد. از نظر طرفداران سیاست باز و منعطف راه‌های زیر برای خارج شدن از این وضعیت وجود دارد:

الف: رأی‌گیری

این امکان در سطح ملل برای خروج از بن‌بست و ایجاد فضا برای سیاست‌گذاری‌های متنوع وجود دارد، بدون آن که نیازی برای رسیدن به اجماع باشد.

ب. اصلاح مفاد کنوانسیون‌ها

راه دیگر این است که چنانچه همه کشورهای موافق باشند مفاد خود کنوانسیون‌ها اصلاح شود. به همین خاطر کشورهایی که خواستار تغییر و اصلاح مقررات کنوانسیون‌ها هستند، باید با تشریح نقاط ضعف آنها، دیگر کشورها را متقاعد کنند.

ج. آزمون واکنش جهان

به طور غیررسمی نیز این راه وجود دارد که تعدادی از کشورها برای آزمون واکنش جهانی به نقض برخی مقررات کنوانسیون‌ها مشترکاً رویکردهای انعطاف‌پذیر را به مورد اجرا بگذارند و موضع خود را طبق اصول توافق شده بین‌المللی توجیه کنند و سپس منتظر واکنش جامعه بین‌المللی باشند. روشن است که تنها چند کشور هستند که از نظر سیاسی می‌توانند در برابر اینگونه فشارها مقاومت کنند.

در حال حاضر تعدادی از کشورها معقول بودن برخی مقررات کنوانسیون‌های مواد مخدر سازمان ملل را زیر سؤال می‌برند. در ماه مه کمیته امور داخلی مجلس عوام انگلستان گزارشی در مورد سیاست

مواد مخدر دولت انگلستان- یا نام "آیا سیاست مواد مخدر دولت- کارآیی دارد؟" منتشر کرد. در نتیجه‌گیری این گزارش آمده است: "... ما معتقدیم زمان آن فرا رسیده است که یک بازنگری در کنوانسیون‌های مواد مخدر در زمینه راه‌های جایگزین - و در صورت لزوم از طریق قانونگزاری و تسین مقررات جدید - برای مقابله با معضل جهانی مواد مخدر- به راه اندازد."

طبق گزارش سال 2001 هیأت بین المللی کنترل مواد مخدر: "جای نگرانی است که بسیاری از کشورهای در حال توسعه منابع خود را برای امحای کشت حشیش و مبارزه با قاچاق مواد مخدر اختصاص می‌دهد، در حالی که برخی کشورهای توسعه یافته تصمیم گرفته‌اند در قبال کشت، معامله و مصرف حشیش سیاست‌های منعطفی را در پیش بگیرند." در واقع، این تناقض زمانی- آشکار می‌شود که این کشورها- از یک سو در سیاست‌های ممنوعیت مصرف تجدید نظر می‌کنند و در همان حال برای اعمال فشار- بین‌المللی- برای- امحای- زمین‌های- زیر- کشت- در- مناطق سنتی در کشورهای جنوب تأکید دارند. کشورهای جهان سوم در تجدید نظر در سیاست‌های ملی خود برای یافتن راه حل‌های عملی‌تر مقابله با مواد مخدر- از- فضای سیاسی بسیار محدودتری- برخوردار هستند. افزون بر- این، کنوانسیون‌های- بین‌المللی- انعطاف- کمتری- در- برابر تولید- در- مقایسه با مصرف نشان می‌دهند.

واژه‌های متن

پراگماتیک	[perāgmātik]	прагматичный
متقاعد کردن (را)	[motaqā'ed kardan]	убеждать
آزمون	[āzmun]	изучение, экзамен
واکنش	[vākoneš]	реакция
به مورد اجرا گذاشتن	[be mowred-e ejrā gozāštan]	ввести в силу

معقول بودن	[ma'qul]	целесообразность, разумность
مجلس عوام	[majles-e avām]	Палата общин
بازنگری	[bāznegari]	пересмотр
به راه انداختن	[be rāh andāxtan]	запускать, вводить в строй
جای نگرانی است که	[jā-ye negarānist ke]	вызывает тревогу то, что...
معامله	[mo'āmele]	сделка
در پیش گرفتن	[dar piš gereftan]	сделать своим делом
تناقض	[tanāqoz]	контраст, несоответствие
افزون بر این	[afzun bar in]	помимо этого

تمرین 6. جمله‌های زیر را به فارسی ترجمه کنید:

1. Непохоже, чтобы скоро удалось найти пути выхода из тупика.
2. В этой ситуации встает вопрос о создании некоего пространства для принятия разнообразных политических линий.
3. Необходимость достижения консенсуса диктуется рядом причин.
4. Некоторые страны предпринимают ряд шагов в нарушение положений конвенций, а затем просто ждут, как отреагирует мировое сообщество.
5. Разумеется, сопротивляться давлению под силу далеко не всем странам третьего мира.
6. Многие вообще ставят под вопрос целесообразность некоторых положений конвенции

и считают, что следует проводить более гибкую политику, основанную на толерантности.

7. Пришло время пересмотреть некоторые положения конвенций по борьбе с наркотиками в части альтернативного развития.
8. Вызывает тревогу то, что одни страны выделяют значительные средства на борьбу с контрабандой наркотиков, в то время, как другие стараются всеми силами от этого уклониться.
9. Этот контраст особенно ярко проявляется сейчас, когда идет пересмотр политики в области запрещения потребления наркотиков.
10. Возможности некоторых стран в области поиска практических путей решения этой проблемы весьма ограничены.

تمرین 7. معنی واژه‌های سیاسی زیر را به فارسی توضیح

بدهید:

سیاست پراگماتیک و عملی؛ رأی‌گیری؛ اجماع؛ نقاط ضعف؛ آزمون واکنش- جهان؛ به- نقض- برخی- مقررات- کنوانسیون‌ها؛- مجلس- عوام انگلستان؛- قانونگزاری؛- کشور‌های- در- حال- توسعه؛- کشور‌های- توسعه یافته.

تمرین 8. گفت‌وگوی زیر را ترجمه کنید:

Насколько нам известно, визит господина министра проходит в рамках программы

сотрудничества с области борьбы с наркотиками, договоренность о которой была достигнута в ходе прошлогоднего визита Президента в Вашу страну. Не могли бы Вы немного рассказать о цели визита Вашей делегации?

کشور شما هم در داخل مرزهای خود و هم در سطح بین‌المللی و همکاری با اتحادیه اروپا، سازمان ملل و بنگاه‌های مبارزه با مواد مخدر فعالیتی- تحسین برانگیز داشته است. سفر- ما- علاوه بر- همکاری‌های دوجانبه اقدامی نمادین برای ابراز پشتیبانی ما از تلاش کشور شما در این امر است. سالانه ده‌ها تن مواد مخدر از طریق مرزهای آبی و خاکی به کشور ما وارد می‌شود و تبادل تجربیات و همکاری در این زمینه برای هر دو کشور ارزشمند است.

Расскажите, пожалуйста, о программе Вашего визита. Какие конкретные аспекты борьбы с наркотиками предполагается обсудить на предстоящей встрече с Президентом нашей страны?

به‌طوریکه می‌دانید، دو کشور ما از حدود دو سال پیش موافقتنامه‌ای را در زمینه مبارزه با مواد مخدر به امضاء رساندند که به عقیده من در جریان سفر- ما- به این امر- جنبه عملی- داده می‌شود. در این سفر- از مرزهای کشور شما دیدن خواهیم کرد تا از نزدیک با نوع فعالیت‌های انجام گرفته در این مناطق آشنا شوم. علاوه بر مسایل مبارزه پلیس و امنیتی با مواد مخدر در زمینه پیشگیری با شیوع اعتیاد نیز با مقامات کشور رایزنی خواهیم کرد، چون توجه به راه‌های پیشگیرانه امری اساسی است و تبادل تجربیات بین کشورها نقش مهمی را در این زمینه دارد.

نحوه آموزش- کودکان , آشنا- ساختن- خانواده‌ها- و- دیگر- راه‌های آگاهی‌دهنده از جمله مسایلی است که دو کشور می‌توانند در باره آنها با یکدیگر گفت‌وگو کنند.

واژه‌های متن

تحسین‌برانگیز [похвальный [tahsinbarangiz
[tahsinbarangiz] символический
[nemadin] نمادین
[šoyu] شیوع
[etiyād] 1) привычка 2) зависимость (напр.,
اعتیاد (наркотическая

تمرین 9. متن زیر را به فارسی ترجمه کنید:

Один из представителей Программы ООН по контролю за наркотическими и психотропными средствами заявил, что Исламская Республика Иран достигла больших успехов в борьбе с наркотиками. ООН выступает за то, чтобы ИРИ приняла участие в специальной сессии Генеральной Ассамблеи ООН и поделилась с другими странами своим опытом. В рамках сессии при участии многих государств будет разработана всемирная стратегия сокращения спроса на наркотики и контрабанды наркотиков.

«Ни для кого не секрет, - заявил представитель ООН, - что Иран прилагает значительные усилия для борьбы с наркотиками. К сожалению, имеющаяся

статистика не свидетельствует о сокращении посевов наркосодержащих культур, транзита и контрабанды наркотиков в регионе.» Он назвал успешными усилия ИРИ по созданию пограничных преград и укреплений для предотвращения контрабанды наркотиков и заявил, что во время предстоящей поездки в Иран сможет своими глазами увидеть результаты этих усилий.

تمرین 10. خلاصه متن زیر را بنویسید:

Международная борьба с незаконным оборотом наркотиков – одна из наиболее злободневных транснациональных проблем. Масштабы незаконного оборота наркотиков в настоящее время столь обширны, получаемые от такой деятельности доходы столь велики, что создается угроза для экономики и безопасности многих стран Азии и Латинской Америки, правоохранительные органы которых бессильны что-либо сделать. Годовой объем прибылей от незаконной торговли наркотиками вышел на второе место в мире после торговли оружием, опередив торговлю нефтью. Это позволяет наркомафии все активнее вмешиваться в политическую и экономическую жизнь многих стран. Ни одна отдельно взятая страна не может

рассчитывать на успех в борьбе с наркомафией без широкого международного сотрудничества.

Такое сотрудничество началось в начале века и развивалось довольно быстрыми темпами. Наиболее широкий размах оно приобрело после создания Организации Объединенных Наций. Когда в марте 1961 года в Нью-Йорке была подписана Единая конвенция о наркотических средствах, она заменила девять ранее заключенных соглашений по различным вопросам борьбы с наркотиками. В дальнейшем был принят еще ряд важных документов.

Однако прошло немного времени, и развитие сотрудничества государств показало, что принятые документы не отвечают возрастающим требованиям. Ухудшение положения в связи с незаконным оборотом наркотиков в последние годы потребовало повышенного внимания к этой проблеме в международном плане.

На 40-й сессии в 1985 году Генеральная Ассамблея единогласно постановила созвать в 1987 году на уровне министров международную конференцию по вопросам борьбы со злоупотреблением наркотическими средствами и их незаконным оборотом. Конференция, которая прошла в Вене в июне 1987 года, приняла программу сотрудничества государств по всему комплексу вопросов, касающихся борьбы с наркоманией, а также политическую

декларацию по данному вопросу. Конференция 1987 года явилась своеобразной подготовкой к конференции для принятия новой конвенции, которая состоялась в Вене в ноябре – декабре 1988 года. Тогда была принята Конвенция ООН о борьбе против незаконного оборота наркотических средств и психотропных веществ, которая вступила в силу 11 ноября 1990 года.

Россия участвует в Конвенции 1988 года, Единой конвенции 1961 года, Протоколе к ней 1972 года, Конвенции о психотропных веществах 1971 года. Она неуклонно выступает за строгое выполнение всеми государствами обязательств в соответствии с этими конвенциями.

Представитель России принимает активное участие в работе Комиссии по наркотическим средствам, созданной в 1946 году. Комиссия определяет перечень наркотических средств, подлежащих контролю, дает рекомендации по научным исследованиям, содействует выполнению международных соглашений, разрабатывает проекты новых соглашений и т.п.

Эксперт от России участвует также в Международном комитете по контролю над наркотиками, состоящем из 13 экспертов, избираемых на пятилетний срок. Комитет осуществляет контроль за соблюдением странами договоров о наркотических

средствах, запрашивает государства о ежегодном производстве, потреблении, ввозе и вывозе наркотиков, осуществляет наблюдение за торговлей наркотиками, информирует государства и получает от них разъяснения по различным вопросам торговли, оборота, распределения наркотических средств и т.п.

دیپلماسی و تروریسم بین المللی

از زمانی که سازمان ملل متحد و منشور آن مورد اقبال و اعتماد جهانی قرار گرفت و مسئولیت نگاهداری از صلح و امنیت بین المللی به آن نهاد سپرده شد، شیوه‌ای نوین از مذاکرات میان دولتها آغاز شد که به "دیپلماسی پارلمانی" یا "آشکار" شهره گشت. تفاوت بارز این شیوه با روش متداول پیشین یعنی "دیپلماسی سرّی" در این بود که جایگاه مباحث مربوط به صلح و امنیت بین المللی و تصمیم‌گیری در باره سامان سیاسی و امنیتی جهان از پشت درهای بسته خارج گشته و در مجمع عمومی و شورای امنیت مطرح شوند و همگان از چگونگی تصمیمات و مذاکرات مربوط به آنها آگاه شوند.

با هر جمله یا عبارتی بخواهیم تروریسم را تعریف نماییم، لازم است سه عنصر اجبار، تهدید یا اعمال زور و دست یافتن به اهداف غیرقانونی را در آن منظور نماییم. بنا بر این، تعبیر و ارائه تعریفی جامع از تروریسم بین المللی می‌تواند چنین نیز باشد:

"هرگونه اقدام مبتنی بر خشونت و یا تهدید به آن، که بر علیه یک کشور یا یک جمعیت و یا فردی با هدف ایجاد وحشت در مردم و بر هم زدن نظم عمومی صورت پذیرد و صلح و امنیت را در جامعه جهانی به خطر اندازد". این تعریف پس از بررسی سوابق فعالیت‌های دیپلماتیک سازمان ملل متحد برای ایجاد هماهنگی و همبستگی در تقبیح انزجار اقدامات تروریستی که منجر به صدور قطعنامه‌های متعدد در مجمع عمومی و شورای امنیت و هم‌چنین انشای کنوانسیون‌های بین المللی گردیده، قابل درک‌تر خواهد بود.

توجه مجمع عمومی در دهه 90 به ابعاد وسیع‌تری از ضایعات تروریستی، گسترش پهنه عملیات و نیاز به همبستگی جهانی در نابودی

تروریسم جلب شده است. از این رو قطعنامه‌هایی که در این دهه صادر گردیده از نظر شکل حاوی شیوه‌ها و شناخت عرصه‌های جدیدی برای فعالیت‌های تروریستی و از نظر محتوا متضمن اقدامات جدی‌تری برای آرامش بخشیدن به محیط بین‌المللی و انهدام تروریسم است.

قطعنامه مجمع عمومی مصوب 9 دسامبر 1991 با عنوان "اقداماتی برای نابودی تروریسم" پس از یادآوری مفاد تمامی قطعنامه‌های پیش‌تر تصویب شده خود و همچنین توصیه‌های کمیته ویژه تروریسم بین‌المللی مندرج در گزارش کمیته به سی و چهارمین مجمع، توجه دولت‌ها را به اقدامات و تعهدات جمعی آنان، مجدداً جلب می‌نماید. قطعنامه از متقاعد شدن نمایندگان دولت‌ها برای اتخاذ سیاستی محکم و اقداماتی مؤثر مطابق با حقوق بین‌الملل در برابر تمامی آن اعمال، روش‌ها و اقدامات تروریسم بین‌المللی خبر می‌دهد و ضمن توجه به قطعنامه شورای امنیت در مورد گروگان‌گیری، با ابراز نگرانی از پافشاری بر اقدامات تروریستی بین‌المللی در تمامی جهان و در شکل‌های مختلف، شامل آنچه که دولت‌ها مستقیم یا غیرمستقیم در آن دخیلند، توجه جهانیان را به افزایش ارتباط بین گروه‌های تروریستی و قاچاقچیان مواد مخدر جلب می‌نماید.

مجمع تلاش‌ها و دستاوردهای مهم سازمان بین‌المللی هوانوردی کشوری و سازمان بین‌المللی دریانوردی، در افزایش امنیت حمل و نقل در هوا و دریا در برابر اقدامات تروریستی را مورد توجه قرار داده و ثمربخش بودن نبرد بر علیه تروریسم را در ارائه یک تعریف موارد توافق عام از تروریسم بین‌المللی می‌داند. قطعنامه با تکرار نکات مورد توجه دبیر کل در گزارش به مجمع، به سه درخواست جدید اشاره می‌نماید:

-تلاش برای انعقاد موافقت‌نامه‌های ویژه دوجانبه، منطقه‌ای و چندجانبه؛

-رهایی فوری و سالم تمامی گروگان‌ها و افراد ربوده شده در هرکجا و توسط هر کس که نگاهداری می‌شوند؛

-درخواست از تمامی دولت‌ها بر اساس استفاده از نفوذ سیاسی خود به منظور تضمین رهایی سالم تمامی گروگان‌ها و افراد ربوده شده و ممانعت از ارتکاب اعمال گروگان‌گیری و آدم‌ربایی. در پاسخ به درخواست‌های مکرر سازمان ملل متحد و نبرد با تروریسم در مقیاس‌های دوجانبه، چندجانبه و جهانی، گروه‌های منطقه‌ای نیز تدابیری امنیتی در ارتباط با تروریسم در دستور کار خود قرار داده‌اند. گرچه حملات تروریستی 11 سپتامبر 2001 به نیویورک، میزان این همکاری‌ها را شدت بخشیده است و به نظر می‌رسد این رویداد موجب همبستگی بیشتر کشورهای در جست‌وجوی سازوکارهای مناسب رویارویی یا تهدید تروریسم گردیده باشد، اما اقدامات امنیتی جمعی در برابر اعمال تروریست‌ها از قبل از این آغاز شده است.

واقعاً 11 سپتامبر نشان داد که تلاش‌های دیپلماتیک گذشته سازمان ملل و ارگان‌های منطقه‌ای گرچه مفید بوده اما کافی نیستند. عملیات تروریستی از منظر سازمان ملل در هر کجا، توسط هر کس و با هر انگیزه‌ای صورت گیرد غیر از این که نقض صلح و امنیت بین‌المللی تلقی می‌شود ممکن است دارای ویژه‌گی‌های اقدام مسلحانه، اقدام جنگی و جنایت علیه بشریت نیز باشد و این پیچیدگی تحلیل رویداد و چگونگی مقابله با عملیات را افزایش داده و موجب بالا رفتن حساسیت سازمان و کشورهای به پاسداری از امنیت در برابر اقدامات تروریستی شده است. افزون بر کنوانسیون‌ها و همکاری‌های منطقه‌ای، اتحادیه اروپا، گروه آ.سه.آن و دیگر مجموعه‌های منطقه‌ای نیز برای کاهش آثار این آفت، به مبادله اطلاعات و وعده همکاری اهتمام کرده‌اند. هم‌چنین بحث رویارویی با تروریسم به نکته اصلی در مذاکرات دیپلماتیک دوجانبه نیز مبدل شده است. گرچه این تدابیر امیدواری نسبت به مراقبت‌های بیشتر از سلامت و امنیت جامعه جهانی را افزایش می‌سازد اما نگرانی جدی در مورد دستیابی تروریست‌ها به سلاح‌های میکروبی، شیمیایی و هسته‌ای را روز

به روز افزایش می‌دهد. از این‌رو تلاش‌های دیپلماتیک با سرآوری سازمان ملل متحد باید بیشتر، منظم‌تر و اعتمادبخش‌تر شود.

واژه‌نامه

اقبال	[eqbāl]	принятие
بارز	[bārez]	явный
سری	[serri]	тайный
سامان	[sāmān]	1) порядок 2) покой
اجبار	[ejbār]	принуждение, насилие
اعمال	[‘emāl]	применение
منظور نمودن (را)	[manzur namudan]	подразумевать
تعبیر	[ta’bir]	объяснение, интерпретация
خشونت	[xošunat]	враждебность, вражда
وحشت	[vahšat]	страх
بر هم زدن (را)	[bar ham zadan]	разрушать, нарушать
انزجار	[enzejār]	отвращение
انشا	[enša]	написание, составление (документа)
ضایعه	[zāye’e]	потеря, урон
پهنه	[pahne]	поле действия, арена
حاوی ... بودن	[hāvi-ye... budan]	содержать в себе
متضمن ... بودن	[motazammen]	гарантировать
عمل (اعمال)	[amal – a’māl]	действие(я)
گروگان	[gerowgān]	заложник
گروگان‌گیری	[gerowgāngiri]	захват заложников
پافشاری	[pāfešāri]	1) упорство 2) противодействие
دخلی بودن	[daxli budan]	быть замешанным
هوانوردی	[havānavardi]	авиация
هوانوردی کشوری	[havānavardi-ye kešvari]	гражданская авиация
دریانوردی	[daryānavardi]	мореплавание
ثمربخش	[samarbaxš]	плодотворный

نبرد	[nabard]	бой
عام	[‘āmm]	общий, всеобщий
انعقاد	[en’eqād]	заклучение (договора)
رهایی	[rehāyi]	освобождение
ربوده شده	[robude šode]	похищенный
ممانعت	[momāne’at]	препятствование
ارتكاب	[ertekāb]	совершение (преступления)
آدمربایی	[ādamrobāyi]	похищение людей
مکرر	[mokarrar]	неоднократный
مقیاس	[meqyās]	масштаб, размах
ارگان	[orgān]	орган
پاسداری (از)	[pāsdāri]	защита, охрана
اتحادیه اروپا	[ettehādiye-ye orupā]	Европейское сообщество
آسه.آن	[āseān]	АСЕАН
وعده	[va’ede]	Обещание
اهتمام کردن (به)	[ehtemām]	прилагать усилия
مراقبت	[morāqebat]	наблюдение, забота
با سرآوری	[sarāvāri]	под руководством, под эгидой

توضیحات

1. کمیته ویژه تروریسم بین‌المللی. Special Committee of the UN on International Terrorism.
2. سازمان بین‌المللی هوانوردی-کشوری. International Civil Aviation Organization (ICAO).
3. سازمان بین‌المللی دریانوردی. International Maritime Organization (IMO).
4. گروه آسه.آن - اتحادیه ملل جنوب شرقی آسیا. Association of South-East Asian Nations (ASEAN).

این سازمان در سال 1964 به هدف ارتقای همکاری‌های اقتصادی و سیاسی میان کشورهای غیرکمونویست به وجود آمد. اعضای اتحادیه مزبور عبارتند از: اندونزی، برونئی، (از ژانویه 1984)، تایلند، سنگاپور، فیلیپین و مالزی. از تاریخ 31 مه 1997 کامبوج، میانمار و لائوس نیز به این اتحادیه پیوستند.

تمرینها

تمرین 1. با استفاده از متن درس عبارات زیر را تکمیل نمایید:

مسئولیت...؛ دیپلماسی...؛ روش...؛ سامان...؛ از پشت...؛
چگونگی...؛ اهداف...؛ ارائه...؛ ایجاد...؛ بر هم زدن...؛ بررسی...؛ تقبیح...؛
صدور...؛ انشای...؛ ضایعات...؛ پهنه...؛ آرامش بخشیدن به...؛ یادآوری...؛
قطعنامه‌های...؛ مندرج در...؛ تعهدات...؛ متقاعد شدن...؛ مطابق با...؛
پافشاری بر...؛ قاچاقچیان...؛ هوانوردی...؛ ثمربخش بودن...؛ توافق...؛
رهایی...؛ افراد...؛ استفاده از...؛ ارتکاب...؛ درخواست‌های...؛
جست‌وجوی...؛ امنیت...؛ نقض...؛ اقدام...؛ جنایت...؛ بالا رفتن...؛
پاسداری...؛ وعده...؛ نکته...؛ مراقبت‌های...؛ نگرانی...؛ با سرآوری...

تمرین 2. عبارات زیر را در متن درس پیدا کنید:

Ответственность за поддержание мира была возложена на эту организацию; парламентская или «открытая» дипломатия; распространенные прежде методы; тайная дипломатия; политическое устройство мира; все узнают о том, что...; запугивание (устрашение); ставит под угрозу мир и безопасность;

станет более понятным; расширение поля деятельности; обеспечивает более серьезные меры; создание мира и спокойствия в международной обстановке; напомнив о содержании принятых прежде резолюций; в соответствии с нормами международного права; выражая тревогу в связи с усилением террористической деятельности; в различных формах; это касается прямо или косвенно всех государств; Международная организация гражданской авиации; усиление мер безопасности в воздухе и на море; общепризнанное определение терроризма; повторно остановившись на важных аспектах доклада Генерального секретаря ООН; призывая государства употребить все свое влияние...; поставить заслон захвату заложников и похищению людей; в ответ на неоднократные требования; солидарность стран в поиске подходящих механизмов для борьбы с терроризмом; меры коллективной безопасности; дипломатические усилия хоть и полезны, но недостаточны; помимо того, что считаются нарушением мира и безопасности; вооруженная акция; преступление против человечества; это усложняет анализ событий; повышение роли международных организаций в деле поддержания мира; чтобы уменьшить последствия этого бедствия; вселять надежду на дальнейшее

укрепление безопасности; должны быть более регулярными и внушающими доверие.

تمرین 3. معنی واژه‌های سیاسی زیر را به فارسی توضیح

بدهید:

منشور۔ سازمان۔ ملل۔ متحد؛ "دیپلماسی۔ پارلمانی" یا۔ "آشکار"؛
"دیپلماسی سرّی"؛ تعریف تروریسم؛ گروگان‌گیری؛ گروه‌های تروریستی؛
آدم‌ربایی؛ جنایت علیه بشریت.

تمرین 4. جمله‌های زیر را به فارسی ترجمه نمایید:

1. Какое бы определение ни давалось терроризму, оно подразумевает наличие трех основных составляющих.
2. Различие между новым и прежним подходами заключалась в том, что решения о политическом устройстве мира больше не принимались за закрытыми дверями.
3. В ходе международных конференций удалось сформулировать и принять (в форме рекомендаций государствам – участникам) определение терроризма, под которым понималось применение какого-либо средства, способного терроризировать население в целях уничтожения всякой социальной организации.
4. Это определение станет более понятным, если мы разберем деятельность ООН за прошедшие годы.

5. В резолюции содержались пути исследования новых форм деятельности террористов.
6. Резолюция ГА ООН, приняв к сведению рекомендации Специального комитета, изложенные в отчете, призвала к принятию коллективных мер в борьбе с терроризмом.
7. В резолюции говорится об убежденности государств в необходимости принятия более жесткой линии поведения и действенных мер в отношении террористических актов.
8. ГА ООН считает, что для того, чтобы дать бой терроризму, необходимо принять общепризнанное определение этого явления.
9. Одним из новых требований, содержащихся в резолюции, является немедленное освобождение заложников и похищенных лиц, где бы они ни находились и кем бы ни были захвачены.
10. Одна из отличительных черт современного терроризма – динамика его проявлений и методов, к которым прибегают террористы для достижения своих целей.
11. Работа по формированию эффективного правового механизма антитеррористического взаимодействия ведется на пространстве СНГ.
12. Тот факт, что терроризм может принимать разнообразные формы, усложняет анализ этого явления, а также принципы и нормы,

регулирующие сотрудничество в борьбе с актами международного терроризма.

تمرین 5. راجع به روی داده‌ها، نهادها و اسناد زیرگزارشی بسازید:

- 1- قطعنامه مجمع عمومی مصوب 9 دسامبر 1991 با عنوان "اقداماتی برای نابودی تروریسم";
- 2- کمیته ویژه تروریسم بین‌المللی؛
- 3- حملات تروریستی 11 سپتامبر 2001 به نیویورک؛
- 4- اتحادیه اروپا؛
- 5- گروه آ.سه.آن.

تمرین 6. متن زیر را با استفاده از واژه‌نامه متن به روسی ترجمه کنید و خلاصه آن را بنویسید:

W@ 0ce I D T%A "B^ 44@

افزون- بر- قطعنامه‌ها- و- بیانیه‌های- حقوقی- در- مورد- مبارزه- با تروریسم, تمایل کشورها و سازمان‌های بین‌المللی به ایجاد تعهد جهانی در- قبال- جلوگیری- از- اقدامات- تروریستی- و- تعیین- چهارچوب- حقوقی الزام‌آور, در کنوانسیون‌های بین‌المللی متعددی جلوه کرده است. نخستین- کوشش- جهانی تصویب- "کنوانسیون- جرایم- و- سایر اعمال ارتكابی- در- هواپیما" در- سال- 1963 در- توکیو- بود. این- مقاوله‌نامه- پیرو شدت یافتن و تکرار هواپیماربایی در دهه 60 و با هدف تأمین امنیت پرواز ضرورت یافت و مقررات آن از 1969 به اجرا درآمد. دومین کنوانسیون در سال 1970 در لاهه با عنوان "کنوانسیون مقابله با تصرف غیر قانونی هواپیما" تصویب شد. پیش‌نویس این کنوانسیون به

کوشش سازمان- بین‌المللی هوانوردی تهیه و به امضای دولت‌ها رسیده است. این کنوانسیون مهمترین قرارداد بین‌المللی است که تصرف غیر قانونی هواپیما را تعریف و آن را یک جرم تلقی کرده و از دولت‌های متعاقد می‌خواهد مجازات‌های شدیدی برای این جرم در قوانین خود پیش‌بینی و برای رسیدگی به آن احراز صلاحیت قانونی نمایند. دول متعاقد مکلفند هواپیماربایان را دستگیر نموده و بر اساس قوانین خود محاکمه نمایند و یا در چهارچوب قراردادهای دوجانبه یا چندجانبه موجود در باره استرداد مجرمین، آنان را به دولتی که رسیدگی به جرم در صلاحیت آن قرار دارد تسلیم نمایند.

تهدید جان و امنیت شغلی دیپلمات‌ها به عنوان حمله به منافع دولت‌ها، سازمان ملل متحد را بر آن داشت با در سال 1973 توافقی را در مجمع عمومی با عنوان "کنوانسیون جلوگیری و مجازات جرایم علیه افراد حمایت شده بین‌المللی از جمله مأموران دیپلماتیک" به تصویب رساند. کنوانسیون اعمالی را که مستقیماً و یا با شراکت منجر به تهدید یا اقدام به قتل، آدم‌ربایی، حمله به شخص، اماکن رسمی، محل سکونت شخصی، یا وسایط نقلیه، مأمورین دیپلماتیک و سایر اشخاص حمایت شده بین‌المللی به مانند رؤسای دولت‌ها و حکومت‌ها، وزرای امور خارجه، مقامات رسمی دولتی و نمایندگان سازمان‌های بین‌المللی و خانواده‌های آنها شود را، جرم تلقی می‌نماید.

تداوم حمله و رفتار خشونت‌آمیز نسبت به دیپلمات‌ها و عدم توجه به مصونیت‌های دیپلماتیک به ویژه پس از گروگان‌گیری دیپلمات‌های امریکایی در تهران، منجر به تدوین و تصویب "کنوانسیون بین‌المللی علیه گروگان‌گیری" در اجلاس سال 79 مجمع عمومی شد.

این کنوانسیون دخالت مستقیم یا مباشرت در دست‌گیری یا توقیف، یا تهدید به قتل و آسیب رساندن یا ادامه حبس یک گروگان را جرم تلقی می‌نماید. هر دولت عضو این کنوانسیون می‌باید چنین مجرمی را با مجازات مناسب تنبیه نماید. چنانچه گروگان در قلمرو یک دولت عضو

نگهداری شوند، آن دولت مکلف است تمامی اقداماتی را که موجب تسهیل شرایط گروگان‌ها و تأمین آزادی آنها می‌گردد، اتخاذ نماید. بعد از رهایی گروگان‌ها دولت‌های عضو مکلفند امکانات لازم را جهت خروج آنها فراهم نمایند.

بروز نشانه‌ها و شواهدی در مورد استفاده احتمالی تروریست‌ها از موارد هسته‌ای- سازمان- بین‌المللی- انرژی- اتمی- را- وادار- به- تصویب "کنوانسیون در باره حفاظت فیزیکی از موارد هسته‌ای"، در سال 1980 در وین نمود.

استفاده از مواد انفجاری پلاستیکی در عملیات تروریستی و به ویژه تهدید نسبت- به- امنیت- پروازهای- بین‌المللی، موجب- انشا- و- تصویب "کنوانسیون- نشانه‌گذاری- موارد- انفجاری- پلاستیکی- به- منظور- شناسایی آنها" در دسامبر 1991 در منترال شد.

واژه‌های متن

الزام‌آور	[elzāmāvar]	необходимый, обязательный
جلوه کردن جرم (جرایم)	[jelve kardan] [jorm – jarāyem]	проявляться преступление(я)
توکیو مقاوله‌نامه	[tokyo] [moqāvelenāme]	Токио конвенция
لايه تصرف متعاهد دولت متعاهد	[lāhe] [tasarrof] [mota'āhed] [dowlat-e mota'āhed]	Гаага захват договаривающийся государство – участник договора
مجازات احراز	[mojāzāt] [ehrāz]	наказание получение, достижение
صلاحیت	[salāhiyat]	полномочие, компетенция

مكلف بودن	[mokallaf budan]	быть обязанным, обязаться
دستگیر کردن (را)	[dastgir kardan]	задержать, арестовывать
محاکمه کردن (را)	[mohākeme]	судить
استرداد	[esterdād]	выдача, экстрадиция (преступников)
مجرم	[mojrem]	преступник
شغلی	[šoqli]	профессиональный
بر آن داشتن	[bar ān dāštan]	заставить, убедить
شراکت	[šarākat]	участие
وسایط نقلیه	[vasāyet-e naqliye]	средства транспорта
مصونیت	[masuniyat]	неприкосновенность
مباشرت	[mobāšerat]	управление, ведение дел
قتل	[qatl]	убийство, казнь
آسیب رساندن (به)	[āsib rasāndan]	наносить ущерб
توقیف	[towqif]	задержание
حبس	[habs]	арест, задержание
تنبيه	[tambih]	наказание, взыскание
شاهد (شواهد)	[šāhed – šavāhed]	свидетельство(а)
وادار کردن (را, به)	[vādār kardan]	вынуждать
انفجار	[enfejār]	взрыв
مواد انفجاری	[mavādd-e enfejāri]	взрывчатые вещества
نشانه گذاری	[nešāne gozāri]	маркировка
منترال	[montre'āl]	Монреаль

توضیحات

1.

"

کنوناسیو

ن- جرایم
و- سایر
اعمال
ارتكابی
در
هواپیما"
سال
1963
توكيو
«Токий
ская
конвен
ция о
престу
пления
х и
некото
рых
других
актах,
соверш
аемых
на
борту
воздуш
ных
судов»,

2.

1963

года.

"

کنوانسیون

ن۔ مقابلہ

با۔ تصرف

غیر

قانونی

"ہواپیما"

سال

1970

لاہہ

«Гаагс

кая

конвен

ция о

борьбе

с

незако

нным

захват

ом

воздуш

ных

судов»

1970

года.

3.

"

کنوانسیون

ن

جلوگیری

و

مجازات

جرایم

علیه

افراد

حمایت

شده

بین المللا

ی — از

جمله

مأموران

دیپلماتیک

1973 "

«Конве

нция о

предот

враще

нии и

наказа

нии

престу

плений

против

4.

лиц,
пользу
ющихся
я
между
народн
ой
защито
й, в
том
числе
дипло
матиче
ских
агенти
в» 1973
года.

"

کنوانسیون
ن
بین المللا
ی۔ علیہ
گروگان گی
ری"
1979
«Межд
ународ

5.

ная
конвен
ция о
борьбе
с
захват
ом
заложн
иков»
1979
года.
"

کنوانسیون
ن
حفاظت
فیزیکی
از- موارد
هسته‌ای"
, 1980)
(وین)
«Конве
нция о
физиче
ской
защите
ядерно
го

6.

матери

ала»

1980

года.

"

کنوانسیون

ن

نشانه‌گذا

ری موارد

انفجاری

پلاستیکی

به منظور

شناسایی

"آنها"

1991

منترال

«Конве

нция о

маркир

овке

пласти

ческих

взрывч

атых

вещест

в в

целях

их
обнару
жения»
1991
года.

تمرین 7. عبارات زیر را در متن درس پیدا کنید:

Обязательные правовые нормы; нашли отражение в многочисленных конвенциях; стала необходимой; участвовавшие угоны самолетов; проект был подготовлен; считают преступлением; требует от государств обязательств; требует расследования по закону; государства – участники обязуются; предавать суду по законам своей страны; договор о выдаче преступников; угроза жизни; прямо или косвенно угрожает; убедила государства в том, что...; иммунитет (неприкосновенность) дипломатического персонала; удерживание заложников; подвергнуть соответствующему наказанию; если заложник удерживается на территории какого-либо государства; облегчение условий; освобождение заложников; предоставить возможность выезда; маркировка пластических взрывчатых веществ.

تمرین 8. اهداف و مقررات اصلی کنوانسیون‌های زیر را

شرح بدهید:

- 1- "کنوانسیون جرایم و سایر اعمال ارتكابی در هواپیما" (1963) و "کنوانسیون مقابله با تصرف غیر قانونی هواپیما" (1970)؛
- 2- "کنوانسیون جلوگیری و مجازات جرایم علیه افراد حمایت شده بین‌المللی از جمله مأموران دیپلماتیک" (1973)؛
- 3- "کنوانسیون بین‌المللی علیه گروگان‌گیری"؛
- 4- "کنوانسیون در باره حفاظت فیزیکی از موارد هسته‌ای (1980, وین)؛
- 5- "کنوانسیون- نشانه‌گذاری- موارد انفجاری- پلاستیکی- به- منظور شناسایی آنها" (1991, منترال).

تمرین 9. متن مصاحبه زیر را ترجمه نمایید:

Летом 2000 года для отражения террористической угрозы в центрально-азиатском регионе был создан антитеррористический центр СНГ. Скажите, пожалуйста, существует ли в рамках его функционирования конкретная программа по борьбе с терроризмом и, если да, то расскажите о ней подробнее.

در- 20 و- 21 ژوئن پس از ماه‌ها تدارک، جامعه کشورهای- مستقل مشترک‌المنافع- برنامه‌ای- برای- مبارزه- با- تروریسم- بین‌المللی- و- دیگر اشکال- افراط‌گرایی- تدوین- کرد- و- تصمیم- به- ایجاد- مرکز- مبارزه ضدتروریستی اتخاذ نمود. این برنامه شامل هماهنگی و تناسب قوانین ملی در مورد تروریسم و دیگر اشکال افراط‌گرایی، پروژه‌های تحقیقی مشترک و تبادل اطلاعات می‌شود. وظایف مرکز ضدتروریستی مذکور که در- دسامبر- 2002 تصویب- گشت- شامل- ایجاد- یک- بانک- اطلاعاتی- کامل برای- سرویس‌های- ویژه- امنیتی- و- هماهنگی- اقدامات- "بخشهای

صلاحیت‌دار " دولت‌های- عضو- جامعه- کشورهای- مستقل- مشترک‌المنافع بود.

Насколько нам известно, создано специальное подразделение для борьбы с терроризмом. Каковы его задачи, состав и функции?

اجلاس اعضای جامعه کشورهای مستقل مشترک‌المنافع در ایروان در- مه- 2001 تصمیم گرفت- یک- نیروی- واکنش- سریع 1500 نفری- از کشورهای- روسیه , تاجیکستان , قزاقستان , و قرقیزستان- سامان- دهد. نیروی واکنش- سریع مورد نظر در بهار- 2002 در پایگاه‌های مستقر در تاجیکستان- فراهم- آمد . در- نشست- وزرای- دفاع- کشورهای- مستقل مشترک‌المنافع در مه 2001 وزیر دفاع روسیه پیگیری یک "سیاست واحد دفاعی" برای- تمامی- کشورهای- مشترک‌المنافع- در- زیر- پرچم- مبارزم- با تروریسم- را- پیشنهاد- کرد . وی- اعلام- داشت- که- تمامی- کشورهای مشترک‌المنافع با تهدیدهای تروریستی از نوع ماهیت یکسان مواجه بوده و این کشورها آمادگی کامل جهت مواجهه با آن را دارند.

Какова была степень участия стран СНГ в антитеррористической коалиции после терактов в США 11 сентября 2001 года?

پس- از- حملات- تروریستی- به- آمریکا , رییس- جمهوری- روسیه- در مکالمه تلفنی با رییس جمهور آمریکا- همدردی خود را با وی و حق وی برای مجازات و تنبیه متجاوز و تروریست‌ها را اعلام کرد. در 24 سپتامبر 2001 رییس جمهوری روسیه اعلام کرد که روسیه و متحدانش در آسیای مرکزی- به- آمریکا- و متحدانش- اجازه- استفاده- از- کریدورهای- هوایی- و فرودگاه‌های خود می‌دهند ولی آنان نباید جهت عملیات نظامی از آنها استفاده- کنند . بیانیه‌های- صادره- حاصل- مشورت‌های- فشرده- مسئولان

روسیه و کشورهای آسیای مرکزی بود. وقتی که نخست وزیران جامعه کشورهای مستقل- مشترک المنافع در تاریخ 28 سپتامبر 2001 گردهم آمدند آنها این دیدگاه رییس جمهوری روسیه را رد کردند. نه کشورهای مشترک المنافع، نه پیمان امنیت دسته جمعی هیچ کدام نقش مستقیمی در ائتلاف ضد تروریستی به رهبری آمریکا نداشتند.

Какова дальнейшая судьба договора о коллективной безопасности стран СНГ? Насколько он эффективен в настоящее время и в перспективе?

روسیه تلاش دارد که پیمان امنیت دسته جمعی را گسترش دهد. در دهمین سال تشکیل پیمان امنیت دسته جمعی در ماه مه 2002 شش کشور عضو در یک اعلامیه مشترک، جهت ارتقای موقعیت سازمان سازماندهی مجدد و تشکیلات آن را مورد تأکید قرار دادند و نیز خواستار شناسایی رسمی بین المللی به عنوان یک سازمان منطقه ای بر طبق فصل 13 منشور سازمان ملل شدند. وظایف پیمان امنیت دسته جمعی نه صرفاً در قبال تهدیدهای خارجی محدود می شد بلکه همچنین دفاع در مقابل تهدیدات جدید نسبت به امنیت ملی، منطقه ای و بین المللی چون تروریسم، حمل و نقل مواد مخدر و قاچاق اسلحه و سازماندهی جنایات را شامل می شد. اعلامیه مشترک، پیمان امنیت دسته جمعی را به عنوان هماهنگ کننده مکانیسم سیاست های خارجی و نظامی دولت های عضو و نیز روابطشان با دنیای خارج معرفی می نماید؛ همچنین تأکید می کند که روابط نظامی - سیاسی بین کشورهای عضو بر روابط با کشورهای غیر عضو اولویت دارد. هدف سازمان مزبور بسط پیمان امنیت دسته جمعی و تبدیل آن به یک شریک بالقوه برای غرب در حالی که همزمان از کشورهای آسیای مرکزی حمایت می نماید.

واژه های متن

[экстремизм] [efrātgerāyi] افراط گرایی

niruhā-ye vākoneš-e sari'] силы быстрого]
واکنش سریع
همدردی hamdardi] сочувствие]

تمرین 10. متن زیر را به فارسی ترجمه کنید:

Терроризм – одна из наиболее опасных форм преступности. На современном этапе это явление превратилось в фактор, серьезно дестабилизирующий нормальное развитие международных отношений.

Процесс становления международного сотрудничества в противодействии терроризму, формирования его основополагающих принципов и норм прошел через определенные исторические этапы. До сих пор международному сообществу не удалось выработать общепризнанное определение терроризма, хотя в целом сложилось общее понимание в отношении основных составляющих этого явления. Прежде всего речь идет о противозаконном насилии, как правило, с применением оружия, стремлении запугать широкие слои населения, о невинных жертвах. В VI комитете Генеральной Ассамблеи ООН продолжается изучение предложений о разработке определения международного терроризма. В последние годы в Комитете предпринимаются шаги с целью придать новый импульс работе в этой области. Ввиду отсутствия общепризнанного определения

формирование правовых основ сотрудничества государств в борьбе с международным терроризмом концентрируется на тех направлениях, где его проявления представляют наибольшую опасность интересам международного сообщества.

К настоящему времени сформировалась система международного противодействия терроризму, которая включает в себя сотрудничество на глобальном и региональном уровнях, а также на двусторонней основе.

Мощный импульс антитеррористическому сотрудничеству придает выработка параметров конкретных совместных действий в данной сфере стран «большой восьмерки».

Среди основополагающих принципов сотрудничества в борьбе с терроризмом – всеобщее осуждение и признание противоправности терроризма во всех его проявлениях, где бы и кем бы ни совершались террористические акты.

Важнейшее направление сотрудничества в этой области – активное содействие устранению причин, лежащих в основе международного терроризма. Особое значение в этой области приобретают скоординированные усилия государств по устранению очагов международной напряженности региональных кризисов и конфликтов, являющихся питательной почвой террористических актов. Долг каждого

государства – вносить свой вклад в международные усилия по ликвидации коренных причин этого явления. К таким причинам Специальным комитетом ООН отнесены, в частности, противоречащие Уставу ООН применение силы, агрессия, нарушение политической независимости, суверенитета и территориальной целостности государств, расизм, политика геноцида, политическая и экономическая несправедливость, бедность, голод, нищета и др.

Генеральная Ассамблея ООН неоднократно обращалась с призывом к государствам и органам ООН содействовать постепенной ликвидации коренных причин международного терроризма, уделяя при этом «особое внимание всем ситуациям, включая колониализм, расизм и ситуации, связанные с массовыми и грубыми нарушениями прав человека и основных и свобод, а также ситуации, сложившиеся в результате иностранного господства и оккупации, которые могут вызвать международный терроризм и поставить под угрозу международный мир и безопасность».

تمرین 11. خلاصة متن زیر را بنویسید:

Наши страны объединяет общность подходов к ключевым международным проблемам. Мы выступаем за формирование демократической многополярной системы международных отношений, в которой были

бы надежно обеспечены интересы безопасности и устойчивого развития всех государств. Такое взаимопонимание особенно важно в условиях, когда мировое сообщество сталкивается с новым глобальными вызовами и угрозами, успешно противостоять которым можно только объединенными усилиями, через механизмы многостороннего и двустороннего сотрудничества.

В первую очередь это относится к борьбе с терроризмом, которая выдвинулась сейчас в разряд важнейших международных приоритетов. Недавние террористические акты еще раз показали глобальный характер этой угрозы. Они подтверждают, что мировому сообществу предстоит сложная и длительная борьба с терроризмом, в которой необходимо задействовать самый широкий комплекс мер.

Для наших стран международный терроризм никогда не был теоретическим понятием. Еще задолго до трагических событий 11 сентября 2001 года в США наши страны стремились привлечь внимание к этой проблеме, указывали на интернациональный характер террористических организаций.

Наши страны выступают за принятие на основе принципов и норм международного права, в первую очередь Устава ООН, решительных мер против террористов и тех государств, которые их

поддерживают, укрывают, финансируют, подстрекают, ведут подготовку или каким-то образом содействуют террористам. Нас не может не беспокоить стремление отдельных стран использовать лозунги борьбы с терроризмом для решения конъюнктурных внешне- и внутривнутриполитических задач.

Проблема терроризма и возможные совместные действия в борьбе с этим злом активно обсуждаются между различными министерствами и ведомствами наших стран, в том числе между министерствами иностранных и внутренних дел, по линии Советов безопасности в рамках Рабочей группы по борьбе с международным терроризмом и и т.д.

Наши страны всегда выступали за широкое международное сотрудничество в борьбе с террористической угрозой. Мы в числе первых активно поддержали создание международной антитеррористической коалиции. В настоящее время складываются благоприятные предпосылки для того, чтобы на базе этой коалиции приступить к формированию под эгидой ООН глобальной системы противодействия новым угрозам и вызовам. В рамках такой системы могут быть разработаны практические меры по пресечению международным сообществом любых проявлений терроризма, перекрытию каналов его подпитки и устранению порождающих его

социально-экономических причин. Важными шагами на этом направлении, несомненно, стало бы принятие Всеобъемлющей конвенции по борьбе с международным терроризмом и Конвенции по борьбе с ядерным терроризмом, а также последовательная реализация резолюции 1373 Совета Безопасности ООН, прежде всего через Контртеррористический комитет, специально созданный для осуществления надежного контроля за ее выполнением. Все эти меры способствовали бы укреплению правовой основы борьбы с терроризмом, что является необходимым условием для ее эффективности.

Совершенно очевидно, что односторонние силовые действия могут привести к возникновению опасного кризиса, который способен создать питательную среду для нового витка террористической активности как в регионе, так и во всем мире.

Мы глубоко заинтересованы в дальнейшей координации усилий наших стран в борьбе с международным терроризмом. Мы убеждены, что наше взаимопонимание в этой области способствует становлению справедливого миропорядка, отвечающего чаяниям всех народов.

✎

کنوانسیون سازمان ملل علیه جنایتکاری فراملی سازمان یافته

کنوانسیون سازمان ملل برای مبارزه با جنایتکاری سازمان یافته فراملی و دو پروتکل ضمیمه آن در باب مبارزه با قاچاق مهاجران از طریق خشکی، هوا و دریا و قاچاق و بهره‌کشی از افراد به ویژه زنان و کودکان با شتابی نسبی و ظرف مدت کمتر از دو سال تهیه و تدوین شد که نشانگر حساسیت امر و رو به گسترش بودن معضل باندهای جنایتکار در کشورهای گوناگون جهان و تنوع فعالیت‌های آنان است. امضای این پروتکل در آغاز هزاره سوم در شهر پالرمو نشانگر عزم کشورهای جهان به مبارزه‌ای جهانی با این باندهای جنایتکار فراملی است.

مسأله همکاری بین‌المللی در مبارزه با جرایم، مطلب تازه‌ای نیست و معاهدات متعدد استرداد مجرمان یا معاضدت قضایی در سطحی دوجانبه و گاه منطقه‌ای نشان‌دهنده سابقه این نوع همکاری‌ها است. لکن با گسترش فعالیت باندهای تبهکار روشن شد که همکاری‌های محدود دولت‌ها برای مبارزه با این گروه‌ها کارساز نیست، لذا در چهارچوب سازمان ملل نیز از دهه 1950 میلادی این قضیه مورد توجه قرار گرفته است. به خصوص در باره یکی از مهمترین جرائمی که گروه‌ها و باندهای تبهکار مرتکب می‌شوند یعنی قاچاق مواد مخدر سه کنوانسیون از سال 1961 تا 1988 در چهارچوب سازمان ملل تهیه شده است که البته آخرین آنها یعنی کنوانسیون سازمان ملل علیه قاچاق غیر قانونی مواد مخدر و داروهای روانگردان (وین - 19 دسامبر - 1988)، به طور مشخص قاچاقچیان و مبارزه با آنها را هدف قرار داده است.

این کنوانسیون به ویژه بر همکاری دولت‌ها در کشف قاچاق و مبارزه با باندهای قاچاق بنا شده و شاید از جمله نکات جدید در کنوانسیون 1988، پیش‌بینی مقررات تحت عنوان "تحويل تحت کنترل" است که بر مبنای آن مسئولان مبارزه با مواد مخدر در کشورهای مسیر قاچاق، به

منظور- دستگیری- تمامی- اعضای- یک- شبکه- بین‌المللی, به- جای- متوقف کردن- محموله- در- حال- عبور- از- کشورشان- و- دستگیری- قاچاقچیان, با یکدیگرتوافق می‌کنند به طور غیرمحمسوس آنها را تا مرز کشور بعدی کنترل کرده و کنترل را به مأموران کشور بعدی بسپارند تا نهایتاً محموله به کشور مقصد برسد و با مشخص شدن کلیه عوامل قاچاق همگی یک جا دستگیر- شوند. کنوانسیون- سال- 1988 علاوه بر- همکاری- در- مبارزه با قاچاقچیان مقرراتی نیز در باره پول‌های ناشی از قاچاق و نحوه برخورد هماهنگ در مبارزه با تطهیر این پول‌ها دارد.

در دهه گذشته امکانات حمل و نقل و ارتباطات بسیار توسعه پیدا کرده و پیشرفت به سوی جهانی شدن هر چند به رونق تجارت جهانی و توسعه در بسیاری از کشورهای جهان منجر شده ولی از جمله دارای آثار منفی هم بوده و گروه‌های تبهکار با سادگی بیشتری می‌توانند اولاً با هم ارتباط برقرار کنند و ثانیاً با عبور از مرزها از چنگال عدالت در کشورهای مختلف بگریزند. این- ارتباطات- امکان- آن را نیز فراهم کرده است- که تبهکاران- بتوانند خود- در- کشوری- مستقر- شده- و فعالیت‌های- تبهکارانه خویش را در دیگر کشورها انجام دهند یا پول‌ها و منافع حاصل از جرم را به دیگر کشورها منتقل کرده و آزادانه از آن بهره‌مند شوند.

فعالیت این گروه‌ها به قاچاق و فروش مواد مخدر محدود نمی‌شود. قاچاق- سودآور- اسلحه- خطرانی- حتی- بیش- از- مواد مخدر- برای- امنیت دولت‌ها- و کشورها- دربردارد. از- سوی- دیگر برهم- خوردن- هرچه- بیشتر تعادل- اقتصادی- بین- کشورهای- دنیا- نیازمندان- بیشتری- را- ترغیب- به مهاجرت به کشورهای غنی می‌کند و گروه‌های تبهکار با استفاده از تمام توانایی‌هایی- که- سال‌ها- در- قاچاق- مواد مخدر- کسب- کرده‌اند- قاچاق مهاجران- را- نیز- در- برنامه- کاری- خود- قرار- داده‌اند. از- آن- دحشتناک‌تر فریفتن, ربودن و یا خرید زنان و کودکان در کشورهای کمتر توسعه یافته به منظور انتقال آنها به کشورهای ثروتمندتر و بهره‌جویی از آنهاست که همین گروه‌ها گردانندگان آن هستند. تعدی بر حرمت انسانی به جایی

رسیده است که حتی برخی تبهکاران به طور سازمان یافته قربانیان را نقض عضو کرده و اعضای بدن آنها را به منظور پیوند اعضا به بیماران در کشورهای مرفه به فروش می‌رسانند.

حتی دولت‌های مقتدر امروزه ملاحظه می‌کنند که رخنه این باندها در مناقضات و مزایده‌های دولتی و استفاده از نظام رشوم در تجارت بین‌المللی به صورت مانعی جدی در روند تجارت سالم بین‌المللی درآمده است.

در مبارزه با این مشکل فزاینده یکی از پیشنهادات برخی دولت‌های بزرگ این بوده که با مسأله تبهکاری سازمان یافته فراملی به عنوان یکی از مسائلی که صلح و امنیت جهانی را به خطر انداخته برخورد شود. این دیدگاه طرفدار آن است که شورای امنیت سازمان ملل از اختیارات وسیعی که در چهارچوب فصل هفتم منشور ملل متحد دارد استفاده کرده و حسب مورد تصمیماتی اجباری بر مبنای این فصل اتخاذ کرده و دستور اقداماتی را در سطح بین‌المللی صادر کند به گونه‌ای که همه کشورهای ملزم به رعایت آن باشند. لیکن بسیاری از کشورهای جهان که با ظن و تردید نسبت به عملکرد قدرت‌های بزرگ و اعضای دائمی شورای امنیت می‌نگرند، از این پیشنهاد استقبال نمی‌کنند. لذا روشهایی را ترجیح می‌دهند که مبتنی بر تراضی کشورها باشد.

مجمع عمومی در سال 1998 به پیشنهاد کمیسیون پیشگیری از جنایت و عدالت جزایی و شورای اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل کمیته ویژه‌ای با تعداد اعضای نامحدود (که همه اعضای سازمان ملل می‌توانستند در آن نماینده داشته باشند) تشکیل داده آن را مأمور کرد که تصویب یک کنوانسیون عمومی در مورد مبارزه با جنایتکاری سازمان یافته فراملی را مورد بررسی قرار دهد و چنانچه لازم است پروتکل‌های دیگری را هم در سه مورد خاص قاچاق و بهره‌کشی از زنان و کودکان، قاچاق مهاجران و نهایتاً قاچاق تسلیحات و مهمات، به طور جداگانه تهیه کند.

این کمیته به طور فشرده کار کرد و توانست در مدت کوتاهی کنوانسیون اصلی علیه جنایتکاری سازمان یافته فراملی و دو پروتکل در زمینه قاچاق مهاجران و قاچاق و بهره‌کشی از افراد و به ویژه زنان و کودکان را به تصویب برساند. سرعت کار و حضور تعداد 91 تا 120 کشور و از جمله جمهوری اسلامی ایران در اجلاس‌های گوناگونی که برای بحث بر روی این کنوانسیون در قالب کمیته ویژه در وین تشکیل می‌شد نشان‌دهنده اهمیت است که کشورها برای این قضیه قایلند و واقفند که مبارزه با پدیده بزهکاری سازمان یافته فراملی جز از طریق همکاری و هماهنگی همه دولت‌ها مقدور نیست و باید بدون اتلاف وقت به این مهم همت گمارد.

واژه‌نامه

حنایتکاری فراملی سازمان یافته	[jenāyatkāri-ye farāmelli-ye sāzmānyāfte]	транснациональ ная организованная пре-ступность
ضمیمه	[zamime]	приложение
در باب	[dar bāb-e]	в области
بهره‌کشی	[bahrekeši]	эксплуатация
حساسیت	[hassāsiyat]	значение
باند	[bānd]	банда, группировка
قضایی	[qazāyi]	судебный
لکن	[lekan]	только
تبهکار	[tabahkār]	преступник
کارساز	[kārsāz]	эффективный
معاضدت	[mo'āzedat]	содействие, взаимопомощь
قضیه	[qaziye]	событие, происшествие
جرم (جرائم)	[jorm – jarāyem]	преступление(я)
مرتکب	[mortakeb]	совершенный (о пре-ступлении)

روانگردان متوقف کردن محموله غیر محسوس	[ravāngardān] [motavarref] [mahmule] [qeyr-e mahsus]	психотропный останавливать груз незначительный , незаметный
سپردن (سپار) نهایتاً	[sepordan – sepār] [nehāyatan]	передавать В конечном итоге
تطهير با سادگی ثانياً از چنگال... گریختن بهره مند شدن (از)	[tathir] [be sādegi] [sāniyan] [az čangāl-e... gorixtan] [bahremand]	очищение без труда во-вторых ускользнуть пользоваться, эксплу- атировать
سود آور	[sudāvar]	выгодный, приносящий выгоду
نیازمندان ترغیب	[niyāzmandān] [tarqīb]	нуждающиеся поощрение, зд.: принуждение
فریفتن (فریب) (را) بهره جویی گردانده... بودن	[fariftan – farib] [bahrejuyi] [gardānde... budan]	обманывать эксплуатация заправлять, провоцировать
تعدی نقض عضو کردن	[ta'ddi] [naqz-e ozv kardan]	насилие отнимать человеческие органы
پیوند اعضا	[peyvand-e 'azā]	пересадка органов
مرفه مقتدر	[moraffah] [moqtader]	процветающий мощный, сильный
رخنه (کردن)	[raxne]	внедрение (в систему)
مناقضه مزایده	[monāqeze] [mozāyede]	аукцион продажа с

حسب	[hasb-e]	торгов, аукцион согласно чему- либо
اجبارى	[ejbāri]	принудительный , обязательный
ملزم	[molzam]	обязанный, вынужденный
ظن	[zann]	подозрение
عملکرد	[amalkard]	действия
نگریستن (نگر)	[negaristan – negar]	взирать
تراضى	[tarāsi]	взаимное согласие
جزایى	[jazāyi]	уголовный, криминальный
عدالت جزایى	[adālat-e jazāyi]	криминальное правосудие
فشرده	[fešorde]	плотно, сжато
واقف بودن	[vāqef budan]	быть информированн ым
بزهکاری	[bazahkāri]	преступление
مقدور	[maqdur]	возможный, осуществимый
اتلاف	[etlāf]	потеря

توضیحات

1. Префикс فرا 'farā' получил в последние годы значение «выход за пределы чего-либо» и в русском языке соответствует компоненту «транс»: فراملى 'farāmelli' – (в конце 80-х – начале 90-х годов более распространена была форма فراملیتی 'farāmelliyyati') - 'транс-национальный', فراقاره‌ای 'farāqāreyi' - 'трансконтинентальный', فرامنطقه‌ای 'farāmantaqeyi' -

– ‘farāmarzi’ فرامرزی، ‘трансрегиональный’،
‘transboundary’. Кроме того, префикс ‘farā’
соответствует также компоненту «пост»: فراتجدد
‘farātajaddod’ – ‘постмодернизм’.

2. کنوانسیون سازمان ملل برای مبارزه با جنایتکاری سازمان یافته "Konvention der UN zur Bekämpfung der organisierten transnationalen Kriminalität. (prüfen)"
3. پروتکل در باب مبارزه با قاچاق مهاجران از طریق خشکی، هوا و "دریا" Protocol on the Smuggling of Migrants by Land, Air and Sea
4. "پروتکل قاچاق و بهره‌کشی از افراد به ویژه زنان و کودکان" Protocol on the Smuggling of Migrants, in Particular Women and Children
5. کنوانسیون سازمان ملل علیه قاچاق غیرقانونی مواد مخدر و "Konvention der UN zur Bekämpfung des illegalen Drogenhandels und der Verbreitung von psychotropen Stoffen" (1988)
6. کمیسیون پیشگیری از جنایت و عدالت جزایی Commission on Crime Prevention and Criminal Justice
7. شورای اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل متحد Economic and Social Council (ECOSOC)

تمرینها

تمرین 1. با استفاده از متن درس عبارات زیر را تکمیل

نمایید:

جنایتکاری...؛ پروتکل...؛ قاچاق...؛ شتاب...؛ حساسیت...؛ باندهای...؛
معاضدت...؛ استرداد...؛ نشاندهنده...؛ داروهای...؛ کشف...؛ تحویل...؛
کشورهای...؛ به منظور...؛ متوقف کردن...؛ به طور...؛ مرز-کشور...؛
مشخص شدن...؛ پول‌های...؛ برخورد...؛ تطهیر...؛ پیشرفت...؛ آثار...؛
منافع...؛ تعادل...؛ نیازمندان...؛ مهاجرت...؛ فریفتن...؛ برنامه...؛ تعدی...؛
نقض...؛ اعضای...؛ پیوند...؛ کشورهای...؛ دولت‌های...؛ رخنه...؛
مزایده‌های...؛ نظام...؛ تجارت...؛ مشکل...؛ اختیارات...؛ حسب...؛
تصمیمات...؛ ملزم به...؛ عملکرد...؛ تراضی...؛ کمیسیون...؛ مورد...؛
بهره‌کشی از...؛ پدیده...؛ اتلاف... .

تمرین 2. عبارات زیر را در متن درس پیدا کنید:

Дополнительный протокол; довольно поспешно; значение вопроса; растущие трудности в борьбе с организованной преступностью; это не ново; выдача преступников; свидетельствует о том, что это давняя проблема; поставила своей целью; к числу новых положений относятся...; в странах, через которые осуществляется трафик наркотиков; перевозимый груз; незаметно передают...; выявление всех членов группировки контрабандистов; в конвенции содержатся также положения...; средства, вырученные от контрабанды наркотиков, согласованный подход к вопросу о борьбе с отмыванием денег; процессы глобализации; имели и отрицательный эффект; ускользать от правосудия; свободно пользоваться плодами преступной деятельности; еще большую опасность представляет собой...; нарушение экономического равновесия; заставляет все большее число нуждающихся...; используя весь потенциал, накопленный за годы торговли наркотиками...; включить в программу действий; самое страшное из того, что проворачивают эти группировки; надругательство над человеческим достоинством дошло до того, что...; пересадка

человеческих органов; внедрение преступников в споры между государствами; взяточничество; относиться к этой проблеме как к...; относятся с подозрением и сомнением к действиям; постоянные члены Совета Безопасности ООН; поручила комитету; в случае необходимости; комиссия работала в очень плотном графике; говорит о том, какое значение придать этой проблеме; бороться с этим явлением можно лишь путем сотрудничества; осознают, что...; не теряя времени.

تمرین 3. معنی واژه‌های سیاسی زیر را به فارسی توضیح

بدهید:

پروتکل- ضمیمه؛ قاچاق- مهاجران- از- طریق- خشکی , هول- و- دریا؛ جنایتکاری سازمان‌یافته فراملی؛ استرداد مجرمان؛ معاضدت قضایی در سطح دوجانبه؛ داروهای روانگردان؛ "تحویل تحت کنترل"؛ تطهیر پول‌های تاشی از قاچاق؛ قاچاق سودآور اسلحه؛ برهم خوردن تعادل اقتصادی بین کشورهای دنیا؛ تعدی بر حرمت انسانی؛ نظام رشوه؛ دستور اقداماتی را در سطح بین‌المللی صادر کردن؛ عدالت جزایی.

تمرین 4. وظایف اصلی- اسناد- و نهادهای زیر- را شرح

بدهید:

- 1-کنوانسیون سازمان ملل برای مبارزه با جنایتکاری سازمان‌یافته فراملی؛
- 2-کنوانسیون سازمان ملل علیه قاچاق غیر قانونی مواد مخدر و داروهای روانگردان (وین – 19 دسامبر 1988)؛
- 3-شورای امنیت سازمان ملل؛
- 4-شورای اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل؛
- 5-پروتکل در زمینه قاچاق مهاجران؛

6- پروتکل در زمینه قاچاق و بهره‌کشی از افراد و به ویژه زنان و کودکان.

تمرین 5. جمله‌های زیر را به فارسی ترجمه نمایید:

1. То, с какой скоростью была разработана Конвенция по борьбе с организованной преступностью и два дополнительных протокола к ней, говорит о значении, которое приобрела в последние годы проблема международной преступности.
2. Новые тенденции в этой области международного права проявились при подготовке проекта Кодекса преступлений против мира и безопасности человечества.
3. В ходе разработки проекта Кодекса ряд членов Комиссии международного права подняли вопрос о создании международного органа уголовного правосудия.
4. Постановка такого вопроса сама по себе не отличалась новизной, что подтверждается многочисленными соглашениями и документами.
5. Отрицательные последствия глобализации заключаются также в том, что международные преступные сообщества без труда проникают через границы и ускользают от правосудия.
6. Нарушение экономического баланса приводит к тому, что все больше людей вынуждены

мигрировать в «богатые» страны, что дает возможность преступникам, используя годами накопленный опыт, осуществлять незаконные перевозки мигрантов.

7. Сейчас даже самые мощные державы понимают, что деятельность организованных преступных группировок стала серьезной помехой здоровой международной торговле.
8. Суть этого подхода заключается в предоставлении Совету Безопасности ООН более широких полномочий для принятия решений, обязательных к соблюдению всеми государствами.
9. Многие страны, с подозрением относящиеся к поведению крупных держав, предпочитают более гибкие методы, основанные на равновесии между странами.
10. Комитету было поручено разработать всеобъемлющую конвенцию и, в случае необходимости, дополнительные протоколы к ней.

تمرین-6. متن زیر را با استفاده از واژه‌های مترادف واژه‌هایی که زیر آنها خط کشیده شده است، بخوانید و ترجمه کنید:

موضوع افزایش جرایم سازمان یافته یکی از موضوعاتی است که در طی سال‌های اخیر موجب نگرانی تعداد زیادی از کشورها گردیده است.
افزایش جرایم سازمان یافته نه تنها موجب کاهش رشد حوامع به لحاظ

اجتماعی و اقتصادی شده است، بلکه کلیه تلاش‌های دولت جهت مبارزه با این‌گونه جرائم در سطح داخلی تقریباً بی‌نتیجه گذارده است.

موضوع تلاش برای تدوین یک سند بین‌المللی در زمینه مبارزه با جرائم سازمان یافته در واقع از اوایل دهه 1990 میلادی خصوصاً با توجه به افزایش این‌گونه جرائم که یکی از مهم‌ترین علل آن نیز روند سریع جهانی شدن ذکر می‌شود، از اهمیت بیشتری برخوردار می‌گردد. به اعتقاد بسیاری از دولت‌ها تدوین یک سند الزام‌آور حقوقی برای ارتقای سطح همکاری‌های بین‌المللی جهت مبارزه با جرائم سازمان یافته (مانند قاچاق مواد مخدر، قاچاق انسان‌ها و ...) نه تنها موجب کاهش این‌گونه جرائم در سطح جهانی می‌شود، بلکه این امر به طور خود به خود بر بهبود وضعیت اجتماعی و اقتصادی جوامع نیز تأثیر مستقیم می‌گذارد.

کمیسیون مبارزه با جرائم سازمان یافته فراملی که خود از 41 ماده تشکیل شده است در واقع مهم‌ترین کنوانسیون است که تقریباً با شروع قرن جدید که هم‌زمان با آغاز هزاره سوم میلادی می‌باشد، جهت امضای دولت‌ها مفتوح است. الگوی اصلی جهت تدوین کنوانسیون مذکور متن کنوانسیون 1988 مبارزه با مواد مخدر است و به اعتقاد بسیاری از صاحب‌نظران تدوین این کنوانسیون که نزدیک به دو سال به طول انجامید، کمک بسیار مهمی به روند تدوین و توسعه حقوق بین‌الملل در زمینه موضوع فوق می‌نماید.

سابقه تلاش برای تدوین این کنوانسیون به سال 1994 بازمی‌گردد، که اجلاس جهانی وزیرا در باره راه‌های مقابله با جرائم سازمان یافته در شهر ناپل برگزار شد و در پایان این اجلاس بیانیه سیاسی ناپل علیه جرائم سازمان یافته و برنامه عمل جهانی آن به تصویب رسید. پس از آن مجمع عمومی سازمان ملل طی قطعنامه خود ضمن تصویب بیانیه سیاسی ناپل و برنامه عمل جهانی آن از دولت عضو درخواست نمود تا در جهت تدوین هرچه سریع‌تر کنوانسیونی در این زمینه، کلیه تلاش‌های خود را به کار گیرند. مجمع عمومی دو سال بعد پیش‌نویس کنوانسیون مبارزه با جرائم

سازمان یافته فراملی را مورد تأیید قرار داده از کمیسیون-پیشگیری از جرم و عدالت کیفری خواست تا بررسی این پیش‌نویس را به عنوان یکی از اولویت‌های کاری خود مد نظر قرار دهد.

به دنبال پیشنهاد کمیسیون پیشگیری از جرم و عدالت کیفری و نیز تأیید این پیشنهاد از سوی اکوسوس، مجمع عمومی موضوع-تأسیس یک کمیته ویژه بین‌الدولی تحت عنوان "کمیته ویژه تدوین کنوانسیون مبارزه با جرائم سازمان یافته فراملی" را تصویب نمود و از این کمیته خواست تا کلیه تلاش‌های خود را به منظور تدوین کنوانسیون مذکور و نیز دیگر اسناد بین‌المللی که در این رابطه لازم می‌داند (از جمله پروتکل‌هایی در زمینه مبارزه با نقل و انتقال غیر قانونی-مهاجران، مبارزه با قاچاق انسان‌ها و مبارزه با تولید غیر قانونی و قاچاق سلاح‌های گرم) به کار گیرد.

بر اساس آخرین برنامه‌ریزی‌های صورت گرفته کمیته مذکور-قرار است یک اجلاس فوق‌العاده را جهت اتمام دور نهایی-قرائت پیش‌نویس مواد پروتکل سوم الحاقی که بررسی آن در اجلاس سال گذشته به اتمام نرسید، برگزار نماید.

کنوانسیون مذکور یک ابزار مؤثر و یک چهارچوب حقوقی معین و لازم برای ارتقای همکاری‌های بین‌المللی در زمینه مقابله با فعالیت‌های جنایی (سازمان یافته) مانند مبارزه با تطهیر پول، فساد، قاچاق اشیاء و آثار فرهنگی خواهد بود.

واژه‌های متن

مفتوح [maftuh] открытый

ناپل [nāpol] Неаполь

الحاقی [elhāqi] приложенный, дополненный

جنایی [jenāyi] преступный, криминальный

فساد [fasād] коррупция

تمرین 7. خلاصه متن زیر را بنویسید:

عضویت و پیوستن جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون مبارزه با جرائم سازمان یافته فراملی مسلماً منافی را برای کشور به دنبال خواهد داشت و این امر خصوصاً با توجه به تلاش‌ها و موفقیت‌های کشورهای در حال توسعه در رابطه با اصلاح متن اوبیه این کنوانسیون در طی جلسات متعدد کمیته ویژه و انطباق و همسوسازی هر چه بیشتر مفاد آن با منافع خود، اکنون تا حدود زیادی مثبت ارزیابی می‌گردد.

برخی از مهم‌ترین منافی که جمهوری اسلامی ایران در زمان پیوستن به کنوانسیون مبارزه با جرائم سازمان یافته فراملی از آن بهره خواهد برد عبارتند از:

1. مبارزه مؤثرتر برای مبارزه با جرائم سازمان یافته همچون قاچاق مواد مخدر، قاچاق اشیاء و آثار فرهنگی، تطهیر پول، فساد و پورنوگرافی؛
2. جلوگیری از تأثیرات منفی افزایش جرائم سازمان یافته بر مسایل اقتصادی، اجتماعی و امنیت داخلی کشور؛
3. امکان بهره‌برداری از کمک‌های فنی و اقتصادی دیگر کشورها جهت مبارزه هر چه مؤثرتر با جرائم سازمان یافته؛
4. افزایش نقش و حضور مؤثرتر در نهادهای بین‌المللی و امکان تأثیرگذاری ایران در تصمیمات کنفرانس دول عضو کنوانسیون؛
5. تلاش جهت کاهش میزان جرم و جنایت در داخل کشور به ویژه از طریق امکان بهره‌برداری از تجارب دیگر کشورها (از طریق تبادل اطلاعات) که در متن کنوانسیون فوق نیز بر چنین همکاری‌هایی تصریح شده است؛
6. عمل نمودن به یکی از وظایف شناخته شده برای دولت‌ها جهت پایبندی به قوانین و مقررات بین‌المللی.

گرچه به نظر می‌رسد که حل مشکل مربوط به افزایش جرائم سازمان یافته نه صرفاً از طریق تدوین و تصویب کنوانسیون‌های بین‌المللی، بلکه فراتر از آن از طریق کار فرهنگی و حل مشکلات

اقتصادی و اجتماعی جوامع (به ویژه جوامع کمتر توسعه یافته) امکان‌پذیر خواهد بود، اما آنچه مسلم است تدوین و تصویب معاهده‌های بین‌المللی و عضویت کشورها در این معاهدات (و پایبندی آنها به مقررات بین‌المللی) به طور حتم بر کاهش این‌گونه جرائم تأثیر مثبت خواهد گذاشت.

به علاوه عضویت جمهوری اسلامی ایران در کنوانسیون مبارزه با جرائم- سازمان- یافته- فراملی- می‌تواند اثرگذاری- ایران- بر- قوانین بین‌المللی در زمینه موضوع فوق را نیز تا حدود زیادی افزایش دهد. تدوین اسناد- بین‌المللی- جدید- و- ادامه- اجرای- مؤثرتر- برخی- از- مهم‌ترین کنوانسیون‌های بین‌المللی، از جمله مهم‌ترین زمینه‌هایی است که امکان اثرگذاری ایران بر قوانین بین‌المللی را افزایش می‌دهد.

ناگفته نماند که بسیاری از موضوعاتی که در کنوانسیون فوق مورد اشاره قرار گرفته‌اند در- واقع- جنبه- "تدوین" قواعد حقوق- بین‌الملل- را داشته و برخی از آنها حتی پیش از این به صورت عرف بین‌المللی نیز درآمده‌اند.

تمرین 8. مطالب جهت گزارش و مباحثه:

1. ماهیت مفهوم مبارزه با جنایت‌کاری بین‌المللی.
2. خصوصیات همکاری‌های بین‌المللی در باب مبارزه با جنایت‌کاری فراملی سازمان یافته.
3. نقش- ارگان‌های- بین‌المللی- در- مقابله- با- جنایت‌کاری- فراملی سازمان یافته.
4. گرایش‌های جدید در مقابله با جنایت‌کاری فراملی سازمان یافته.
5. جنایت علیه بشریت چیست؟

تمرین 9. متن زیر را از روسی به فارسی ترجمه نمایید:

Создание ООН положило начало новому этапу в борьбе с международной преступностью. В соответствии с Уставом ООН различные аспекты данной проблемы постоянно рассматриваются Генеральной Ассамблеей и Экономическим и Социальным Советом. В некоторых случаях к этой проблематике подключается Совет Безопасности. В соответствии с его резолюцией в 1989 г. ИКАО подготовила Конвенцию о маркировке пластических взрывчатых веществ в целях их обнаружения, которая была подписана в 1991 году 79 государствами.

Особо следует остановиться на принятой в 1988 году Конвенции ООН о борьбе против незаконного оборота наркотических средств и психотропных веществ, которая вступила в силу 11 ноября 1990 года. В отличие от документов 1961 и 1972 годов новая Конвенция делает упор на принятие международно-правовых мер по пресечению незаконной торговли наркотиками и обеспечению неотвратимости наказания преступников.

Конвенция предусматривает ряд новых форм сотрудничества, например, применение метода контролируемых поставок, который стал довольно широко и успешно применяться в международной практике. Смысл метода заключается в том, соответствующие органы государств, обнаружив незаконную перевозку наркотиков, не задерживают

перевозчика, а вступают в негласный контакт со своими коллегами в стране, куда следует груз. Таким образом удастся выявить не только перевозчика, но и получателей груза, а иногда и более полную цепь преступников, занимающихся наркобизнесом.

Борьбой с международной преступностью занимаются и другие специализированные учреждения ООН, а также многие правительственные и неправительственные организации. Однако главная работа проходит в рамках ООН.

Решением Генеральной Ассамблеи ООН в 1991 году была создана Комиссия по предупреждению преступности и уголовному правосудию в качестве новой функциональной комиссии ЭКОСОС. Это было сделано в соответствии с рекомендациями, содержащимися в Декларации принципов и Программе действий Программы ООН по предупреждению преступности. Комиссия состоит из представителей 40 государств – членов, избираемых ЭКОСОС на три года. Комиссия предназначена стать центральным звеном системы органов ООН, занимающихся вопросами сотрудничества в борьбе с преступностью. На первой сессии (Вена, апрель 1992 года) Комиссия определила приоритетные направления своей деятельности. Среди них – организованная и экономическая преступность,

включая отмывание денег, защиту окружающей среды уголовно-правовыми средствами и т.д.

Система международных органов по борьбе с преступностью является важным дополнением к обязательствам, взятым на себя государствами по многосторонним и двусторонним соглашениям, имеющим целью исключить преступность из жизни мирового сообщества.

تمرین 10. خلاصه متن زیر را به فارسی بنویسید:

Человечество вступает в новое тысячелетие со своими старыми социальными болезнями, среди которых преступность и терроризм являются наиболее разрушительными. Они составляют комплекс криминальных угроз человечеству. Необходимо подчеркнуть, что современные угрозы породили новые виды уязвимости человечества к криминальным угрозам. Преступные сообщества используют самые совершенные технологии для незаконной торговли наркотиками, оружием, драгоценными металлами, камнями и даже людьми по всему миру. Преступность в мире за последние тридцать лет увеличилась в четыре раза.

Глобализация социальных и экономических процессов породила и глобализацию преступности, делая ее все более организованной,

транснациональной и изощренной. Преступные сообщества гораздо быстрее, чем государственные системы разных стран, реагируют на развитие всех типов коммуникаций, на любые смягчения пограничного контроля и облегчение передвижений. В первую очередь это отразилось на незаконной миграции, торговле наркотиками, отмывании «грязных» денег. Ежегодно транснациональные преступные сообщества незаконно вывозят более 1 млн. нелегальных мигрантов, доходы от этой преступной деятельности превышают 3,5 млрд. долларов. В наркобизнесе общий стоимостной объем операций в год сегодня превышает 500 млрд. долларов США.

В настоящее время принято выделять следующие основные тенденции, формирующие комплекс специфических факторов возникновения глобальных криминальных угроз человеческому развитию: углубление социальных противоречий в условиях распространения демократии в мире и в отдельных странах, интеграционные процессы в мировой экономике, трансформация систем производства и рынка рабочей силы, появление новых видов преступности, революция средств массовой информации.

Последние десятилетия XX века доказали, что проблема преступности не может быть решена только

с помощью сугубо национальных стратегий общественной безопасности. Именно поэтому в последние десятилетия мировое сообщество, объединив усилия, ищет комплексные методы противодействия преступности. Под эгидой ООН, Совета Европы, Евросоюза, группы восьми ведущих государств мира, других международных организаций разработаны и приняты конвенции, соглашения, руководящие принципы и рекомендации по основным направлениям борьбы с преступностью, терроризмом, коррупцией, наркобизнесом, отмыванием «грязных» денег. Постоянно ведется работа по внедрению международных стандартов отправления правосудия, деятельности полиции, исполнения наказания и обращения с правонарушителями.

Большинство стран оказывают друг другу эффективную помощь в расследовании уголовных дел, розыске и экстрадиции преступников.

Но вызов современной преступности таков, что действия здоровых сил мирового сообщества все время запаздывают в своей борьбе с криминальными угрозами. Во многом это происходит потому, что даже наиболее действенные национальные и международные межправительственные организации часто запаздывают в своих решениях из-за чрезмерной сложности процедур, отсутствия взаимодействия друг с другом и должной поддержки

со стороны общественности. Поэтому необходим поиск более эффективных механизмов сотрудничества антикриминальных сил различных стран с тем, чтобы повысить информированность общества об угрозах, создаваемых глобализацией преступности, сблизить позиции стран в области выработки новых, нетрадиционных подходов в борьбе с национальной и международной преступностью.

تخریب محیط زیست و نتایج آن بر جهان

مشکلاتی که بشر امروزی با آن روبرو است، به مراتب مخرب‌تر از بمب‌های اتمی یا هیدروژنی است که حدود پنجاه سال پیش توسط بشر ساخته شد و انفجار آنها فاجعه‌ای انسانی به بار آورد، به گونه‌ای که سایه هولناک آن هنوز بر اذهان جهانیان سنگینی می‌کند.

فاجعه - مخربی - که - جهان - انتظارش - را - می‌کشد ، آلودگی‌های زیست‌محیطی است که ساخته و پرداخته ذهن و فکر و رفتار خودپسندانه و غیر معقولات انسان است؛ انسانی که بیش از پنج قرن است که سعی در خلق و ایجاد تمدنی دارد که بر حسب ادعاهایش، پایه‌های آن بر تعقل و خردورزی و شناخت عملی است.

بی - تردید ، در - جریان - تکاملی - جامعه - انسانی ، بعد - از - رنسانس ، اشتباهاتی رخ داده و با انباشت آنها در طول زمان، مسایل رودروی انسان به چنان حجمی رسیده است که بدون دگرگونی در تفکر و رفتار خویش، هرگز قادر به یافتن راه حلی برای این مشکلات یا برداشت آنها از زندگی روزمره‌اش نخواهد بود.

با - مرور - مختصر - این - مشکلات - می‌توان - گفت - که - بیشتر - این ناهنجاری‌ها ناشی از تولیدات صنعتی است که در یکی دو سده اخیر به علت - استقرار - جامعه - صنعتی - که - دست‌آورد - رنسانس - و - جریان روشن‌اندیشی - در - جوامع - اروپایی - است ، رخ - داده - و - مسبب - آلودگی آب‌وهوا، گرم شدن کره زمین، دگرگونی شرایط اقلیمی؛ از جمله: بروز خشکسالی، گسترش - بیابان‌ها - و - کویرها ، بارش - باران‌های - سیل‌آسا - و مخرب که باعث شسته شدن خاک و از بین رفتن تأسیسات بنیادی جامعه می‌شود، نازک شدن لایه اوزن بر اثر تولید و مصرف مواد شیمیایی، بویژه حشره‌کش‌ها و نیز نابودی انواع زیستی است.

پیش- از بررسی- مسایل زیست محیطی- کشورهای- در- حال- توسعه, بهتر- است- بینیم- که- مهم ترین- مسایل- زیست محیطی- جهان- که- از دیدگاه های گوناگون مطرح شده است, کدام است. در گزارشی که در سال 1980 به رییس جمهوری ایالات متحده ارائه شد و یکی از معتبرترین گزارشها در این زمینه به شمار می آمد, عمده ترین مسایل زیست محیطی به این شرح مطرح شده است:

الف - نابودی انواع منابع در سطح گسترده و بهره برداری بی رویه از منابع طبیعی تجدیدشونده؛

ب - استخراج و بهره برداری بیش از حد از معادن و منابع فسیلی جهان؛

ج- نابودی- زمین های- کشاورزی- زیر- کشت- و فرسایش- زمین های قابل بهره برداری.

در مورد مسئله اول باید گفت که در سطح جهان نابودی منابع به صورت گسترده انجام گرفته است؛ از جمله: از بین بردن درختان و جنگلها برای تبدیل آنها به زمینهای کشاورزی, کشیدن خطوط ارتباطی برای تردد, ایجاد خطوط انتقال برق و تلفن, ساخت تأسیسات صنعتی و بالاخره پخش مواد زهرآلود و سمی در هوا, آب و حتی آبهای زیرزمینی. دومین بخش نابودی گونهها, نابودی منابع جاندار است؛ یعنی حیوانات و گیاهان از نظر اقتصادی به شیوه ای مورد بهره برداری قرار گرفته اند که دیگر به هیچ وجه قادر به ترمیم خویش و ادامه حیات نیستند.

سازمان محیط زیست جهانی در سال 1981 اعلام کرد که 25000 نوع از انواع گیاهان و 1000 نمونه از انواع مهره داران در معرض نابودی جدی قرار گرفته اند و بسیاری از آنها رو به انقراض گذاشته اند. این موضوع یعنی عدم امکان تجدید حیات در مورد دریا نیز مصداق است. تهدید زیست محیطی نه تنها در سواحل کشورهای در حال توسعه بلکه در کشورهای صنعتی, از جمله سواحل دریای شمالی و دریای مدیترانه به مرز فاجعه آمیز رسیده است.

مسئله دوم در بررسی آلودگی‌های زیست‌محیطی همانا مصرف بی‌رویه مواد معدنی و انرژی‌های فسیلی است. بهره‌برداری از این مواد به حدی است که بزودی معادن آنها قبل از بازیافت و جایگزینی تهی خواهد شد. در اینجا این پرسش مطرح می‌شود که تا چه اندازه‌ای می‌توانیم زیان‌های کاهش منابع و به‌طور کلی هزینه‌های زیست‌محیطی ناشی از برآوردن نیازهای غیرضروری را تاب بیاوریم؟

کمبود آب شیرین در جهان نیز یک مسئله زیست‌محیطی عمده است، به‌طوری‌که بررسی‌های سال 2000 حاکی است: بخش‌هایی از ایالات متحده آمریکا، آرژانتین، تقریباً تمامی اروپای غربی، مکزیک، قسمت غربی روسیه، شمال غربی و شمال شرقی آفریقا، جنوب و جنوب شرقی آسیا و نیز بخش‌های جنوبی استرالیا دچار کمبود آب هستند.

سومین مسئله عمده زیست‌محیطی را آلوده‌سازی، پخش مواد سمی و ساخت‌وساز بی‌رویه و فرساینده طبیعت دانسته‌اند. برهم زدن تعادل اتمسفر و گرم شدن کره زمین، خطرات بسیار جدی برای انسان‌ها و دیگر جانداران در پی دارد. به همین ترتیب باید از پدید آمدن حفره‌ای در لایه اوزن بیمناک بود که در سال 1986 در قطب جنوب دیده شد، زیرا این پدیده در ابتدا به انواع بیماری‌ها از جمله سرطان نقش دارد. مسئله دیگر پخش شدن مواد سمی در طبیعت و انتقال آنها با مصرف مواد خوراکی، چه حیوانی و چه گیاهی، به بدن انسان است و این مسئله بویژه در کشورهای در حال توسعه فراگیر شده است.

چنانکه در پیش گفته شد، با وجود آلودگی‌های زیست‌محیطی فراگیر در جهان که تقریباً دارای پدیده‌های یکسان هستند نوع ظهور و شدت آنها و نیز دامنه آنها در مناطق گوناگون جهان متفاوت است. در واقع بر خلاف تصور عمومی، مسئله آلودگی‌های زیست‌محیطی در کشورهای در حال توسعه اهمیت بسیار بیشتر دارد. آلودگی‌های آنان ناشی از فقر جانکاه، رشد روزافزون جمعیت، ناآگاهی همگانی از اهمیت و ارزش محیط زیست و پایین بودن سطح فرهنگ آنها است. از این رو، به راحتی آلت

دست افراد و گروه‌های خودی و بیگانه می‌شوند و دست به اعمالی می‌زنند که نه تنها برای خود و کشور و تمدنشان در سطح جهان تحقیرآمیز است، بلکه سبب ناامنی و به خطر افتادن امنیت و رفاه و آسایش دیگران می‌شود.

در یک دوره 19 (تا سال 1978) ساله هفت حادثه مهم شیمیایی در جهان رخ داد که بر اثر آنها 729 نفر کشته و 2627 نفر مجروح شدند و 18330 نفر دیگر خانه‌هایشان را ترک کردند. همه این حوادث به جز یکی که در کشورهای صنعتی رخ داد، در کشورهای جهان سوم اتفاق افتادند. آلودگی‌های زیست‌محیطی، ناشی از انفجار، نیروگاه اتمی، مسئله جداگانه‌ای است که شرح ابعاد تخریب آن از حوصله این مقاله خارج است.

واژه‌نامه

آلودگی	[āludegi]	загрязнение
محیط زیست	[mohit-e zist]	среда обитания, окружающая среда
بمب	[bomb]	бомба
هیدروژنی	[hidroženi]	водородный
انفجار	[enfejār]	взрыв
فاجعه	[fāje'e]	трагедия
به بار آوردن	[be bār āvordan]	повлечь за собой
هولناک	[howlnāk]	ужасный
اذهان	[azhān]	умы
خودپسندانه	[xodpasandāne]	самонадеянно
خلق	[xalq]	созидание, творение
تعقل	[ta'aqqol]	понимание, осознание

خردورزی	[xeradvarzi]	мудрость, зрелость
بی تردید	[bi tardid]	без сомнения
رنسانس	[renesāns]	Ренессанс, Возрождение
رودرروی	[rudarru-ye]	перед (предлог)
تفکر	[tafakkor]	мышление
رفتار	[raftār]	поведение
قادر به... بودن	[qāder be... budan]	быть способным к чему-либо
روزمره	[ruzmare]	повседневный
ناهنجاری	[nāhanjāri]	неравномерност ь, несоразмерность
روشن اندیشی	[rowšanandiši]	просвещение
مسبب... بودن	[mosabbab-e... budan]	стать причиной
خشکسالی	[xošksāli]	засуха
سیل آسا	[seylāsā]	как бурный поток
شسته شدن خاک	[šoste šodan-e xāk]	эрозия почв
لایه	[lāye]	слой
اوزن	[ozon]	озон
حشره کش	[hašarekoš]	инсектицид
نابودی	[nābudi]	
تجدید شونده	[tajdidšavande]	возобновляемый
از بین بردن درختان و جنگلها	[az beyn bordan-e deraxtān va jangalhā]	обезлесение
انواع زیستی	[anvā'-e zisti]	ВИДЫ ЖИВЫХ

تردد	[taraddod]	организмов движение
زهرآلود	[zahrālud]	отравляющий
سمی	[sammi]	ядовитый
جاندار	[jāndār]	живой, живое существо
ترمیم خویش	[tarmim-e xiš]	возобновление
انقراض	[enqerāz]	гибель, вымирание, исчезновение
مصدق	[mesdāq]	доказательство, подтверждение
همانا	[hamānā]	именно, очевидно
بازیافت	[bāzyāft]	воспроизводство , отдача
برآوردن	[barāvordan]	осуществлять, выполнять
تاب آوردن	[tāb āvordan]	противостоять чему-либо
دچار... بودن	[dočār-e ... budan]	подвергаться чему-либо
اتمسفر	[atmosfer]	атмосфера
حفره	[hofre]	дыра
بیمناک	[bimnāk]	страшный
سرطان	[saretān]	рак (болезнь)
دامنه	[dāmane]	охват, сфера, круг (действий)
جانکاه	[jānkāh]	прискорбный
ناآگاهی	[nāāgāhi]	незнание, неосведомленно сть
همگانی	[hamegāni]	всеобщий

خودی	[xodi]	чужой, посторонний
تحقیرآمیز	[tahqirāmiz]	унизительный, оскорбительный
مجروح	[majruh]	раненый
از حوصله... خارج بودن	[howsale]	быть вне компетенции

توضیحات

1. مرور [morur] – ‘прохождение’, ‘течение’; ‘просмотр’, ‘беглое знакомство’. [bā morur-e moxtasar-e...] – ‘Коротко остановившись на...’

تمرینها

تمرین 1. با استفاده از متن درس عبارات زیر را تکمیل

نمایید:

بمب‌های...؛ فاجعه...؛ سایه...؛ اذهان...؛ آلودگی‌های...؛ ساخته و پرداخته...؛ رفتار...؛ زندگی...؛ استقرار...؛ دست‌آورد...؛ جریان...؛ گرم شدن...؛ دگرگونی...؛ بروز...؛ گسترش...؛ باران‌های...؛ شسته شدن...؛ نازک شدن...؛ نابودی...؛ بهره‌برداری...؛ منابع...؛ فرسایش...؛ خطوط...؛ پخش مواد...؛ قادر به...؛ رو به...؛ عدم امکان...؛ به مرز...؛ زبان‌های...؛ برآوردن...؛ کمبود...؛ تعادل...؛ لایه...؛ قطب...؛ تصور...؛ فقر...؛ رشد...؛ ناآگاهی...؛ آلت...؛ گروه‌های...؛ به خطر افتادن...؛ شرح...

تمرین 2. عبارات زیر را در متن درس پیدا کنید:

Нынешние проблемы намного сложнее;
гуманитарная катастрофа; повлечь за собой

трагедию; порождение человеческого разума; результат самонадеянного и неразумного поведения; по его утверждению; процесс развития общества; случались ошибки; не в состоянии найти выход; удалить из повседневной жизни; коротко рассмотрев эти проблемы; достижения эпох европейского Возрождения и Просвещения; загрязнение воздуха; глобальное потепление; засуха; наступление пустынь; ливневые дожди; эрозия почв; разрушение озонового слоя; исчезновение отдельных видов живых организмов; считается одним из наиболее авторитетных докладов на эту тему; неконтролируемая эксплуатация возобновляемых природных ресурсов; чрезмерная эксплуатация полезных ископаемых; обезлесение; выброс ядовитых и отравляющих веществ; грунтовые воды; не могут выжить; находятся на грани исчезновения; уже начали исчезать; в отношении водной среды та же ситуация; запасы скоро истощатся; запредельная эксплуатация; нарушение равновесия; представляет серьезную угрозу; Южный полюс; продукты питания животного и растительного происхождения; приблизительно одинаковые явления; ужасающая нищета; вопреки распространенным представлениям; полная неосведомленность; становятся орудием чужаков; химическая катастрофа; выходит за рамки настоящего исследования.

تمرین 3. معنی واژه‌های زیر را به فارسی توضیح دهید:

فاجعه‌ای- انسانی؛- آلودگی‌های- زیست‌محیطی؛- رنسانس؛- تفکر؛
روشن‌اندیشی؛- گرم- شدن- کره- زمین؛- دگرگونی- شرایط- اقلیمی؛
بهره‌برداری بی‌رویه از منابع طبیعی تجدیدشونده؛ منابع فسیلی؛ فرسایش
زمین‌های قابل بهره‌برداری؛ نابودی منابع به صورت گسترده؛ نابودی منابع
جاندار؛ پخش مواد سمی؛ برهم زدن تعادل اتمسفر؛ حادثه شیمیایی؛
انفجار نیروگاه اتمی.

تمرین 4. جمله‌های زیر را به فارسی ترجمه نمایید:

1. Ядерный взрыв стал трагедией, мрачная тень которой до сих пор витает над человечеством.
2. На протяжении нескольких веков человечество пытается создать цивилизацию, которая зиждется на благоразумии, зрелости и познании.
3. Проблем, стоящих перед человечеством, накопилось столько, что их невозможно решить, не изменив мышления и поведения людей.
4. Прежде чем перейти к рассмотрению проблем загрязнения окружающей среды, с которыми сталкиваются развивающиеся страны, давайте посмотрим, в чем заключаются проблемы глобальные.
5. Эксплуатация флоры и фауны в промышленных целях дошла до того, что некоторые виды уже не в состоянии возобновляться и выживать.

6. Экологическая угроза и для промышленно развитых стран фактически принимает масштабы катастрофы.
7. Встает вопрос: как можно компенсировать ущерб, который наносит окружающей среде удовлетворение человеческих потребностей?
8. Следует опасаться и так называемой «озоновой дыры», поскольку, по утверждению ряда ученых, она играет определенную в возникновении ряда заболеваний, в том числе раковых.
9. Проблема попадания ядовитых веществ в человеческий организм вместе с пищей в развивающихся странах приняла тотальный характер.
10. Они делают такие вещи, которые не только унижают их собственную страну, но ставят под угрозу безопасность, мир и процветание других стран.

تمرین 5. خلاصه متن زیر را بنویسید:

در حال حاضر مسئله محیط زیست بخش مهمی از منافع ملی کشورها را تشکیل داده و امنیت زیست محیطی در زمره مسائل امنیت بین المللی مطرح است، لذا هر نوع ضعف و کم توجهی به این امر، لطمات جبران ناپذیری را برای دولت ها به دنبال خواهد داشت. برگزاری کنفرانس استکهلم در سال 1972 میلادی که تأسیس مهمترین نهاد زیست محیطی جهان، یعنی برنامه محیط زیست ملل متحد را به دنبال داشت، نقطه آغاز

فرایندی جهانی جهت درک هرچه بهتر نیازهای بشریت برای حفاظت محیط زیست است.

در سال 1982 میلادی و بعد از گذشت ده سال از تأسیس برنامه محیط زیست ملل متحد، فرصتی پیش آمد تا عملکرد این سازمان به عنوان نخستین نهاد جهانی محیط زیست در مقر آن در شهر نایرپی کنیا توسط کشورها و اعضای آن مورد بحث و بررسی قرار گیرد. در نشست نایرپی، عزم دولت‌ها برای پیگیری موضوع محیط زیست و تلاش برای مقابله با بحران‌های زیست‌محیطی مورد تأکید شرکت‌کنندگان قرار گرفت و جدی بودن دولت‌ها در این زمینه بر همگان مسلم و آشکار گردید.

بال 2002 میلادی که از سوی سازمان ملل متحد سال کوهستان و اکوتوریسم نام‌گذاری شد، فرصت خوبی برای ارزیابی دوباره دست‌آوردهای ده سال گذشته و درک شیوه‌هایی بود که می‌توانست این دست‌آوردها را در دهه آتی شتاب بخشید.

ارزیابی‌های صورت گرفته توسط کارشناسان و نهادهای مختلف زیست‌محیطی نشان داد پس از گذشت ده سال از نشست ریو وضعیت محیط زیست جهانی مطلوب نبوده و محیط زیست در ابعاد مختلف خود همچنان در حال نبودی است و با وجود پیشرفت‌های دلگرم‌کننده سال‌های گذشته در چهارچوب رژیم‌های بین‌المللی و حقوق بین‌المللی محیط زیست ارزش این پیشرفت‌ها در عمل روز به روز کم‌رنگ‌تر می‌شود. در این میان نیاز به درک تازه‌ای از همکاری‌های بین‌المللی زیست‌محیطی به شدت احساس می‌شود.

رهیافت جدیدی که اخیراً مورد توجه و استقبال کارشناسان و دولت‌مداران قرار گرفته تمایل به عقد موافقت‌نامه‌های دوجانبه و یا چندجانبه محدود و همکاری‌های میان دو یا حداکثر چند کشور در زمینه موضوعات زیست‌محیطی به جای توجه به معاهدات بین‌المللی محیط زیست است. در حال حاضر به نظر می‌رسد که این رهیافت مؤثرترین، سریع‌ترین و امیدوارکننده‌ترین روش مقابله با روند روزافزون تخریب

محیط زیست در ابعاد مختلف باشد. به عنوان نمونه چشم‌انداز تلاش جهانی برای متوقف کردن روند نابودی جنگل‌های جهان چندان مناسب نیست، اما با این حال امضای موافقت‌نامه دوجانبه میان انگلستان و اندونزی در آوریل 2002 میلادی در زمینه همکاری برای تقویت قوانین مربوط به جلوگیری از چوب‌بری غیرمجاز به عنوان گامی مهم مورد استقبال سایر کشورها قرار گرفت و می‌تواند الگویی مناسب باشد.

برنامه محیط زیست سازمان ملل متحد به عنوان هماهنگ‌کننده و سازمان‌دهنده تلاش‌های زیست‌محیطی در چهارچوب نظام ملل متحد، تلاش فراوانی به انجام رساند تا میزان موفقیت و کارایی نشست‌های سران کشورهای جهان را به بالاترین حد خود برساند. در این میان شاید بتوان تهیه و انتشار گزارش جامع "چشم‌انداز محیط زیست جهانی 2" را که توسط بیش از هزار دانشمند و کارشناس محیط زیست و با همکاری بیش از چهل سازمان و مؤسسه زیست‌محیطی از سراسر جهان به انجام رسیده، مهم‌ترین اقدام این سازمان دانست. تهیه و انتشار این ارزیابی با هدف اطلاع‌رسانی صحیح و دقیق و فراهم ساختن بستر لازم جهت اتخاذ تصمیم‌های عملی صورت گرفته است. در همین زمینه برنامه محیط زیست سازمان ملل متحد، الگویی برای سایر سازمان‌ها و فعالان زیست‌محیطی بوده، به گونه‌ای که به عنوان مثال در طول سال‌های گذشته گزارش "منابع جهان 2001-2002" با مشارکت سازمان‌های بین‌المللی از جمله برنامه عمران ملل متحد، بانک جهانی و مؤسسه منابع جهان تهیه و در اختیار رهبران و تصمیم‌گیرندگان حوزه سیاست بین‌المللی محیط زیست قرار گرفته است.

تصویب اعلامیه نایربی در سال 1997 میلادی در زمینه گسترش نقش و وظایف برنامه محیط زیست ملل متحد، تهیه و تدوین کنوانسیون‌ها و پروتکل‌های متعدد زیست‌محیطی در سالیان اخیر از جمله کنوانسیون آلاینده‌های پایدار در استکهلم در سال 2001 میلادی و پروتکل کیوتو، تهیه و تدوین کنوانسیون دریاها، منطقه‌ای، تلاش در زمینه تدوین حقوق

بین الملل محیط زیست و هزاران فعالیت دیگر، اقداماتی بوده که برنامه محیط زیست ملل متحد در چند سال گذشته و چهارچوب تقویت رژیم‌های بین المللی محیط زیست به انجام رسانده است.

واژه‌های متن

[نایروبی Nairobi] نایروبی کنیا

[обнадеживающий] دلگرم کننده

[подход, отношение] رویه‌ها

[вырубка леса] چوب‌بری

[Программа ООН по окружающей среде (ЮНЕП)] برنامه (یونپ)

محیط زیست سازمان ملل متحد

[Программа развития ООН] برنامه عمران ملل

متحد

[Всемирный банк] بانک جهانی

[Киотский протокол] پروتکل کیوتو

پروتکل کیوتو - الحاقیه 1977 به چهارچوب کاری کنوانسیون تغییر آب و هوا که برنامه‌هایی را برای کشورهای در حال توسعه در خصوص انتشار گازها تهیه کرده است.

تمرین 6. متن مصاحبه زیر را ترجمه نمایید:

Скажите, пожалуйста, чем отличается нынешняя сессия от предыдущей?

به نظر می‌رسد که حضور نمایندگان جوامع مدنی، کارگری، کشاورزی، دانشمندان و دانشگاهیان و بازرگانان در 9 گروه تخصصی در این نشست یکی از ویژگی‌های ممتاز و متمایزکننده آن از کنفرانس قبلی باشد.

Какие основные темы будут обсуждаться на сессии?

موضوعاتی را که انتظار می‌رود در این نشست مطرح شود می‌توان به شکل زیر جمع‌بندی کرد: تعهد سیاسی کلیه کشورهای به اجرای دقیق مفاد ترتیبات و موازین حقوقی محیط زیست؛ تعهد عملی و نه کلامی کشورهای توسعه یافته در مورد کمک به کشورهای در حال توسعه برای رسیدن به اهداف مورد نظر در موافقت‌نامه‌های زیست‌محیطی؛ بحث و بررسی در زمینه الگوی صحیح مصرف با در نظر گرفتن واقعیت‌ها؛ تقویت تسهیلات جهانی محیط زیست؛ تلاش برای فراهم ساختن مشارکت‌های جدید؛ انتقال فناوری مناسب زیست محیطی و غیره.

С какими трудностями, невзирая на усилия, предпринятые рядом стран и международных организаций с целью создания надлежащих условий для принятия верных решений по охране окружающей среды, возможно, придется столкнуться на сессии?

بر سر راه این نشست مشکلات و موانعی وجود دارد که به برخی از آنها می‌شود اشاره کرد. اول اینکه، عدم اجرای تعهدات کشورهای توسعه یافته در مورد ارایه کمک‌های مالی. کشورهای در حال توسعه در کلیه نشست‌های بین‌المللی برگزار شده در مورد محیط زیست، همواره از کشورهای صنعتی انتقاد می‌کنند و معتقدند آنان در روند تخریب محیط زیست نقش زیادی دارند و می‌بایستی هزینه آن را بپردازند. در مقابل، کشورهای توسعه یافته، کشورهای در حال رشد را به عدم رعایت مفاد کنوانسیون‌های زیست محیطی و استانداردهای وضع شده برای حفاظت از محیط زیست در زمینه‌های مختلف متهم می‌کنند. دوم، کارشکنی برخی کشورها در مورد کنوانسیون‌های زیست محیطی. بارزترین نمونه این نوع کارشکنی‌ها، مخالفت برخی از کشورها با پیمان زیست محیطی کیوتو به بهانه آسیب‌رسانی به اقتصاد آنها است.

واژه‌های متن

[jam'bandi] классификация جمع‌بندی
[mavāzin] нормы موازین
[na kalāmi] не на словах نه کلامی
[kāršekani] саботаж کارشکنی
[bahāne] предлог بهانه

تمرین 7. با استفاده از منابع مطبوعاتی، پاسخ سؤالات

زیر را بدهید:

1. جایگاه ایران در مجامع بین‌المللی زیست‌محیطی و نحوه حضور کارشناسان در این سازمان‌ها چگونه ارزیابی می‌شود؟
2. میزان مبادلات عملی و فنیبا نهادهای جهانی محیط زیست توسط جمهوری اسلامی ایران تا چه اندازه‌ای می‌باشد؟
3. آیا ایران به تعهد خود برای تدوین راهبرد ملی توسعه پایدار تا سال 2002 عمل نموده است؟
4. آیا کلیه کنوانسیون‌های زیست‌محیطی که تصویب آنها اولین گام برای بهره‌برداری از منابع مالی در نظر گرفته شده برای کشورهای عضو است، در ایران به تصویب رسیده‌اند؟
5. سازمان‌ها و متولیان سیاست‌های زیست‌محیطی کشور از جمله سازمان محیط زیست و وزارت امور خارجه و نیز نهادهای مدنی و گروه‌های زیست‌محیطی تا چه میزان از هماهنگی در مراحل مختلف همکاری‌های بین‌المللی زیست‌محیطی برخوردار بوده و چه اقداماتی را به عمل آورده‌اند؟

تمرین 8. مطالب زیر را شرح بدهید:

- 1- مشکلات امروزی مربوط به آلودگی‌های زیست‌محیطی؛
- 2- مسایل زیست‌محیطی فراوری انسان؛

3-مسئله عمده زیست محیطی طبق بررسی های سال 2000:

4-نهادهای بین المللی زیست محیطی؛

5-همکاری های بین المللی زیست محیطی.

تمرین 9. متن زیر را از روسی به فارسی ترجمه نمایید:

Природа оказывает человеку услуги, без которых человеческий род не смог бы выжить. Однако человеческая деятельность сокращает, а в некоторых случаях и уничтожает способность природной среды поддерживать человеческую жизнь. Возможность нанесения непоправимого ущерба природной среде вполне реальна, если учесть, что, согласно прогнозам, к 2050 г. численность мирового населения увеличится до 9 млрд. человек. Сегодня в развитых индустриальных странах побочные продукты промышленного и агропромышленного производства загрязняют почву и воду. В развивающихся странах причиной ухудшения состояния окружающей среды является широкомасштабная вырубка лесов, а также наносящие вред природе способы ведения сельского хозяйства и неконтролируемая урбанизация.

Сохранение сложившихся ко второй половине XX века тенденций взаимодействия природы и общества создает самую серьезную угрозу человеческому развитию. Работа каждого второго человека в мире напрямую зависит от устойчивости экосистем,

поскольку они заняты в сельском хозяйстве, рыболовстве или лесоводстве. Но что более важно, от устойчивости природных экосистем зависит биологическое выживание людей.

Чтобы преодолеть экологическую угрозу человеческому развитию, необходимо добиться более адекватных способов удовлетворения современных экономических потребностей с тем, чтобы не подрывать способность природы удовлетворять потребности будущих поколений населения нашей планеты. В этой связи совместными усилиями членов мирового сообщества предстоит решить ряд взаимосвязанных проблем, таких как охрана озонового слоя, противодействие изменениям климата, преодоление кризиса водных ресурсов, защита почв, сохранение лесов, рыбных запасов и биологического разнообразия.

Возникновение экологических угроз человеческому развитию обусловлено многими причинами. К ним относятся нищета, нерадивость и алчность, но прежде всего – неэффективность управления. В этой связи целесообразно принять ряд мер, которые вкратце сводятся к следующему: во-первых, необходимо предпринять дополнительные усилия в области экологического просвещения (информирования) общественности как развитых, так и развивающихся стран. Во-вторых, вопросы

окружающей среды необходимо более активно учитывать в рамках основных направлений государственной экономической политики. В-третьих, необходимо установить государственные экологические нормативы (стандарты) и обеспечить их соблюдение. В-четвертых, следует расширить подготовку к международной конференции по оценке основных мировых экосистем, запланированной ООН. Ее проведение поддерживают многие правительства, а также авторитетные международные структуры.

تمرین 10. خلاصه متن زیر را به فارسی بنویسید:

В начале 70-х годов были накоплены данные, указывающие на то, что ряд химических веществ разрушают озоновый слой. Поскольку озоновый слой защищает людей, животных и растения, непрерывное увеличение количества веществ, разрушающих озоновый слой, было признано одной из основных потенциальных угроз здоровью человечества. Однако мировому сообществу потребовалось полтора десятилетия самых активных усилий, чтобы прийти к соглашению, которое позволило бы решить эту проблему. Достигнутые договоренности об охране озонового слоя и их выполнение являются одним из наиболее успешных примеров международного сотрудничества в области охраны окружающей среды.

По другим направлениям снижения экологических угроз человеческому развитию прогресс не столь обнадеживающий.

Современные тревожные оценки относительно процесса изменения климата связаны, главным образом, с его значительным потеплением во второй половине XX века. Изменения климата привлекли внимание уже давно. Для ослабления угрозы глобального потепления необходимо в первую очередь сократить объем выбросов газа, возникающих в результате сжигания ископаемого топлива, которое по-прежнему обеспечивает более 75% мировой энергии. Здесь могут помочь только шаги по энергоснабжению и более широкое использование возобновляемых источников энергии. Однако пока международное сообщество не смогло проявить должную политическую волю, которая требуется для реализации необходимых решений. Были сделаны только первые шаги в направлении замедления процесса глобального потепления. Так, осуществление Киотского протокола 1997 года, подписанного в ходе специальной конференции под эгидой ООН, может привести к значительной стабилизации климатических изменений на земле.

За период с 1900 по 1995 г. потребление пресной воды в мире увеличилось в шесть раз. Уже сейчас почти одна треть мирового населения проживает в

странах, испытывающих дефицит воды. Если нынешние тенденции сохранятся, то к 2025 году в условиях дефицита воды будут проживать каждые два из трех жителей Земли.

Грунтовые воды обеспечивают водой 1/3 населения земли. Но они эксплуатируются крайне нерационально. Проблема с пресной водой заключается не только в дефиците, но и в том, что попадание в воду удобрений и вредных химических веществ ставит под угрозу ее качество, создавая опасность для здоровья населения. Более одной пятой всех запасов пресноводной рыбы может оказаться или уже находится под угрозой исчезновения в результате загрязнения водной среды.

Наиболее серьезным показателем кризиса водных ресурсов является также отсутствие доступа к безопасной питьевой воде для все большего числа жителей планеты.

Как указал в своем выступлении на Саммите тысячелетия Генеральный секретарь ООН, чтобы остановить нерациональное использование водных ресурсов, человечеству необходимо разработать стратегии водопользования на национальном и местном уровнях.

Современное распределение плодородных почв и благоприятных условий для их возделывания не соответствует потребностям развития человечества.

Основные причины деградации почв – эрозия, вызванная обезлесением, сокращение биологического разнообразия живых организмов. Таким образом, перед миром встала реальная угроза будущей глобальной продовольственной безопасности. Это касается в первую очередь развивающихся стран.

Рост численности населения и экономический рост продолжают повышать глобальный спрос на лесопродукты. В период с 1990 по 1996 годы в развивающихся странах в результате чрезмерной вырубki, переустройства под сельскохозяйственные угодья, болезней и пожаров было утрачено почти 65 млн. гектаров лесных угодий.

Сохранение биологического разнообразия в сельском хозяйстве имеет огромное значение для перспектив обеспечения продовольственной безопасности.

Согласно недавним исследованиям, около четверти млн. видов растений, находятся под угрозой исчезновения. Под угрозой находится также и выживание приблизительно 25% всех видов млекопитающих и около 11% всех видов птиц. Продолжается истощение рыбных промысловых районов Мирового океана. За последние полвека 70% океанских промыслов подвергаются запредельной эксплуатации. Если темпы обезлесения, деградации водных и земельных ресурсов будут и далее

увеличиваться, то будет возрастать и угроза биологическому разнообразию.

فصل پنجم

حقوق بشر

نژاد

نخستین نظامنامه حقوق بشر

در اثنای جنگ جهانی دوم، هنگامی که جهان در آتش جنگ می‌سوختم همواره ملل جهان در این فکر بودند که چگونه به صلح پایدار و دائمی دست یابند. در جستجوی راههای تحقق این آرزو در اواخر سالهای جنگ (ملاقاتهای متعددی بین سران کشورهای موفق در جنگ در مکانهای مختلف از جمله در مسکو (1943)، دومبارتن-اوکس (1944)، تهران (1943)، ایالتا (1945) و سانفرانسیسکو (1945) انجام گرفت، تا پایه و اساس سازمانی را که ضامن صلح و امنیت بین‌المللی باشد بریزند. سرانجام در کنفرانس سانفرانسیسکو که با شرکت نمایندگان 50 کشور تشکیل شده بود، منشور ملل متحد تهیه شد و به امضا رسید و در تاریخ 24 اکتبر 1945 سازمان ملل متحد رسماً شروع به کار کرد و این روز، روز "ملل متحد" نام گرفت.

در مقدمه و برخی از مواد منشور ملل متحد به اشاعه و تشویق احترام به حقوق بشر و آزادیهای اساسی اشاره شده است. به موجب بند 3 ماده 1 منشور یکی از مقاصد و اصول سازمان ملل متحد تشویق احترام به حقوق بشر و آزادیهای اساسی برای همگان بدون تمایز از حیث نژاد، جنس، زبان و مذهب می‌باشد. همچنین در بند 55 و بند 76 ماده 76 تأکید فراوانی بر حقوق بشر و آزادیهای اساسی برای همگان شده است.

مورد تشویق و توسعه احترام به حقوق بشر و آزادیهای اساسی صادر شده، می‌پردازیم.

- 1-مقاله‌نامه منع کشتار دسته‌جمعی و مجازات این جنایت
 - 2-مقاله‌نامه آزادیهای اجتماعی و حمایت از تشکیل سازمانهای کارگری
 - 3-مقاله‌نامه حقوق سیاسی زنان
 - 4-مقاله‌نامه مربوط به تابعیت زنان شوهردار
 - 5-اعلامیه حقوق کودک
 - 6-اعلامیه رفع تبعیض از زنان
 - 7-اعلامیه ترویج آرمانهای صلح، احترام متقابل و تفاهم بین‌المللی
 - 8-مقاله‌نامه در مورد رضایت زناشویی و حد اقل سن برای زناشویی و ثبت زناشویی
 - 9-مقاله‌نامه تبعیض در آموزش و پرورش
 - 10-مقاله‌نامه از بین بردن کلیه اشکال تبعیض نژادی
 - 11-میثاق مربوط به حق بین‌المللی تصحیح
 - 12-میثاق مربوط به وضع اشخاص بی‌وطن
 - 13-میثاق مربوط به وضع پناهندگان
 - 14-میثاق مبارزه با بردگی
- : /œ □ ãñœñ

اعلامیه جهانی حقوق بشر در سالهای 1947, 1948 توسط کمیسیون حقوق بشر تنظیم شد و در تاریخ 10 دسامبر 1948 به تصویب مجمع حقوق بشر رسید. از 58 ملتی که نمایندگانشان در اجلاس مجمع عمومی حضور داشتند، 48 کشور به نفع اعلامیه مزبور و 8 کشور رأی ممتنع دادند و 2 کشور نیز غایب بودند و اعلامیه جهانی در 30 ماده حقوق و آزادیهای اساسی را که همه مردان و زنان سراسر جهان می‌بایستی بدون هیچگونه تبعیض از آن برخوردار باشند را تدوین کرده است.

این حقوق و آزادیها شامل حق حیات، آزادی و امنیت فردی، آزادی از بردگی و کار اجباری، آزادی از توقیف و حبس خودسرانه، حق محاکمه در دادگاه مستقل و بی طرف، حق بی گناه شناخته شدن فرد مادام که جرم او به اثبات نرسیده است، عدم تجاوز به حریم خانه و عدم تفتیش مکاتبات افراد، آزادی حرکت و اقامت، حق ملیت و حق ازدواج و تشکیل خانواده، حق مالکیت، آزادی فکر، ضمیر و مذهب، آزادی عقیده و بیان، آزادی تشکیل اجتماعات، مسالمت آمیز و شرکت در آنها، حق رأی و شرکت در دولت، حق امنیت اجتماعی، حق کار، حق برخورداری از سطح زندگی مناسب، حق فرهنگ و حق شرکت در زندگی فرهنگی جامعه است.

مجمع عمومی اعلامیه جهانی را به عنوان یک معیار مشترک برای موفقیت کلیه مردم و ملت‌های جهان صادر کرد و از کلیه کشورهای عضو و همه ملت‌ها خواست که شناسایی و رعایت حقوق و آزادی‌های بیان شده در این اعلامیه را ترویج و تضمین کنند.

واژه‌نامه

در اثناء مقدمه	[dar asnā] [moqaddame]	во время предисловие, преамбула
به موجب	[be mowjeb-e]	В соответствии С...
تمایز	[tamāyoz]	привилегия
از حیث	[az heys-e]	с точки зрения
نژاد	[nežād]	раса
ارگان	[orgān]	орган
فرعی	[far'i]	вспомогательны й, дополнительный
رکن (ارکان)	[rokn – arkān]	столп, основа зд: головная организация
به نحوی از انجا	[be nahv-i az anhā]	каким-либо

آیین‌نامه تسهیل	[āyinnāme] [tashil]	образом устав облегчение, упрощение
یکسری گروه کار ویژه	[yekseri] [goruh kār-e viže]	ряд специальная рабочая группа
درخواست درخواست کردن (از)	[darxāst]	требование, просьба требовать, просить
خلاصه تئوریک میثاق پیشبرد	[xolāse] [teorik] [misāq] [pišbord]	краткий теоретический договор, пакт осуществление, выполнение
دسته جمعی کشتار دسته جمعی جنایت تابعیت	[dastejam'i] [koštār-e dastejam'i] [jenāyat] [tābe'iyat]	коллективный геноцид преступление подданство, гражданство
رضایت	[rezāyat]	согласие, одобрение
زناشویی	[zanāšuyi]	брак, супружество
اشخاص بی وطن	[ašxās-e bivatan]	лица без гражданства
پناهنده بردگی اعلامیة جهانی حقوق بشر	[panāhande] [bardegi] [‘elāmiye-ye jahāni- ye hoquq-e bašar]	беженец рабство Всемирная декларация прав человека
غایب بودن تدوین کردن (را) (شدن) فردی	[qāyeb budan] [tadvin kardan (šodan)] [fardi]	отсутствовать составлять
اجباری	[ejbāri]	индивидуальный , личный обязательный, принудительный

خودسرانه	[xodsarāne]	самовольно, произвольно
بی طرف	[bitaraf]	нейтральный
بیگناه شناخته شدن	[bigonāh šenāxte šodan]	признание невиновности
مادام که	[mādām ke]	до того, как
جرم را به اثبات رساندن	[jorm rā be esbāt rasāndan]	доказывать вину
حریم	[harim]	защита, покровительство
حریم خانه	[harim-e xāne]	неприкосновенн ость жилища
تفتیش	[taftiš]	расследование, перлюстрация
مکاتبه	[mokātebe]	переписка
ملیت	[melliyat]	национальная принадлежность
ضمیر	[zamir]	душа, внутренний мир
عقیده (عقاید)	[aqide – aqāyed]	мнение(я)
معیار	[me'yār]	критерий, эталон
شناسایی	[šenāsāyi]	признание

تمرینها

تمرین 1. با استفاده از متن درس عبارات زیر را تکمیل

نمایید:

در اثنای...؛ صلح...؛ راههای...؛ سران کشورهای...؛ ضامن...؛ مقدمه
و برخی از...؛ اشاعه و تشویق...؛ آزادیهای...؛ تمایز از حیث...؛ شورای...؛
یکی از ارگانهای...؛ آئین نامه...؛ وظیفه...؛ جلوگیری از...؛ کارگران...؛
حمایت از...؛ نتایج...؛ ذکر...؛ اعلامیه منع کشتار...؛ حقوق سیاسی...؛
تابعیت زنان...؛ رفع...؛ ترویج...؛ رضایت...؛ حد اقل...؛ تبعیض...؛ کلیه
اشکال...؛ وضع...؛ مبارزه با...؛ به نفع...؛ رأی...؛ کار...؛ حبس...؛ دادگاه...؛

عدم تجاوز...؛ عدم تفتیش...؛ آزادی...؛ اجتماعات...؛ معیار...؛ شناسایی و
رعایت... .

تمرین 2. عبارات زیر را در متن درس پیدا کنید:

В поисках путей осуществления своей мечты; организация – гарант мира и безопасности; преамбула и некоторые статьи Устава ООН; содействовать уважению прав человека и основных свобод; согласно пункту... статьи...; без какого бы то ни было различия, как-то в отношении расы, пола, языка и религии; вспомогательный орган; в течение некоторого времени; если не положительный результат не достигнут; включить вопрос в повестку дня; кратко рассматриваются; лицо без гражданства; положение беженцев; борьба с рабством; Комиссия ООН по правам человека; действует на основе устава; Подкомиссия; предупреждение дискриминации; защита меньшинств; проголосовали за; воздержались; должны пользоваться без всякой дискриминации; осуществление целей; специальная рабочая группа; свобода личности; независимый и беспристрастный суд; признание невиновности; пока виновность не установлена; неприкосновенность жилища; тайна корреспонденции; свобода мирных собраний; право собственности; свобода мысли, слова и религии;

произвольный арест; принудительный труд; общий критерий; признание и соблюдение Декларации.

تمرین 3. معنی واژه‌های زیر را به فارسی توضیح دهید:

روز "ملل متحد"؛ آزادیهای اساسی؛ اقلیتها؛ کارگران مهاجر؛ کشتار دسته‌جمعی؛ آزادیهای اجتماعی؛ آزادیهای فرهنگی؛ حقوق سیاسی؛ تابعیت؛ تبعیض؛ حد اقل سن برای زناشویی؛ اشخاص بی‌وطن؛ پناهندگان.

تمرین 4. خلاصه متن "نخستین نظامنامه حقوق بشر را به فارسی و به فارسی بنویسید."

تمرین 5. مطالب جهت مطالعه و گزارش:

1. اعلامیه جهانی حقوق بشر: تاریخچه و مفاد؛
2. کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل متحد؛
3. اهمیت احترام به حقوق بشر برای روابط بین‌المللی معاصر؛
4. سازوکارهای همکاری بین‌المللی در رشته حقوق بشر.
5. سازوکارهای نظارت بین‌المللی بر رعایت حقوق بشر.

تمرین 6. متن زیر را از روسی به فارسی ترجمه نمایید:

Защита и поощрение прав человека и основных свобод является одной из основополагающих целей правления, а признание этих прав и свобод является основой свободы, справедливости и мира.

Поощрение экономических, социальных и культурных прав, а также гражданских и политических прав имеет первостепенное значение для обеспечения человеческого достоинства и реализации законных чаяний каждого человека. Всеми надлежащими способами должно уделяться внимание проблемам в области занятости, обеспечения жильем, социального обеспечения, здравоохранения, образования и культуры.

Осуществление прав человека и основных свобод не может быть объектом никаких ограничений, кроме тех, что предусмотрены законом, и соответствует обязательствам государств по международному праву, в частности, по Международному пакту о гражданских и политических правах, и их международным обязательствам, в частности, по Всеобщей декларации прав человека. Эти ограничения носят характер исключений, ими нельзя злоупотреблять, они должны применяться не произвольно, а так, чтобы обеспечивать эффективное осуществление прав человека.

Любое отступление от обязательств, относящихся к правам человека и основным свободам, в условиях чрезвычайного положения должно оставаться строго в пределах, предусмотренных международным правом, в частности, соответствующими

международными инструментами, участниками которых они являются.

تمرین 7. خلاصه متن زیر را بنویسید:

Воля народа, выраженная свободно и честно в ходе периодических и подлинных выборов, является основой власти и законности любого правительства. Государство уважает право своих граждан на участие в управлении страной непосредственно или через представителей, избираемых ими в ходе честного избирательного процесса. Оно признает свою ответственность за защиту и охрану в соответствии со своими законами, своими обязательствами по международному праву в области прав человека.

Для того, чтобы воля народа служила основой власти правительства, государство проводит свободные выборы с разумной периодичностью, как это установлено законом: гарантирует взрослым гражданам всеобщее и равное избирательное право; обеспечивает, чтобы голосование проводилось тайно и чтобы подсчет голосов и сообщение о нем были честными, а результаты публиковались официально.

Государство уважает право граждан добиваться политических или государственных постов в личном качестве или в качестве представителей политических партий или организаций без

дискриминации; уважает право отдельных лиц или групп лиц создавать в условиях полной свободы свои политические партии и предоставляет таким партиям или организациям юридические гарантии, позволяющие им соревноваться друг с другом на основе равенства перед законом и органами власти.

Государство обеспечивает, чтобы не устанавливались какие-либо юридические или административные барьеры для беспрепятственного доступа к средствам массовой информации на недискриминационной основе для всех политических группировок и отдельных лиц, желающих принять участие в избирательном процессе.

Государство обеспечивает, чтобы кандидаты, получившие необходимое число голосов, определенное законом, надлежащим образом вступали в должность и могли оставаться в должности до истечения срока своих полномочий или до прекращения иным образом, который регулируется законом в соответствии с демократическими парламентскими и конституционными процедурами.

تمرین 8. متن زیر را بخوانید، ترجمه نمایید و خلاصه آن را

بنویسید:

اعلامیه جهانی و حقوق بشر در اسلام

^ /œó·ÉTb ^ /شده·œó:

حقوق بشر در اسلام توسط خدا تضمین شده و از طریق پیامبر خدا (ص) عنوان شده است. تمامی حقوقی که در اسلام تدوین شده است از جانب نواب دین و اولیای مسلمین بوده است. انسان در حاشیه جهان و یک موجود ناتوان نیست. او جانشین خدا در زمین است و این منزلت او را آزاد می‌گرداند. اسلام آزادی انسان را یک وظیفه می‌داند و از نظر این دین- انسانها- در- مبناهای- اصلی- ذیل- با- هم- مساویند. تساوی- انسانها- در داشتن عقل و وجدان, تساوی انسانها در عامل کمال, تساوی در استعداد, تحصیل- ارزشها, تساوی- در- ماهیت- و- مختصات- که- همه- انسانها- دارند, تساوی در برابر حقوق طبیعی و در برابر حقوق وضعی و برای حقوقی که برای حیات معقول انسانها ضرورت دارد.

در اسلام حقوق بشر مبتنی بر حاکمیت مردم و آزادیهای سیاسی شورا, امر- به- معروف- و- نهی- از- منکر- و- نظارت- بر- مسایل- حکومت می‌باشد. اولین- مفهوم- خودمختاری- و- حق- تعیین- سرنوشت- در- زمان حضرت محمد (ص) مطرح شده و پیمان مدینه نام گرفته است, طبق این پیمان شهر مدینه همچون یک نظام فدرال اداره می‌شد. یعنی همه مردم آن- در- هر- چیز, جز- روابط- خارجی- خودمختاری- داشته‌اند- و- به- غیر مسلمانان نیز آزادی و حقوق کامل داده شده است.

اصل برائت و ممنوعیت شکنجه, رعایت حرمت افراد و تساوی در مقابل قانون که در اصول 37-39 قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران صریحاً به آنها اشاره شده است, ریشه فقهی دارد.

﴿...﴾

اعلامیه جهانی حقوق بشر دست‌آورد مهم جامعه بین المللی است که در طی سالیان دراز و در طول تاریخ حاصل شده است. مفاهیم و ریشه‌های حقوقی برخی از مواد اعلامیه جهانی حقوق بشر را می‌توان در آیاتی از قرآن مجید جستجو کرد و برای آنها آیاتی معادل را بیان نمود, اسلام چهارده قرن پیش این حقوق را به رسمیت شناخته است. در این اعلامیه از آزادی اعتقاد و از جمله ارتداد از دین و دعوت به کفر سخن به

میان رفته و به همین خاطر بسیاری از کشورهای اسلامی نسبت به اعلامیه و مفاد آن احتیاط می‌کنند. باید متذکر شد زمانی که اعلامیه جهانی حقوق بشر تصویب شد حدود 60 کشور عضو سازمان ملل متحد بودند که از این تعداد 50 کشور به اعلامیه رأی مثبت و 8 کشور به آن رأی ممتنع دادند و دو کشور نیز غایب بودند، از این مجموعه فقط 6 کشور اسلامی به آن رأی داده و در جریان تصویب اعلامیه مشارکت داشته‌اند، در حالی که امروزه بیش از 160 کشور عضو سازمان ملل بوده و اکنون 36 کشور اسلامی با بیش از یک میلیارد نفر جمعیت عضو سازمان ملل می‌باشند. با توجه مطالب مطروحه مسلمین هیچ تعهدی ندارند که همه حرفهای اعلامیه جهانی حقوق بشر را قبول نمایند، بعضی از آنها درست و پذیرفتنی است و این بر اساس حقوق طبیعی است که ما قبول داریم. برخی را هم که مربوط به برابری ارث زن و مرد و مجازاتهای اسلامی است، را قبول نداریم.

اعلامیه جهانی حقوق بشر یک پیمان الزام‌آور نیست و تعهدی را به عهده کشورهای آن را امضاء کرده و بر آن رأی داده‌اند نمی‌گذارد. تکلیف کشورهای آن که در سال 1948 به آن رأی نداده و اساساً در آن زمان در سازمان ملل متحد نبوده‌اند نسبت به این اعلامیه روشن است. حتی این اعلامیه به عنوان یک پیمان قانونی بین اعضای سازمان ملل متحد به حساب نمی‌آید. با این همه از نظر اخلاقی الزام‌آور است و جنبه ارشادی دارد و برای بسیاری یک مذهب جدید شده است و قوانین اساسی برخی از کشورهای آن که در دهه 1960 به استقلال دست یافته‌اند، از آن الهام گرفته‌اند. گذشته از آن هر پیمان قرارداد و یا اعلامیه‌ای که مربوط به حقوق بشر بوده و بعد از تصویب اعلامیه جهانی حقوق بشر تدوین و پذیرفته شده است، به نوعی از اعلامیه جهانی حقوق بشر تأثیر و یا الهام گرفته‌اند.

اعلامیه جهانی حقوق بشر یک خاصیت جهان‌شمول به تمام معنا ندارد. زیرا محتوای اعلامیه جهانی حقوق بشر برگرفته از اصول قانون

اساسی چند کشور بزرگ غربی است و آنهایی که این اعلامیه را تنظیم کرده‌اند، تنها دنبال اهداف خاص خود بوده‌اند که می‌توان گفت اعلامیه متأثر از فرهنگ غربی و مسیحیت است و می‌بایست فرهنگ‌های دیگر و از جمله آنها فرهنگ غنی اسلام هم در اعلامیه نقش داشته باشد.

آیا ژان ژاک روسو و دیگران

وضعیت کشورها در قبال یک قرارداد ممکن است به چند صورت باشد:

- 1- عدم پذیرش و عضویت در یک قرارداد چندجانبه
- 2- پذیرش یک قرارداد و عضویت به صورت مشروط
- 3- پذیرش و عضویت مطلق که مراحل آن عبارتند از:

الف) امضای قرارداد

ب) صدور اعلامیه شناسایی

ج) تصویب قانونی و نهایی قرارداد

د) اعلان الحاق رسمی و پیوستن عملی به قرارداد.

در مرحله سوم، همیشه کشورها تمام مراحل (الف تا د) فوق‌الاشاره را لزوماً طی نمی‌کنند. ممکن است یک کشوری فقط یک قرارداد را امضاء کند و یا به آن ملحق شود بدون آنکه قرارداد بین‌المللی چندجانبه را به تصویب قانونی نهایی برساند. جمهوری اسلامی ایران چنین وضعیتی را دارد. یعنی برخی قراردادهای فقط امضاء کرده ولی تصویب ننموده است و برخی از آنها را حتی امضاء هم نکرده است. بنابراین وضعیت جمهوری اسلامی ایران نسبت به قراردادهای بین‌المللی مربوط به حقوق بشر یکی از سه حالت ذیل را دارد:

اول: قراردادهایی که ایران عضو آنها نشده است:

1- پروتکل اختیاری مربوط به میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی

2- کنوانسیون مربوط به حذف تمام اشکال تبعیض نسبت به زنان

- 3- کنوانسیون مربوط به عدم کاربرد محدودیتهای قانونی نسبت به جنایات جنگی و جنایات علیه بشریت
- 4- پروتکل اصلاحی کنوانسیون 1926 مربوط به بردگی
- 5- کنوانسیون اصلاح شده 1926 مربوط به بردگی
- 6- کنوانسیون- علیه- شکنجه- و- دیگر- رفتارها- یا- تنبیهات- حشن, خوارکننده و غیر انسانی
- 7- کنوانسیون مربوط به ملیت زنان مزدوج
- 8- کنوانسیون مربوط به کاهش بی‌تابیتی
- 9- کنوانسیون مربوط به وضعیت اشخاص بدون تابعیت
- 10- کنوانسیون مربوط به حقوق سیاسی زنان
- 11- کنوانسیون مربوط به توافق ازدواج, حد اقل سن ازدواج و ثبت ازدواجها

دوم: قراردادهایی که ایران فقط آنها را امضاء کرده است:

- 1- کنوانسیون 1926 بردگی
- 2- کنوانسیون- حذف- دادوستد- اشخاص- و- بهره‌برداری- از- فحاشی دیگران

سوم: قراردادهایی که ایران آنها را تصویب کرده است:

- 1- میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی, اجتماعی و فرهنگی
- 2- میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی
- 3- کنوانسیون بین‌المللی حذف مقام اشکال تبعیض نژادی
- 4- کنوانسیون بین‌المللی حذف و مجازات جنایت آپارتاید
- 5- کنوانسیون بین‌المللی حذف علیه آپارتاید در ورزش
- 6- کنوانسیون مربوط به جلوگیری و مجازات جنایات کشتار جمعی
- 7- کنوانسیون تکمیلی مربوط به لغو بردگی, تجارت برده و بنیادها و اعمال شبه بردگی
- 8- کنوانسیون مربوط به وضعیت پناهندگان
- 9- پروتکل مربوط به وضعیت پناهندگان.

واژه‌نامه

عنوان شدن	[onvān kardan]	характеризовать , называть
نایب (نواب) اولیا	[nāyeb – navāb] [owliyā]	наместник правители, руководители
منزلت	[manzalat]	ранг, высокое положение
مساوی	[mosāvi]	равный
ذیل	[zeyl]	нижеследующий
خلقت	[xelqat]	творение
خالق	[xāleq]	творец
وجدان	[ve(o)jdān]	совесть, честь
عامل کمال	[āmel-e kamāl]	культурный, образованный человек
مختصات	[moxtassāt]	особенности, специфика
نهی	[nahy]	запрет
منکر	[monkar]	отрицающий
امر به معروف و نهی از منکر	[amr-e be ma'ruf va nahy az monkar]	«повеление вершить добрые дела и воздерживаться от злых поступков» (ШИИТСКИЙ ЛОЗУНГ)
حقوق طبیعی	[hoquq-e tabi'i]	естественное право
خودمختاری	[xodmoxtāri]	самоуправление
شکنجه	[šekanje]	пытка
فقه	[feqh]	фикх, мусульманское право
ارتداد	[ertedād]	рenegатство, отступничество
کفر	[kofr]	кощунство, неверие
سخن به میان رفته	[soxan be miyān]	речь идет о том,

احتیاط	rafte]	что
مطروحہ	[ehtiyāt]	осторожность
ارث	[matruhe]	обсужденный
تکلیف	[ers]	наследство
به تمام معنا	[taklif]	задача
برگرفتن (از)	[be tamām-e ma'nā]	В полном смысле слова
مطلق	[bargereftan]	зд.:
الحاق (به)	[motlaq]	заимствовать
فوق الاشاره	[elhāq]	абсолютный
طی کردن	[fowq ol-ešāre]	присоединение, аннексия
ملحق شدن	[tay(tey)]	вышеупомянуты й
اختیاری	[molhaq šodan]	проходить, преодолевать
	[extiyāri]	присоединяться
مدنی	[madani]	1) добровольный
اصلاحی	[eslāhi]	2)необязательн ый,
خشن	[xašen]	дополнительный
خوارکننده	[xārkonande]	гражданский
مزدوج	[mozdavaj]	подлежащий
فحاشی	[fahāši]	исправлению
آپارتاید	[āpārtāyd]	грубый, резкий
تکمیلی	[takmili]	оскорбительный
شبه	[šebh]	, унижительный
		состоящий в браке
		1) сквернословие
		2)унижение
		апартеид
		дополнительный
		подобный, сходный

واژه نامه فارسی به روسی

ا, آ

ابر قدرت ابهام	[abarqodrat] [ebhām]	сверхдержава неясность,
آپارتايد	[āpārtāyd]	запутанность апартеид
اتفاق نظر	[ettefāq-e nazar]	единство мнений
اتلاف	[etlāf]	потеря
اتم سفر	[atmosfer]	атмосфера
اجبار	[ejbār]	принуждение, насилие
اجباري	[ejbāri]	принудительны й, обязательный
احتياط	[ehtiyāt]	осторожность
احراز	[ehrāz]	получение, достижение
اختياري	[extiyāri]	добровольный необязательный
آدم ربایي	[ādamrobāyi]	’ дополнительны й похищение людей
ارتداد	[ertedād]	рenegатство, отступничество
ارتكاب	[ertekāb]	совершение (преступления)
ارث	[ers]	наследство
ارگان	[orgān]	орган
آرمان گرایي	[ārmāngerāyi]	идеализм
اذهان	[azhān]	умы
از بين بردن درختان و جنگلها	[az beyn bordan-e deraxtān va jangalhā]	обезлесение
از حوصله... خارج	[howsale]	быть вне компетенции

بودن		
از حیث	[az heys-e]	с точки зрения
آزمون	[āzmun]	1) изучение 2) экзамен
استدلال	[estedlāl]	1) аргументация 2) доказательство
استرداد	[esterdād]	выдача, экстрадиция (преступников)
استمرار یافتن (دادن)	[estemrār dādan (yāftan)]	продолжать(ся)
اسلام‌گرایی	[eslāmgerāyi]	панисламизм
آسه.آن	[āseān]	АСЕАН
آسیب رساندن (به)	[āsib rasāndan]	наносить ущерб
اشخاص بی‌وطن	[ašxās-e bivatan]	лица без гражданства
آشکار	[āšekār]	явный, очевидный
اصلاح‌طلبی	[eslāhtalabi]	реформаторств
اصلاحی	[eslāhi]	Подлежащий исправлению
اعتمادسازی	[‘etemādsāzi]	создание
اعتیاد	[‘etiyād]	доверия 1) привычка 2) зависи-мость (напр., наркоти-ческая)
اعلامیة جهانی	[‘elāmiye-ye jahāni-ye	Всемирная
حقوق بشر	hoquq-e bašar]	деклара-ция прав человека
آفت	[āfat]	бедствие, несчастье
افراط‌گرایی	[efrātgerāyi]	экстремизм
افزون بر این	[afzun bar in]	помимо этого
اقبال	[eqbāl]	принятие

اكتساب	[ektesāb]	приобретение
الحاق (به)	[elhāq]	присоединение, аннексия
الزام آور	[elzāmāvar]	необходимый, обязательный
الحاقی	[elhāqi]	приложенный, дополненный
الگو	[olgu]	схема
آلودگی	[ālūdegi]	загрязнение
انباشتن (انبار)	[ambāštan – ambār]	накапливаться
انسان گرایی	[ensāngerāyi]	гуманизм
انتقاد	[enteqād]	критика
انحراف	[enherāf]	отклонение
انزجار	[enzejār]	отвращение
انسجام	[ensejām]	1) гармония 2) согласованност ь
انشاء	[enšā]	составление (документа)
انطباق	[entebāq]	1) согласованност ь 2) соответствие гибкость,
انعطاف	[en'etāf]	уступчивость гибкость
انعطاف پذیری	[en'etāfpaziri]	гибкость
انعقاد	[en'eqād]	заклучение (договора)
انفجار	[enfejār]	взрыв
انقراض	[enqerāz]	1) гибель 2) вымирание 3) исчезновение
انقلاب گونه	[enqelābgune]	революционный
انواع زیستی	[anvā'-e zisti]	виды живых организмов

انهدام	[enhedām]	уничтожение
اهتمام کردن (به)	[ehtemām]	прилагать усилия
اوزن	[ozon]	озон
اوليا	[owliyā]	правители, руководители
آيين نامه	[āyinnāme]	устав

ج

بارز	[bārez]	явный
بازبینی شدن	[bāzbini šodan]	пересматриватьс я
بازدارندگی	[bāzdārandegi]	сдерживание
بازرسی	[bāzrasi]	инспекция
بازنگری	[bāznegari]	пересмотр
بازیافت	[bāzyāft]	воспроизводство, отдача
با سادگی	[bā sādegi]	без труда
با سرآوری	[sarāvāri]	под руководством, под эгидой
باند	[bānd]	банда, группировка
بر آن داشتن	[bar ān dāštan]	заставить, убедить
بر آوردن	[barāvordan]	осуществлять, выполнять
برچیدن (برچین) (را)	[barčidan – barčīn]	уничтожать, ликвидировать
برخورد	[barxord]	1) отношение, подход
بردباری	[bordebāri]	2) столкновение терпимость, толерантность
بردگی	[bardegi]	рабство
برشمردن	[baršomordan]	перечислять,

		упоминать, называть зд.: заимствовать
برگرفتن (از)	[bargereftan]	
بروز	[boruz]	проявление, появление
بر هم زدن (را)	[bar ham zadan]	разрушать, нарушать
بزهکاری	[bazahkāri]	преступление
بغرنج	[boqranj]	
بلا فصل	[belāfasl]	сложный непосредственны й, прямой
بلیه	[baliyye]	несчастье, бедствие
بمب	[bomb]	бомба
بنیادگرایی	[bonyādgerāyi]	фундаментализм
بنیه	[bonye]	основа
بومی	[bumi]	автохтонный
به بار آوردن	[be bār āvordan]	повлечь за собой
به تمام معنا	[be tamām-e ma'nā]	В полном смысле слова
به جا گذاردن	[be jā gozārdan]	оставлять, оказывать
به جز	[be joz']	помимо, кроме
به راه انداختن	be rāh] [andāxtan]	запускать, вводить в строй
بهره جویی	[bahrejuyi]	эксплуатация
بهره کشی	[bahrekeši]	эксплуатация
بهره مند شدن (از)	[bahremand]	пользоваться, эксплуатировать
به سخن دیگر	[be soxan-e digar]	иными словами
به عبارت دیگر	[be ebārat-e digar]	другими словами
به مراتب	[be marāteb]	гораздо, значительно
به منصفه ظهور	[be mansah-e]	обнаруживаться,

رسیدن	zohur rasidan]	проявляться
به موازات	[bemovāzāt-e]	параллельно,
		наряду
به موجب	[be mowjeb-e]	в соответствии
		С...
به مورد اجرا	be mowred-e]	ввести в силу
گذاشتن	[ejrā gozāštan	
به نحوی از انحا	[be nahv-i az	каким-либо
	anhā]	образом
بعید	[ba'id]	ясный
بهانه	[bahāne]	предлог
بی تردید	[bi tardid]	без сомнения
بی طرف	[bitaraf]	нейтральный
بیگناه شناخته	[bigonāh	признание
شدن	šenāxte šodan]	невиновности
بیمناک	[bimnāk]	страшный

ج

پا را فراتر از... گذاشتن	[pā rā farātar az... gozāštan]	выходить за рамки
پاسخگو بودن	[pāsoxgu budan]	1) отвечать 2) ответ
پاسداری (از)	[pāsdāri]	защита, охрана
پافشاری	[pāfešāri]	1) упорство 2) противодействи е
پایدار	[pāydār]	прочный
پذیرفته شدنی	[pāziroftešodani]	приемлемый
پراگماتیک	[perāgmātik]	прагматичный
پرحرارت	[porharārat]	жаркий, пылкий
پژوهش	[pežuheš]	исследование
پناهنده	[panāhande]	беженец

پهنه	[pahne]	поле действия, арена
پیچیده تر کردن	[pičidetar kardan]	усложнять
پیشبرد	[pišbord]	осуществление, выполнение
پیوند اعضا	[peyvand-e 'azā]	пересадка органов

ج

ПРОТИВОСТОЯТЬ чему-либо	[tāb āvordan]	تاب آوردن
تابعیت	[tābe'iyat]	подданство, гражданство
تبهکار	[tabahkār]	преступник
تبعیض	[tab'iz]	дискриминация
تجدید شونده	[tajdidšavande]	возобновляемый
تحسین برانگیز	[tahsinbarangiz]	похвальный
تحقیر آمیز	[tahqirāmiz]	унизительный, оскорбительный
تراضی	[tarāzi]	взаимное согласие
ترجیح دادن	[tarjih dādan]	предпочитать
ترمیم خویش	[tarmim-e xiš]	возобновление
تز	[tez]	тезис, идея
تحلیلگر	[tahlilgar]	аналитик
تحمل پذیری	[tahammolpaziri]	терпимость, толерантность
تدوین کردن (را) (شدن)	[tadvin kardan (šodan)]	составлять, быть составленным
تردد	[taraddod]	движение
تردید	[tardid]	сомнение
ترغیب	[tarqib]	поощрение, зд.: принуждение
تشریک مساعی	[tašrik-e masā'i]	совместные

تصرف	[tasarrof]	усилия захват
تصور کردن (شدن)	[tasavvor kardan (šodan)]	представлять(ся)
تطهير	[tathir]	очищение
تعارض	[ta'āroz]	противоречие, противодействие
تعامل	[ta'āmol]	взаимодействие
تعبير	[ta'bir]	объяснение, интерпретация
تعدی	[ta'ddi]	насилие
تعديل	[ta'dil]	налаживание, урегулирование
تعقل	[ta'aqqol]	понимание, осознание
تعقيب کردن (از)	[ta'qib kardan]	преследовать, следовать
تفتيش	[taftiš]	расследование, перлюстрация
تفکر	[tafakkor]	мышление
تقاضا	[taqāzā]	спрос
تکلیف	[taklif]	задача
تکمیلی	[takmili]	дополнительный
تناقض	[tanāqoz]	контраст, несоответствие
تنبيه	[tambih]	наказание, взыскание
تنش	[taneš]	напряженность
تنش زدایی	[tanešzedāyi]	разрядка
تمايز	[tamāyoz]	напряженности привилегия
توجيه کردن (را)	[towjih kardan]	1) разъяснять, 2)
توجيه پذیر	[towjihpazir]	ориентироваться
توفيق	[towfiq]	объяснимый успех

توقیف	[towqif]	задержание
تیرگی	[tiregi]	напряженность
تئوریک	[teorik]	теоретический

ث

ثانیاً	[sāniyan]	во-вторых
ثمربخش	[samarbaxš]	плодотворный

ج

живой, живое существо	[jāndār]	جاندار
прискорбный	[jānkāh]	جانگاه
جاه طلبانه	[jāhtalabāne]	честолюбивый
جایگزین	[jāygozin]	замена, альтернатива
جایگزین کردن (را)	[jāygozin kardan]	заменять
جرم (جرایم)	[jorm – jarāyem]	преступление(я)
جرم را به اثبات رساندن	[jorm rā be esbāt rasāndan]	доказывать вину
جزایی	[jazāyi]	уголовный, криминальный
جذب	[jazb]	привлечение
جزء	[joz']	часть чего-либо
جزئی	[joz'i]	частичный
جسورانه	[jasurāne]	смелый, дерзкий
جلوه کردن	[jelve kardan]	проявляться
جمع بندی	[jam'bandi]	классификация
جملگی	[jomlegi]	в совокупности
جناح	[janāh]	крыло, фланг
جنایت	[jenāyat]	преступление

حنایتکاری فراملی سازمان یافته	[jenāyatkāri-ye farāmelli-ye sāzmānyāfte]	транснациональ ная организованная пре-ступность
جنایی	[jenāyi]	преступный, криминальный
جنگ افروزی	[jangafruzi]	разжигание войны
جنگ افزار	[jangafzār]	вооружение
جهان شمول	[jahānšomul]	универсальный, всеобъемлющий
جهان شمولی	[jahānšomuli]	универсальность

ج

حاوی ... بودن	[hāvi-ye... budan]	содержать в себе
حبس	[habs]	арест, задержание
حذر کردن (از)	[hazar kardan]	воздерживаться, уклоняться
حذف	[hazf]	изъятие, исключение
حریم	[harim]	защита, покровительство
حریم خانه	[harim-e xāne]	неприкосновенно сть жилища
حساسیت	[hassāsiyat]	значение
حسب	[hasb-e]	согласно чему- либо
حشره کش	[hašarekoš]	инсектицид
حشیش	[hašiš]	гашиш
حفره	[hofre]	дыра
حقوق طبیعی	[hoquq-e tabi'I]	естественное право
حکمت	[hekmat]	мудрость, знание

ح

خالق	[xāleq]	творец
خردورزی	[xeradvarzi]	мудрость, зрелость
خشخاش	[xašxāš]	опийный мак
خشکسالی	[xošksāli]	засуха
خشن	[xašen]	грубый, резкий
خشونت	[xošunat]	враждебность, вражда
خصوصی سازی	[xosusisāzi]	приватизация
خط مشی	[xatt-e mašy]	генеральная линия
خلاص کردن (شدن) (را)	[xalās kardan]	освободить(ся), избавлять(ся)
خلاصه	[xolāse]	краткий
خلق	[xalq]	созидание, творение
خلقت	[xelqat]	творение
خوارکننده	[xārkonande]	оскорбительный, унизительный
خودپسندانه	[xodpasandāne]	самонадеянно
خودسرانه	[xodsarāne]	самовольно, произвольно
خودمختاری	[xodmoxtāri]	самоуправление
خودی	[xodi]	чужой, посторонний

ح

چرخه	[čarxe]	цикл
چوببری	[čubbori]	вырубка леса

ح

данные

[dādehā]

دادها

دامن زدن (به)	[dāman zadan]	обострять
دامنه	[dāmane]	охват, сфера, круг (действий)
دخلى بودن	[daxli budan]	быть замешанным
دچار... بودن	[dočār-e ... budan]	подвергаться чему-либо
در اثناء	[dar asnā]	во время
درازمدت	[derāzmoddat]	долгосрочный
در باب	[dar bāb-e]	в области
در بر گرفتن	[darbar gereftan]	включать в себя
در بر گیرنده ...	[darbargirande]	включающий в себя
در پرتو	[dar partov-e]	благодаря чему- л. (союз)
در پیش گرفتن	dar piš] [gereftan]	сделать своим делом
درخواست	[darxāst]	требование,
درخواست	[darxāst]	просьба
کردن (از)	kardan]	требовать, просить
درس آموزی	[darsāmuzi]	урок, обучение
در عین حال	[dar eyn-e hāl]	в то же время
درون جامعه ای	[darun-e jāme'e-yi]	внутри общества
درهم ریختن	[dar ham rixtan]	распадаться
دربانوردی	[daryānavardi]	мореплавание
در یک کلام	[dar yek kalām]	одним словом
دستگیر کردن (را)	[dastgir kardan]	задержать, арестовывать
دست نخورده باقی ماندن	[dastnaxorde bāqi māndan]	остаться нетронутым

دسته جمعی	[dastejam'i]	КОЛЛЕКТИВНЫЙ
دکترین	[doktrin]	доктрина
دلگرم کننده	[delgarmkonan de]	обнадеживающи й
دوقطبی	[doqotbi]	двухполюсной
دولت متعاهد	[dowlat-e mota'āhed]	ГОСУДАРСТВО – участник договора
دید	[did]	1) в́идение, 2) точка зрения
دیکته کردن	[dikte kardan]	диктовать

ذ

ذخیره سازی	[zaxiresāzi]	накапливание
ذهن	[zehn]	ум, разум
ذهنیت	[zehniyat]	образ мыслей, идея

ح

رآکتور	[re'āktor]	реактор
ربوده شده	[robude šode]	похищенный
رخنه (کردن)	[raxne]	внедрение (в систему)
رضایت	[rezāyat]	согласие, одобрение
رفتار	[raftār]	1) поведение 2) отношение
رقیب	[raqib]	соперник
رکن (ارکان)	[rokn – arkān]	столп, основа
رنسانس	[renesāns]	Ренессанс, Возрождение
روانگردان	[ravāngardān]	психотропный
روح و نص	[ruh-o naz]	дух и буква (закона)
رودرروی	[rudarru-ye]	перед (предлог)

روزمره	[ruzmare]	повседневный
روشن‌اندیشی	[rowšanandiši]	Просвещение
روند	[ravand]	процесс
روانی	[ravāni]	психический, психологический
روبارویی (با)	[ruyārui]	противостояние
رویکرد	[ruykard]	отношение,
روبه	[raviyye]	ПОДХОД
رهایی	[rehāyi]	МЕТОД, способ
رهیافت	[rahyāft]	освобождение
		отношение,
		ПОДХОД

ز

زناشویی	[zanāšuyi]	брак, супружество
زهراآلود	[zahrālud]	отравляющий
زیست	[zist]	жизнь, бытие,
ذیل	[zeyl]	существование нижеследующий

ژ

ج

سازوکار	[sāzokār]	механизм
سامان	[sāmān]	1) порядок 2) покой
سپردن (سپار)	[sepordan –	передавать
(را)	sepār]	
سخن به میان	[soxan be	речь идет о том,
رفته	miyān rafte]	что
سرآوری	[sarāvāri]	руководство
با ~	[bā sarāvāri]	под руководством, под эгидой
سرطان	[saretān]	рак (болезнь)
سری	[serri]	тайный

سفت و سخت	[seft-o saxt]	жесткий
سقف	[saqf]	потолок
سکوت	[sokut]	молчание
سلطه‌گری	[solteğari]	господство, доминирование
سلطه‌پذیری	[soltepeziri]	подчинение
سم	[samm]	яд
سمی	[sammi]	ядовитый
سودآور	[sudāvar]	выгодный, приносящий выгоду
سیاره	[sayāre]	планета
سیل‌آسا	[seylāsā]	как бурный поток
سعی داشتن	[sa'y dāštan]	пытаться, стараться

ش

شاهد (شواهد)	[šāhed – šavāhed]	свидетельство(а)
شبه	[šebh]	подобный, сходный
شتاب	[šetāb]	поспешность, скорость
شدت دادن (به)	[šeddat dādan]	усиливать
شسته شدن خاک	[šoste šodan-e xāk]	эрозия почв
شغلی	[šoqli]	профессиональн ый
شفاف‌سازی	[šaffāfsāzi]	прозрачность, транспарентност ь
شکنجه	[šekanje]	пытка
شکی نیست	[šakk-i nist]	нет сомнений
شناخت	[šenāxt]	познание, знание
شناسایی	[šenāsāyi]	признание

شیوع

[šoyu']

распространение

ج

صاحب نظر
سیاست

[sāhebnazar-e
siyāsat]

политолог

صدور
صراحتاً
صلاحیت

[sodur]
[sarāhatan]
[salāhiyat]

экспорт, вывоз
открыто, искренне
полномочие,
компетенция
пацифизм

صلح طلبی

[solhtalabi]

ج

ضایعه

[zāi'e]

потеря, урон

ضبط

[zabt]

регистрация

ضمیر

[zamir]

душа,
внутренний мир

ضمیمه

[zamime]

приложение

ج

планирование,
разработка

[tarhrizi]

طرح ریزی

طرفدار

[tarafdār]

сторонник

طرفداری کردن
(از)

[tarafdāri
kardan]

поддерживать

طی کردن

[tay(tey)]

проходить,

преодолевать

طیف بندی

[teyfbandi]

размежевание,

расслоение

طیفی شدن

[teyfi šodan]

расслоение,

расхождение

ج

ظن [zann] подозрение

ح

разумный عامل کمال	[‘āqelāne] [āmel-e kamāl]	عقلانه культурный, образованный человек
عقیده (عقاید) عدالت جزایی	[aqide – aqāyed] [adālat-e jazāyi]	мнение(я) криминальное правосудие
عدم تعهد	[adam-e ta’hod]	неприсоединени е
عدم مداخله	[adam-e modāxele]	невмешательств о
عرضه	[arze]	предложение (экон.)
عزت	[ezzāt]	достоинство
عمده	[omde]	главный
عملکرد	[amalkard]	действия
عنوان کردن	[onvān kardan]	характеризовать , называть

غ

غایب بودن	[qāyeb budan]	отсутствовать
غنی سازی	[qanisāzi]	обогащение
غیر اخلاقی	[qeyr-e exlāqi]	аморальный
غیر متعهد	[qeyr-e mota’hed]	неприсоединивш ийся
غیر متمرکز	[qeyr-e motamarkez]	неконцентрирова нный, рассредоточенны й
غیر محسوس	[qeyr-e mahsus]	незначительный, незаметный

ف

трагедия	[fāje'e]	فاجعه
فحاشی	[fahāši]	1) сквернословие 2) унижение
فرامنطقه ای	[farāmantaqei]	межрегиональны й
فرایند	[farāyand]	процесс
فردی	[fardi]	индивидуальный, личный
فرصت طلبی	[forsattalabi]	оппортунизм
فرض	[farz]	представление, идея
فرعی	[far'i]	вспомогательны й, дополнительный
فروپاشی	[forupāši]	распад
فریفتن (فریب (را)	[fariftan – farib]	обманывать
فساد	[fasād]	коррупция
فشرده	[fešorde]	плотно, сжато
فقه	[feqh]	фикх, мусульманское право
فوق الاشاره	[fowq ol-ešāre]	вышеупомянутый

ق

быть способным к чему-либо	[qāder be... budan]	قادر به... بودن
законный	[qānunmand]	قانونمند
قبیح	[qabih]	постыдный
قتل	[qatl]	убийство, казнь
قرین... گردیدن	[qarin-e... gardidan]	приближаться
قضایی	[qazāyi]	судебный

قضیه	[qaziye]	событие, происшествие
قطب	[qotb]	полюс
قطع	[qat']	разрыв

ک

کارا	[kārā]	эффективный
کارآیی	[kārāyi]	эффективность
کارساز	[kārsāz]	эффективный
کارشکنی	[kāršekani]	саботаж
کارگزار	[kārgozār]	1) представитель
کارگزار		2) агент 3)
سیاست		политик
کسب	[kasb]	получение, приобретение
کشتار	[koštār-e]	геноцид
دسته جمعی	dastejam'i]	
کشف	[kašf]	обнаружение
کفر	[kofr]	кощунство, неверие
کوکائین	[kokā'in]	кокаин
کنوانسیون	[konvānsyun]	конвенция
کوتاه مدت	[kutāhmoddat]	краткосрочный

گ

тенденция	[gerāyeš]	گرایش
گرداندن	[gardāndan]	заправлять, провора-чивать
گردآوری	[gerdāv(a)ori]	сбор (данных)
گروگان	[gerowgān]	заложник
گروگان گیری	[gerowgāngiri]	захват
گروه کار ویژه	[goruh kār-e viže]	заложников
گریبانگیر ...	[geribāngir-e ... budan]	специальная рабочая группа
		охватить, постигнуть

بودن		
گسترده	[gostarde]	широкий,
گفتمان	[goftemān]	расширенный диспут, обмен мнени-ями, переговоры

J

لازم الاجرا شدن	lāzemolejrā]	вступить в силу
	[šodan	
لاى	[lāk]	панцирь
لايه	[lāye]	слой
لكن	[lekan]	только

ج

مادام كه	[mādām ke]	до того, как
ماده گرایی	[mādegerāyi]	материализм
مانور دادن	[mānovr dādan]	манипулировать
ماهیت	[māhiyat]	сущность, суть
مباشرت	[mobāšerat]	управление, ведение дел
متجاوز	[motajāvez]	агрессор
متداخل	[motadāxel]	взаимопроникающ ий
متضمن ... بودن	[motazammen]	Гарантировать
متعارف	[mota'āref]	обычный, традиционный
متعاقب	[mota'āqeb-e]	вслед за
متعاهد	[mota'āhed]	договаривающийс я
متقاعد کردن (را)	[motaqā'ed kardan]	убеждать
متكى بودن (بر)	[mottaki budan (bar)]	опираться на ...
متمایز نمودن	[motamāyez]	выделять

متمرکز	namudan] [motamarkez]	централизованный
متمرکز کردن (شدن)	[motamarkez kardan (šodan)]	концентрированный концентрировать(с я), сосредоточивать(с я)
متوقف کردن مجاز	[motavaqqef] [mojāz]	останавливать
مجازات	[mojāzāt]	допустимый, возможный наказание
مجرم	[mojrem]	преступник
مجروح	[majruh]	раненый
مجلس عوام	[majles-e avām]	Палата общин
محاكمه کردن (را)	[mohākeme]	судить, предавать суду
محدودسازی	[mahdudsāzi]	ограничение
محروم	[mahrum]	обездоленный
محک	[mahak]	испытание,
به ~ گذاشتن (را)	[be mahak gozāštan]	проверка испытывать
محموله	[mahmule]	груз
محوریت	[mehvariyat]	основное направление
محیط زیست	[mohit-e zist]	среда обитания, окружающая среда
مختصات	[moxtassāt]	особенности, специфика
مخفیانه	[maxfiyāne]	тайный
مدافع	[modāfe’]	защитник, сторонник
مدنی	[madani]	гражданский
مدیریتی	[modiriyati]	административный

مراقبت	[morāqebat]	наблюдение, забота
مرتکب	[mortakeb]	совершенный (о пре-ступлении)
مردم سالاری مرفه مرور	[mardomsālāri] [moraffah] [morur]	демократия процветающий прохождение, течение; просмотр, беглое знакомство
مزایده	[mozāyede]	продажа с торгов, аукцион
مزدوج	[mozdavaj]	состоящий в браке
مسابقه تسلیحاتی	[mosābeqe-ye taslihāti]	гонка вооружений
مسالمت آمیز مساوی	[mosāleमतāmiz] [mosāvi]	мирный равный
مسبب... بودن	[mosabbeb-e... budan]	стать причиной
مسلط	[mosallat]	доминирующий, преобладающий
مصدّق	[mesdāq]	доказательство, подтверждение
مصلحت مصونیت	[maslahat] [masuniyat]	целесообразность неприкосновеннос ть
مطامع معاضدت	[matāme’] [mo’āzedat]	корыстные цели содействие, взаимопомощь
معامله معضل	[mo’āmele] [mo’zel]	сделка трудность, затруднение
معیار معقول بودن	[me’yār] [ma’qul]	критерий, эталон целесообразность, разумность
مفتوح مقاوله نامه	[maftuh] [moqāvelenāme]	открытый конвенция
مقاومت	[moqāvemat]	сопротивление

مقتدر	[moqtader]	мощный, сильный
مقدمه	[moqaddame]	предисловие, преамбула
مقدور	[maqdur]	возможный, осуществимый
مقدورات	[maqdurāt]	возможности
مقررات	[moqarrarāt]	правила, положения
مقطع	[maqta’]	отрезок времени, период
مقياس	[meqyās]	масштаб, размах
مکاتبه	[mokātebe]	переписка
مکرر	[mokarrar]	неоднократный
مکلف بودن	[mokallaf budan]	быть обязанным, обязаться
ملحق شدن	[molhaq šodan]	присоединяться
ملزم	[molzam]	обязанный, вынужденный
ملموس	[malmus]	значительный, важный
ملی گرای	[melligerāyi]	национализм
ممانعت	[momāne’at]	препятствование
منازعه	[monāze’e]	конфликт, спор
مناقضه	[monāqeze]	аукцион
منزلت	[manzalat]	1) ранг 2) высокое положение
منشأ	[manša’]	источник
به منصفه ظهور رسیدن	[be mansah-e zohur rasidan]	обнаруживаться, проявляться
منظر	[manzar]	позиция
از ~	[az manzar-e]	с позиции, с точки зрения
منظور نمودن (را)	[manzur namudan]	подразумевать
منعطف	[mon’atef]	уклончивый
منفجره	[monfajere]	взрывчатый

مطلق	[motlaq]	абсолютный
معنویت	[ma'naviyat]	духовность
ملیت	[melliyat]	национальная принадлежность
منکر	[monkar]	отрицающий
مواد انفجاری	[mavādd-e enfejāri]	взрывчатые вещества
موازين	[mavāzin]	нормы
موجبات	[mowjebāt]	предпосылки
مورد ... واقع شدن	[mowred-e... vāqe' šodan]	происходить
موقت	[movaqqat]	временный
مهار کردن	[mahār kardan]	обуздывать
مهیا شدن	[mohayyā šodan]	подготовиться
میانبرد	[miyānbord]	средней дальности
میانرو	[miyānerow]	умеренный
میثاق	[misāq]	договор, пакт
میسر بودن	[moyassar]	осуществляться

ج

незнание, неосведомленность	[nāāgāhi]	ناآگاهی
гибель, уничтожение	[nābudi]	نابودی
ناتوانی	[nātavāni]	неспособность
ناگزیر	[nāgozir]	неизбежный
ناگزیر گردانیدن	[nāgozir gardānidan]	вынуждать
ناهنجاری	[nāhanjāri]	неравномерность,

		несоразмерност ь
نایب (نواب)	[nāyeb – navāb]	наместник
نبرد	[nabard]	бой
نحو (انحاء)	[nahv - anhā]	способ(ы), образ
به نحوی	[be nahv-i]	(действий) каким-то
نژاد	[nežād]	образом раса
نشانه‌گذاری	[nešāne gozāri]	маркировка
نضج گرفتن	[nozj gereftan]	созревать
نظام	[nezām]	режим, система
نظایر آن	[nazāyer-e ān]	и тому подобное...
نفی	[nafy]	отрицание, неприятие
نقض کردن (را)	[naqz kardan]	Нарушать
نقض عضو کردن	[naqz-e ozv kardan]	отнимать человеческие органы
نگرش	[negareš]	взгляд
نگریستن (نگر)	[negaristan – negar]	взирать
نمادین	[nemadin]	символический
نمود پیدا کردن	[namud]	проявляться
نوآوری	[nowāvari]	инновация, нововведение
نوگرایی	[nowgerāyi]	модернизация, инновация
نهادینه شدن	[nahādine šodan]	1) формироваться 2)формировани
نهایتاً	[nehāyatan]	е, оформление в конечном
نهی	[nahy]	итоге запрет

نیازمندان	[niyāzmandān]	нуждающиеся
نیروی واکنش سریع	[niruhā-ye vākoneš-e sari']	силы быстрого реагирования
نیم کره	[nimkorre]	полушарие

ح

وابستگی (به) و ادار کردن (را)	[vābastegi] [vādār kardan]	зависимость вынуждать
واقع بینانه واقع گرا	[vāqe'bināne] [vāqe'garā]	реалистичный реалист, реалистичный
واقعیت واقف بودن	[vāqe'iyat] [vāqef budan]	факт быть информированным
واکنش وجدان وحشت وجوه	[vākoneš] [ve(o)jdān] [vahšat] [vojuh]	реакция совесть, честь страх признаки, особенности
وسایط نقلیه وعده	[vasāyet-e naqliye] [va'ede]	средства транспорта обещание

ح

именно, очевидно	[hamānā]	همانا
как (союз, книжн.) сочувствие	[hamānand-e] [hamdardi]	همانند همدردی
всеобщий	[hamegāni]	همگانی
همگرایی هوانوردی	[hamgerāyi] [havānavardi]	интеграция авиация

هوانوردی	[havānavardi-ye	гражданская
کشوری	kešvari]	авиация
هولناک	[howlnāk]	ужасный
هویت	[hoveyyat]	самобытность, идентичность
هیدروژنی	[hidroženi]	водородный

ی

یاغی	[yāqi]	мятежник
یکسان سازی	[yeksānsāzi]	выравнивание, унификация
یکسری	[yekseri]	ряд

Русско-персидский словарь

А

абсолютный	[motlaq]	مطلق
авиация	[havānavardi]	هوانوردی
~ гражданская	[havānavardi-ye kešvari]	هوانوردی کشوری
автохтонный	[bumi]	بومی
агент	[kārgozār]	کارگزار
агрессор	[motajāvez]	متجاوز
административ	[modiriyati]	مدیریتی
ный	[jāygozin]	جایگزین
альтернатива	[qeyr-e exlāqi]	غیراخلاقی
аморальный	[tahlilgar]	تحلیلگر
аналитик	[āpārtāyd]	آپارتاید
апартеид	[estedlāl]	استدلال
аргументация	[habs]	حبس
арест	[dastgir kardan]	دستگیر کردن
арестовывать		(را)
атмосфера	[atmosfer]	اتمسفر
аукцион	[mozāyede]	مزایده, مناقضه
	[monāqeze]	

Б

банда	[bānd]	باند
бедствие	[āfat]	آفت
беженец	[panāhande]	پناهنده
без сомнения	[bi tardid]	بی تردید
без труда	[bā sādegi]	با سادگی
благодаря чему-	[dar partov-e]	در پرتو

либо (союз) бой	[nabard]	نبرد
бомба	[bomb]	بمب
брак	[zanāšuyi]	زناشویی
бытие	[zist]	زیست
быть вне компетенции	[howsale]	از حوصله... خارج بودن

B

ввести в силу	be mowred-e ejrā [gozāštan]	به مورد اجرا گذاشتن
вводить в строй	[be rāh andāxtan]	به راه انداختن
взаимное согласие	[tarāzi]	ترازی
взаимодействи е взаимопомощь	[ta'āmol] [mo'āzedat]	تعامل معاضدت
взаимопроника ющий	[motadāxel]	متداخل
взгляд взирать	[negareš] [negaristan – negar]	نگرش نگریستن (نگر)
взрыв	[enfejār]	انفجار
взрывчатые вещества	[mavādd-e enfejāri]	مواد انفجاری
взрывчатый	[monfajere]	منفجره
в́идение	[did]	دید
включать в себя	[darbar gereftan] [darbargirande]	در بر گرفتن در بر گیرنده... بودن
включающий в себя в конечном итоге	[nehāyatan]	نهایتاً
внедрение (в систему)	[raxne]	رخنه

внутренний мир	[zamir]	ضمير
внутри общества	[darun-e jāme'e-yi]	درون جامعه‌ای
в области	[dar bāb-e]	در باب
во время	[dar asnā]	در اثناء
возможности	[maqdurāt]	مقدورات
возможный	[maqdur]	مقدور
Возрождение	[renesāns]	رنسانس
во-вторых	[sāniyan]	ثانيا
водородный	[hidroženi]	هیدروژنی
воздерживаться	[hazar kardan]	حذر کردن (از)
я		
возобновление	[tarmim-e xiš]	ترميم خویش
возобновляемы	[tajdidšavande]	تجدیدشونده
й		
вооружение	[jangafzār]	جنگ افزار
воспроизводства	[bāzyāft]	بازیافت
о		
в полном смысле слова	[be tamām-e ma'nā]	به تمام معنا
враждебность	[xošunat]	خشونت
временный	[movaqqat]	موقت
всеобщий	[hamegāni]	همگانی
всеобъемлющи	[jahānšomul]	جهان شمول
й		
вслед за	[mota'āqeb-e]	متعاقب
в совокупности	[jomlegi]	جملگی
в соответствии	[be mowjeb-e]	به موجب
С...		
вступить в силу	[lāzemolejrā] [šodan]	لازم الاجرا شدن
в то же время	[dar eyn-e hāl]	در عین حال
выгодный	[sudāvar]	سودآور

выдача (преступников)	[esterdād]	استرداد
выделять	[motamāyez namudan]	متمایز نمودن
вымирание	[enqerāz]	انقراض
вынуждать	[vādār kardan] [nāgozir gardānidan]	وادار کردن (را, به) ناگزیر گردانیدن
вынужденный выполнение	[molzam] [pišbord]	ملزم پیشبرد
выравнивание вырубка (леса)	[yeksānsāzi] [čubbori]	یکسان سازی چوب بری
выходить за рамки	[farātar]	پا را فراتر از... گذاشتن

Г

гарантировать	[motazammen]	متضمن ... بودن
ь		
гармония	[enšejām]	انسجام
гашиш	[hašiš]	حشیش
генеральная линия	[xatt-e mašy]	خط مشی
геноцид	[koštār-e dastejam'i]	کشتار دسته جمعی
гибель	[enqerāz]	انقراض
гибкость	[en'etāf] [en'etāfpaziri]	انعطاف انعطاف پذیری
главный	[omde]	عمده
головная организация	[rokn – arkān]	رکن (ارکان)
гонка вооружений	[mosābeqe-ye taslihāti]	مسابقه تسلیحاتی
гораздо	[be marāteb]	به مراتب

господство	[soltegarī]	سلطه‌گری
государство – участник договора	[dowlāt-e mota'āhed]	دولت متعاہد
гражданская авиация	[havānavardi-ye kešvari]	هوانوردی کشوری
гражданский	[madani]	مدنی
гражданство	[tābe'iyat]	تابعیت
грубый	[xašen]	خشن
груз	[mahmule]	محمولہ
группировка	[bānd]	باند
гуманизм	[ensāngerāyi]	انسان‌گرایی

د

داده‌ها	[dādehā]	دанные
تردد	[taraddod]	دو حرکت
دوقطبی	[doqotbi]	دو قطب
عملکرد	[amalkard]	عملکرد
демократия	[mardomsālāri]	مردم سالاری
диктовать	[dikte kardan]	دیکته کردن
дискриминаци я	[tab'iz]	تبعیض
диспут	[goftemān]	گفت‌و‌مان
добровольный	[extiyāri]	اختیاری
договаривающ ийся	[mota'āhed]	متعاہد
договор	[misāq]	میثاق
доказательств о	[estedlāl]	استدلال مصداق
доказывать	[mesdāq]	
вину	[jorm rā be esbāt rasāndan]	جرم را به اثبات رساندن
доктрина	[doktrin]	دکترین
долгосрочный	[derāzmoddat]	درازمدت

доминировани е	[soltegarī]	سلطه‌گری
доминирующи й	[mosallat]	مسلط
дополненный	[elhāqi]	الحاقی
дополнительн ый	[extiyāri] [takmili]	اختیاری, تکمیلی
допустимый	[mojāz]	مجاز
достижение	[ehrāz]	احراز
достоинство	[ezzāt]	عزت
до того, как	[mādām ke]	مادام که
другими словами	[be soxan-e digar] [be ebārat-e digar]	به سخن دیگر به عبارت دیگر
дух и буква (закона)	[rūh-o naz]	روح و نص
духовность	[ma'naviyat]	معنویت
дыра	[hofre]	حفره

E

естественное право	[hoquq-e tabi'I]	حقوق طبیعی

Ж

жесткий	[seft-o saxt]	سفت و سخت
жизнь	[zist]	زیست
живое существо	[jāndār]	جاندار
живые организмы	[anvā'-e zisti]	انواع زیستی

3

зависимость	[vābastegi]	وابستگی (به)
зависимость (напр., наркотическая)	[‘etiyād]	اعتیاد
загрязнение	[āludegi]	آلودگی
задача	[taklif]	تکلیف
задержание	[towqif] [habs]	توقیف, حبس
задерживать	[dastgir kardan]	دستگیر کردن (را)
заимствовать	[bargereftan]	برگرفتن (از)
законный	[qānunmand]	قانونمند
заклучение (договора)	[en’eqād]	انعقاد
заложник	[gerowgān]	گروگان
замена	[jāygozin]	جایگزین
заменять	[jāygozin kardan]	جایگزین کردن (را, با)
запрет	[nahy]	نهی
запутанность	[ebhām]	ابهام
засуха	[xošksāli]	خشکسالی
захват	[tasarrof]	تصرف
захват заложников	[gerowgāngiri]	گروگان گیری
защита	[pāsdāri]	پاسداری (از)
защитник	[modāfe’]	مدافع
значение	[hassāsiyat]	حساسیت
значительный	[malmus]	ملموس

И

آرمان گرایی	[ārmāngerāyi]	ایدئالیسم
идентичность	[hoveyyat]	هویت

изучение	[āzmun]	آزمون
изъятие	[hazf]	حذف
именно	[hamānā]	همانا
инновация	[nowgerāyi]	نوگرایی, نوآوری
инсектицид	[nowāvari] [hašarekoš]	حشره کش
инспекция	[bāzrasi]	بازرسی
интеграция	[hamgerāyi]	همگرایی
интерпретация	[ta'bir]	تعبیر
информирован ный	[vāqef]	واقف
исключение	[hazf]	حذف
испытание	[mahak]	محک
испытывать	[be mahak gozāštan]	به ~ گذاشتن (را)
исследование	[pežuheš]	پژوهش
источник	[manša']	منشأ
исчезновение	[enqerāz]	انقراض
и тому подобное...	[nazāyer-e ān]	نظایر آن

K

قتل	[qatl]	казнь
همانند	[hamānand-e]	как (союз, книжн.)
سيل آسا	[seylāsā]	как бурный поток
каким-либо образом	[be nahv-i az anhā]	به نحوی از انحا
классификация	[jam'bandi]	جمع بندی
кокаин	[kokā'in]	کوکائین
коллективный	[dastejam'i]	دسته جمعی
компетенция	[salāhiyat]	صلاحیت
конвенция	[konvānsyun]]	کنوانسیون

контраст	[[moqāvelenāme [tanāqoz]	مقاوله نامه تناقض
конфликт	[monāze'e]	منازعه
концентрирова нный	[motamarkez]	متمرکز
концентрирова ть(ся)	[motamarkez]	متمرکز کردن (شدن)
корыстные цели	[matāme']	مطامع
кощунство	[kofr]	کفر
краткий	[xolāse]	خلاصه
краткосрочный	[kutāhmoddat]	کوتاه مدت
криминальное правосудие	[adālat-e jazāyi]	عدالت جزایی
криминальный критерий	[jazāyi] [jenāyi]	جزایی, جنایی
критика	[me'yār] [enteqād]	معیار انتقاد
крыло культурный человек	[janāh] [āmel-e kamāl]	جناح عامل کمال

ل

ликвидировать	[barčidan – bačrin]	برچیدن (برچین) (را)
линия, генеральная	[xatt-e mašy]	خط مشی
лица без гражданства	[ašxās-e bivatan]	اشخاص بی وطن

م

манипулирова ть	[mānovr dādan]	مانور دادن
маркировка	[nešāne gozāri]	نشانه گذاری
масштаб	[meqyās]	مقیاس

(размах)		
материализм	[mādegerāyi]	ماده‌گرایی
метод	[raviye]	رویه
механизм	[sāzokār]	سازوکار
мнение(я)	[aqide – aqāyed]	عقیده (عقاید)
модернизаци	[nowgerāyi]	نوگرایی
я Молчание	[sokut]	سکوت
мореплавание	[daryānavardi]	دریانوردی
мощный	[moqtader]	مقتدر
мудрость	[hekmat]	حکمت, خردورزی
мышление	[xeradvarzi]	
	[tafakkor]	تفکر
мятежник	[yāqi]	یاغی

H

наблюдение	[morāqebat]	مراقبت
наказание	[tambih]	تنبيه, مجازات
	[mojāzāt]	
накапливание	[zaxiresāzi]	ذخیره‌سازی
накапливаться	[ambāštan –	انباشتن (انبار)
	ambār]	
налаживание	[ta'dil]	تعديل
наместник	[nāyeb –	نایب (نواب)
	navāb]	
наносить ущерб	[āsib	آسیب رساندن (به)
	rasāndan]	
напряженность	[tiregi] [taneš]	تیرگی, تنش
нарушать	[naqz kardan]	نقض کردن (را)
наряду с	[bemovāzāt-e]	به موازات
насилие	[ejbār] [ta'ddi]	اجبار, تعدی
наследство	[ers]	ارث
национализм	[melligerāyi]	ملی‌گرایی

национальная принадлежность	[melliyat]	ملیت
неверие	[kofr]	کفر
невмешательств	[adam-e modāxele]	عدم مداخله
О незначительный	[qeyr-e mahsus]	غیر محسوس
неизбежный	[nāgozir]	ناگزیر
нейтральный	[bitaraf]	بی طرف
необходимый	[elzāmāvar]	الزام آور
необязательный	[extiyāri]	اختیاری
неоднократный	[mokarrar]	مکرر
неосведомленность	[nāāgāhi]	ناآگاهی
непосредственный	[belāfasl]	بلا فصل
неприкосновенность	[masuniyat]	مصونیت
неприкосновенность жилища	[harim-e xāne]	حریم خانه
неприсоединение	[adam-e ta'hod]	عدم تعهد
неприсоединившийся	[qeyr-e mota'hed]	غیر متعهد
неприятие	[nafy]	نفی
неравномерность	[nāhanjāri]	ناهنجاری
несоответствие	[tanāqoz]	تناقض
неспособность	[nātavāni]	ناتوانی
несчастье	[baliyye]	بلیه
нет сомнений	[šakk-i nist]	شکی نیست
неясность	[ebhām]	ابهام
нижеследующий	[zeyl]	ذیل
нововведение	[nowāvari]	نوآوری
нормы	[mavāzin]	موازن

нуждающиеся [niyāzmandān] نیازمندان

О

обездоленный	[mahrum]	محروم
обезлесение	[az beyn bordan-e deraxtān va jangalhā]	از بین بردن درختان و جنگلها
обещание	[va'ede]	وعدہ
обмен мнениями	[goftemān]	گفتمان
обнадеживаю щий	[delgarmkonande]	دلگرم کننده
обнаружение	[kašf]	کشف
обнаруживаться	[be mansah-e zohur rasidan]	به منصفه ظهور رسیدن
обогащение	[qanisāzi]	غنی سازی
обострять образ мыслей	[dāman zadan] [zehniyat]	دامن زدن ذهنیت
обуздывать	[mahār kardan]	مهار کردن
обусловить	[mosabbeb-e... budan]	مسبب... بودن
обучение	[darsāmuzi]	درس آموزی
объяснение	[ta'bir]	تعبیر
объяснимый	[towjihpazir]	توجیه پذیر
обычный	[mota'āref]	متعارف
обязанный	[molzam]	ملزم
обязательный	[elzāmāvar]	الزام آور
обязаться	[mokallaf budan]	مكلف بودن
ограничение	[mahdudsāzi]	محدود سازی
одним словом	[dar yek kalām]	در یک کلام
одобрение	[rezāyat]	رضایت
озон	[ozon]	اوزن
опийный мак	[xašxāš]	خشخاش

опираться	[mottaki budan	متکی بودن (بر)
на ...	(bar)]	
орган	[orgān]	ارگان
ориентироват	[towjih kardan]	توجیه کردن (را)
ься		
освобождать	[xalās kardan]	خلاص کردن (شدن)
		(را)
освобождени	[rehāyi]	رهایی
е		
оскорбительн	[tahqirāmiz]	تحقیرآمیز
ый		
основа	[bonye]	بنیه
основное	[mehvariyat]	محوریت
направление	[vojuh]	وجوه
особенности	[ta'aqqol]	تعقل
осознание		
оставлять	[be jā gozārdan]	به جا گذاردن
останавливат	[motavaqqef]	متوقف کردن
ь		
остаться	[dastnaxorde bāqi	دست نخورده باقی
нетронутым	māndan]	ماندن
осторожность	[ehtiyāt]	احتیاط
осуществлени	[pišbord]	پیشبرد
е		
осуществлять	[barāvordan]	برآوردن
осуществлять	[moyassar]	میسر بودن
ся		
отвращение	[enzejār]	انزجار
отклонение	[enherāf]	انحراف
открыто	[sarāhatan]	صراحتاً
открытый	[maftuh]	مفتوح
отнимать	[naqz-e ozv	نقض عضو کردن
челове-ческие	kardan]	
органы		
отношение	[barxord]	برخورد، رهیافت
	[rahyāft]	

отравляющий	[zahrālud]	زهرآلود
отрицание	[nafy]	نفی
отрицающий	[monkar]	منکر
отсутствовать	[qāyeb budan]	غایب بودن
отступничество	[ertedād]	ارتداد
во		
оформление	[nahādine šodan]	نهادینه شدن
охватить	[geribāngir-e ... budan]	گریبانگیر ... بودن
охрана	[pāsdāri]	پاسداری (از)
очевидный	[āšekār]	آشکار
очищение	[tathir]	تطهیر

پ

пакт	[misāq]	میثاق
Палата общин	majles-e]	مجلس عوام
	[avām [eslāmgerāyi]	اسلام‌گرایی
панисламизм	[lāk]	لاک
панцирь	[bemovāzāt-e]	به موازات
параллельно	[solhtalabi]	صلح‌طلبی
пацифизм	[rudarru-ye]	رودرروی
перед		
(предлог)		
передавать	[sepordan – separ]	سپردن (سپر)
переписка	[mokātebe]	مکاتبه
пересадка	[peyvand-e 'azā]	پیوند اعضا
органов		
пересматрива	[bāzbini kardan	بازبینی کردن (شدن)
ть(ся)	(šodan)]	
пересмотр	[bāznegari]	بازنگری
перечислять	[baršomordan]	برشمردن
период	[maqta']	مقطع
(отрезок)		

времени) перлюстрация	[taftiš]	تفتیش
планета	[sayāre]	سیاره
планирование	[tarhrizi]	طرح ریزی
плодотворный	[samarbaxš]	ثمر بخش
повлечь за собой	[be bār āvordan]	به بار آوردن
повседневный	[ruzmare]	روزمره
подвергаться чему-либо	[dočār-e ... budan]	دچار... بودن
подготовленный	[mohayyā]	مهیا
поддерживать	[tarafdāri kardan]	طرفداری کردن (از)
подлежащий исправлению	[eslāhi]	اصلاحی
подозрение	[zann]	ظن
подразумевают	[manzur namudan]	منظور نمودن (را)
под руководством	[ba sarāvari]	با سرآوری
подтверждение	[mesdāq]	مصدق
подход	[barxord] [rahyāft] [ruykard]	برخورد, ره یافت, رویکرد
подчинение	[soltepaziri]	سلطه پذیری
позиция	[manzar]	منظر
с ~	[az manzar-e]	از ~
познание	[šenāxt]	شناخت
покровительс тво	[harim]	حریم
поле действия	[pahne]	پهنه
политик	[kārgozār-e siyāsat]	کارگزار سیاست

политолог	[sāhebnazar-e siyāsat]	صاحب نظر سیاست
полномочие	[salāhiyat]	صلاحیت
положения (документа)	[moqarrarāt]	مقررات
получение	[ehrāz]	احراز
полушарие	[nimkorre]	نیم کره
пользоваться	[bahremand]	بهره مند شدن (از)
полюс	[qotb]	قطب
помимо	[be joz']	به جز
помимо этого	[afzun bar in]	افزون بر این
понимание	[ta'aqqol]	تعقل
поощрение	[tarqib]	ترغیب
порядок	[sāmān]	سامان
поспешность	[šetāb]	شتاب
постигнуть	[geribāngir-e ... budan]	گریبانگیر ... بودن
постыдный	[qabih]	قبیح
потеря	[etlāf]	اتلاف
потолок	[saqf]	سقف
похвальный	[tahsinbarangiz]	تحسین برانگیز
похищение людей	[ādamrobāyi]	آدم ربایی
ПОХИЩЕННЫЙ	[robude šode]	ربوده شده
правила право, естественное	[moqarrarāt] [hoquq-e tabi'I]	مقررات حقوق طبیعی
прагматизм	[amalgerāyi]	عمل گرایی
прагматичный	[perāgmātik]	پراگماتیک
преамбула	[moqaddame]	مقدمه
предлог	[bahāne]	بهانه
предложение (экон.)	[arze]	عرضه

предпосылки	[mowjebāt]	موجبات
предпочитать	[tarjih dādan]	ترجیح دادن
представлять (ся)	[tasavvor kardan (šodan)]	تصور کردن (شدن)
преобладающ ий	[mosallat]	مسلط
преодолевать	[tay(tey)]	طی کردن
препятствова ние	[momāne'at]	ممانعت
преследовать	[ta'qib kardan]	تعقیب کردن (شدن) (از)
преступление (я)	[bazahkāri] [jenāyat] [jorm – jarāyem]	بزهکاری, جنایت, جرم (جرایم)
преступник	[tabahkār] [mojrem]	تبهکار, مجرم
преступный	[jenāyi]	جنایی
приближаться	[qarin-e... šodan]	قرین... شدن
приватизация	[xosusisāzi]	خصوصی سازی
привилегия	[tamāyoz]	تمایز
привлечение	[jazb]	جذب
привычка	['eti'yād]	اعتیاد
приемлемый	[paziroftešodan i]	پذیرفته شدنی
признаки	[vojuh]	وجوه
признание	[šenāsāyi]	شناسایی
признание невиновности	[bigonāh šenāxte šodan]	بیگناه شناخته شدن
прилагать усилия	[ehtemām]	اهتمام کردن (به)
приложение	[zamime]	ضمیمه
приложенный	[elhāqi]	الحاقی
применение	['emā]	اعمال

приносящий выгоду	[sudāvar]	سودآور
принуждение принятие	[ejbār]	اجبار
принудительн ый приобретение	[eqbāl] [ejbāri] [elzāmāvar]	اقبال اجباری, الزام آور
прискорбный	[ektesāb] [jānkāh]	اكتساب جانکاه
присоединени е	[elhāq]	الحاق (به)
присоединять ся	[molhaq šodan]	ملحق شدن
проворачиват ь	[gardāndan]	گرداندن
продолжать(с я)	[estemrār]	استمرار یافتن (دادن)
прозрачность	[šaffāfsāzi]	شفاف سازی
происшествие	[qaziye]	قضیه
происходить	[mowred-e... vāqe' šodan]	مورد ... واقع شدن
Просвещение	[rowšanandīši]	روشن اندیشی
просьба	[darxāst]	درخواست
просмотр	[morur]	مرور
просить	[darxāst kardan]	درخواست کردن (از)
противодейст вие	[ta'āroz]	تعارض
противоречие противостоян ие	[ta'āroz] [ruyāruyi]	تعارض رویاری (با)
противостоят ь	[tāb āvordan]	تاب آوردن
профессионал ьный	[šoqli]	شغلی
проходить	[tay(tey)]	طی کردن
процветающи	[moraffah]	مرفه

й		
прочный	[pāydār]	پایدار
проявление	[boruz]	بروز
проявляться	[be mansah-e zohur rasidan] [namud] [jelve kardan]	به منصفه ظهور رسیدن نمود پیدا کردن جلوه کردن
психический, психологический	[ravāni]	روانی
психотропный	[ravāngardān]	روانگردان
пылкий	[porharārat]	پر حرارت
пытаться	[sa'y dāštan]	سعی داشتن
пытка	[šekanje]	شکنجه

P

рабство	[bardegi]	بردگی
равный	[mosāvi]	مساوی
разжигание войны	[jangafruzi]	جنگ افروزی
размежевание	[teyfbandi]	طیف بندی
разработка	[tarhrizi]	طرح ریزی
разрушать	[bar ham zadan]	بر هم زدن (را)
разрыв	[qat']	قطع
разрядка напряженность	[tanešzedāyi]	تنش زدایی
и разумность	[ma'qul budan] [‘āqelāne]	معقول بودن عاقلانه
разумный	[towjih kardan]	توجیه کردن (را)
разъяснить рак (болезнь)	[saretān]	سرطان

ранг (высокое положение)	[manzalat]	منزلت
раненый	[majruh]	مجروح
раса	[nežād]	نژاد
распадаться	[dar ham rixtan]	درهم ریختن
распространен	[šiyu']	شیوع
ие		
расследование	[taftiš]	تفتیش
расслоение	[teyfi šodan]	طیفی شدن
рассредоточен	[qeyr-e	غیر متمرکز
ный	motamarkez]	
расширенный	[gostarde]	گسترده
реактор	[re'āktor]	رآکتور
реакция	vākoneš]	واکنش
реалист	[vāqe'garā]	واقع گرا
реалистичный	[vāqe'bināne]	واقع بینانه
революционны	[enqelābgune]	انقلاب گونه
й		
регистрация	[zabt]	ضبط
режим	[nezām]	نظام
рenegатство	[ertedād]	ارتداد
реформаторств	[eslāhtalabi]	اصلاح طلبی
о		
руководители	[owliyā]	اولیا
руководство	[sarāvāri]	سرآوری
под ~	[bā sarāvāri]	با ~
ряд	[yekseri]	یکسری

C

самобытность	[hoveyyat]	هویت
самовольно	[xodsarāne]	خودسرانه
самонадеянно	[xodpasandāne	خودپسندانه

]

сабота́ж	[kāršekani]	کارشکنی
самоуправле́ние	[xodmoxtāri]	خودمختاری
сбор (данных)	[gerdāv(a)ori]	گردآوری
сверхдержа́ва	[ābarqodrat]	ابر قدرت
свидетельство (а)	[šāhed – šavāhed]	شاهد (شواهد)
сделать своим делом	dar piš [gereftan]	در پیش گرفتن
сделка	[mo'āmele]	معامله
сдерживание	[bāzdārandegi]	بازدارندگی
силы быстрого реагирования	[niruhā-ye vākoneš-e sari']	نیروی واکنش سریع
символический	[nemadin]	نمادین
система	[nezām]	نظام
следовать	[ta'qib kardan]	تعقیب کردن (شدن) (از)
сложный	[boqranj]	بغرنج
слой	[lāye]	
смелый	[jasurāne]	جسورانه
событие	[qaziye]	قضیه
совершение (преступления)	[ertekāb]	ارتکاب
совершенный (о преступлении)	[mortakeb]	مرتکب
совесть	[ve(o)jdān]	وجدان
совместные усилия	[tašrik-e masā'i]	تشریک مساعی
согласие	[rezāyat]	رضایت
согласно чему-либо	[hasb-e]	حسب
согласованность	[entebāq]	انطباق, انسجام
содействие	[ensejām] [mo'āzedat]	معاوضت

содержать в себе	[hāvi-ye... budan]	حاوی ... بودن
создание доверия	[‘etemādsāzi]	اعتمادسازی
созревать	[nozj gereftan]	نضج گرفتن
сомнение	[tardid]	تردید
соперник	[raqib]	رقیب
сопротивление	[moqāvemāt]	مقاومت
соответствие	[entebāq]	انطباق
сосредоточивать(ся)	[motamarkez kardan (šodan)]	متمرکز کردن (شدن)
составление (документа)	[enšā]	انشاء
составлять, быть составленным	[tadvin kardan (šodan)]	تدوین کردن (را) (شدن)
состоящий в браке	[mozdavaj]	مزدوج
сочувствие	[hamdardi]	همدردی
специфика	[moxtassāt]	مختصات
спор	[monāze’e]	منازعه
способ(ы)	[nahv - anhā]	نحو (انحاء), رویه
способный (к ч.-л.)	[raviyye] [qāder]	قادر
быть ~	[qāder be... budan]	قادر به ... بودن
спрос (экон.)	[taqāzā]	تقاضا
среда обитания	[mohit-e zist]	محیط زیست
средней дальности	[miyānbord]	میانبرد
средства транспорта	[vasāyet-e naqliye]	وسایط نقلیه
столкновение	[barxord]	برخورد
сторонник	[tarafdār]	طرفدار

с точки зрения	[az heys-e]	از حیث
страх	[vahšat]	وحشت
страшный	[bimnāk]	بیمناک
судебный	[qazāyi]	قضایی
судить (предавать суду)	[mohākeme]	محاکمه کردن (را)
супружество	[zanāšuyi]	زنشویی
сущность	[māhiyat]	ماهیت
сфера (действий)	[dāmane]	دامنه
схема	[olgu]	الگو

T

тайный	[serri] [maxfiyāne]	سری, مخفیانه
творение	[xalq] [xelqat]	خلق, خلقت
творец	[xāleq]	خالق
тезис	[tez]	تز
тенденция	[gerāyeš]	گرایش
теоретический	[teorik]	تئوریک
толерантность	[bordebāri] [tahammolpaziri]	بردباری, تحمل‌پذیری
только	[lekan]	لکن
традиционный	[mota'āref]	متعارف
транснационал ьяная организованна я пре- ступность	[jenāyatkāri-ye farāmelli-ye sāzmānyāfte]	حنایتکاری فراملی سازمان‌یافته
транспарентно СТЬ	[šaffāfsāzi]	شفاف‌سازی
Требование	[darxāst]	درخواست

требовать	[darxāst kardan]	درخواست کردن (از)
трудность	[mo'zel]	معضل

у

убедить	[bar ān dāštan]	بر آن داشتن
убеждать	[motaqā'ed]	متقاعد کردن (را)
убийство	[kardan [qatl]	قتل
уголовный	[jazāyi]	جزایی
ужасный	[howlnāk]	هولناک
уклончивый	[mon'atef]	منعطف
уклоняться	[hazar kardan]	حذر کردن (از)
ум(ы)	[zahn – azhān]	(ذهن) اذهان
умеренный	[miyānerow]	میان‌رو
универсальность	[jahānšomuli]	جهان‌شمولی
универсальный	[jahānšomul]	جهان‌شمول
унизительный	[tahqirāmiz]	تحقیرآمیز, خوارکننده
	[xārkonande]	
унификация	[yekšānsāzi]	یکسان‌سازی
уничтожать	[barčidan – barčīn]	برچیدن (برچین) (را)
уничтожение	[enhedām]	انهدام, نابودی
упоминать	[nābudi]	
	[barsomordan]	برشمردن
упорство	[pāfešāri]	پافشاری
управление	[mobāšerat]	مباشرت
урегулирование	[ta'dil]	تعديل
е		
усиливать	[šeddat dādan]	شدت دادن (به)
усложнять	[pičidetar]	پیچیده‌تر کردن

успех	kardan] [towfiq]	توفیق
устав	[āyinnāme]	آیین نامه
уступчивость	[en'etāf]	انعطاف
ущерб	[āsib]	آسیب

Ф

факт	[vāqe'iyat]	واقعیت
фланг	[janāh]	جناح
формироваться	[nahādine šodan]	نهادینه شدن
фундаментали зм	[bonyādgerāyi]	بنیادگرایی

Х

характеризова ть	[onvān kardan]	عنوان کردن

Ц

целесообразно сть	[maslahat] [ma'qul]	مصلحت, معقول بودن
централизован ный цикл	[motamarkez] [čarxe]	متمرکز چرخه

Ч

جزئی	[joz'i]	частичный
جزء	[joz']	часть чего- либо
جاه طلبانه	[jāhtalabāne]	честолюбивый

чужой [xodi] خودی

Э

эксплуатация	[bahrejuyi]	بهره جویی
	[bahrekeši]	بهره کشی
эксплуатирова ть	[bahremand]	بهره مند شدن (از)
экспорт	[sodur]	صدور
экстремизм	[efrātgerāyi]	افراط گرایی
экстрадиция	[esterdād]	استرداد
эрозия почв	[šoste šodan-e xāk]	شسته شدن خاک
эталон	[me'yār]	معیار
эффективност ь	[kārāyi]	کارایی
эффективный	[kārā] [kārsāz]	کارا, کارساز

Я

آشکار, بارز	[āšekār] [bārez]	ЯВНЫЙ
سم	[samm]	ЯД
سمی	[sammi]	ЯДОВИТЫЙ
ясный	[ba'id]	بعید

Список использованной литературы

:На русском языке

1. Восточное языкознание (К 80-летию Ю.А.Рубинчика).
– М.: Восточная литература РАН, 2003 – 243 с.

2. Глобализация: человеческое измерение. – М.: МГИМО, РОССПЭН, 2002 – 112 с.
3. Дипломатический словарь (в 3-х томах). – М.: Наука, 1986
4. Иран: диалог цивилизаций. Материалы конференции (Москва, апрель 2001 г.). – М.: Муравей, 2003 – 112 с.
5. Иран: эволюция исламского правления. Сборник статей. – М.: Институт востоковедения РАН, 1998 – 194 с.
6. Ближний Восток и современность. Сборник статей (выпуск девятый). – М.: Институт изучения Израиля и Ближнего Востока, 2000 – 384 с.
7. Международное право (изд. 2-е). – М.: Международные отношения, 1998 – 624 с.
8. Международное право. – М.: Международные отношения, 2003. – 720 с. (МГИМО).
9. Ю.И.Казанцев Международные отношения и внешняя политика России (XX век). – Ростов-на-Дону: Феникс; Новосибирск; Сибирское соглашение, 2002 – 352с.
10. В.А.Орлов, Р.М.Тимербаев, А.В.Хлопков. Проблемы ядерного нераспространения в российско-американских отношениях: история, возможности и перспективы дальнейшего взаимодействия. – М.: ПИР-Центр, 2001. – 328 с.

11. Ю.А. Рубинчик Грамматика современного
персидского литературного языка. – М.: Восточная
литература РАН, 2001 – 600 с.

На персидском языке:

- اطلاعات سیاسی - اقتصادی 190 - 189 تیر 1382.
اطلاعات سیاسی - اقتصادی 192 - 191 شهریور 1382.
اطلاعات سیاسی - اقتصادی 204 - 203 تیر 1383.
سیاست خارجی (Foreign Policy) بهار 1378
سیاست خارجی (Foreign Policy) تابستان 1387
سیاست خارجی (Foreign Policy) پاییز 1380
سیاست خارجی (Foreign Policy) بهار 1381
سیاست خارجی (Foreign Policy) تابستان 1381
سیاست خارجی (Foreign Policy) تابستان 1382
سیاست خارجی (Foreign Policy) بهار 82 13
سیاست خارجی (Foreign Policy) پاییز 1382
غلامرضا انصاف پور کامل فرهنگ فارسی انتشارات زوار 1374.
غلامرضا بابایی- فرهنگ- روابط- بین المللی- مؤسسه- چاپ- و- انتشارات
وزارت امور خارجه 1377.
غلام حسین صدری افشار, نسرين حكمی, نسترن حكمی فرهنگ معاصر
فارسی امروز فرهنگ معاصر 1381.
محمد جواد علمی فرهنگ جامع لغات و اصطلاحات سیاسی (انگلیسی -
فارسی) نشر آداب 1370
مطالعات آسیای میانه و قفقاز (Central Asia and Caucasus Review)
بهار 1382

مهدی نوروزی خیابانی فرهنگ لغات و اصطلاحات سیاسی (انگلیسی - فارسی) نشرانی 1377
عباس یزدی واژه‌نامه سیاسی (فارسی - انگلیسی, انگلیسی - فارسی)
مرکز خدمات فرهنگی سالکان 1373.

Оглавление

Предисловие.....	3
Раздел I. Внешняя политика	
6 فصل یکم. سیاست خارجی	
Урок 1. Изменения во внешней политике Исламской Республики Иран.	
درس یکم. تحول در رفتار سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران.....	
6	
Урок 2. Влияние диалога цивилизаций на внешнюю политику Ирана	
درس دوم. تأثیر گفتگوی تمدن‌ها بر سیاست خارجی ایران.....	
24	
Раздел II. Обеспечение международной безопасности	
44..... تأمین امنیت بین‌المللی.....	
Урок 3. Разоружение и контроль за вооружениями	
44..... خلع سلاح و کنترل تسلیحات.....	
Раздел III. Борьба с международной преступностью	
فصل سوم. مبارزه با جنایتکاری بین‌المللی.....	
64	

Урок 4. Анализ различных точек зрения на укрепление механизмов ООН в деле контроля за наркотиками	
درس چهارم. بررسی دیدگاه‌های مختلف در تقویت سازوکار سازمان ملل متحد در امر کنترل مواد مخدر.....	64
Урок 5. Дипломатия и международный терроризм	
درس پنجم. دیپلماسی و تروریسم بین‌المللی.....	83
Урок 6. Конвенции ООН по борьбе с организованной преступностью	
درس ششم. کنوانسیون سازمان ملل علیه جنایتکاری براملی سازمان یافته..	106
Раздел IV. Охрана окружающей среды.	
فصل چهارم. حفاظت از محیط زیست.....	127
Урок 7. Загрязнение окружающей среды и его воздействие на мировые процессы	
درس هفتم. تخریب محیط زیست و تأثیر آن بر جهان.....	127
Раздел V. Права человека	
فصل پنجم. حقوق بشر.....	148
Урок 8. Ислам и Всеобщая декларация прав человека	
درس هشتم. اسلام و نخستین نظامنامه حقوق بشر.....	141
Алфавитный указатель.....	166
Персидско-русский словарь.....	170
Русско-персидский словарь.....	194

Список использованной литературы.....	216